Ljubljana, sobota, 10. aprila 1948 — Poštnina plačana v gotovini — Leto IX., štev. 86 — Posamezna številka 2 dinarja

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5 TELEFON 55-23 DO 55-26

ROKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODDELEK LJUBLJANA TELEFON 55-23 55-25

POŠTNI ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANI ŠTEV. 6-90601-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Zasedanje okrajnih ljudskih skupščin:

Mestna skupščina bo danes sprejela petletni plan glavnega mesta Ljubljane

Za predsednika Izvršilnega odbora MLO je bil izvoljen tov. M. Maležič

Danes se je sestal v Mladinski dvorani novoizvoljeni Mestni ljudski odbor Ljubljane k svojemu prvemu zasedanju. Zasedanje je otvoril najstarejši član mestne skupščine tov. Žigon Alojzij, ki je pozdravil podpredsednika vlade in ministra za industrijo tov. dr. Marjana Breclja in ljudske odbornike. Po prečitanju ukaza Prezidija Ljudske skupščine LRS o sklicanju novoizvoljenega Mestnega ljudskega odbora k zasedanju je tov. Žigon Alojzij prečital pozdravne resolucije, ki jih je ljubljanska skupščina poslala predsedniku vlade maršalu tov. Josipu Brozu-Titu in Prezidiju Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije. Nato je bilo izvoljeno delovno predsedstvo, ki je verificiralo mandate. Po verifikaciji mandatov so ljudski odborniki prisegli.

Po prisegi je podal tov. Srečko Pleško kratek referat o organizacijskih izpremembah Izvršilnega odbora Mestnega ljudskega odbora, ki so potrebne zaradi razvoja ljudske oblasti. Spremembe v organizaciji Izvršilnega odbora so naslednje: na novo se organizira novo poverjeništvo za gostinstva in turizem poverjeništvo za personalne posle, za lokalni, promet, za kulturo in umetnost in poverjeništvo za šole.

Po obrazložitvi nove organizacijske strukture Izvršilnega odbora je mestna skupščina prešla na izvolitev Izvršilnega odbora.

Po kratkem odmoru je dosedanji predsednik Mestnega ljudskega odbora tov. Albreht Franc predlagal kandidatno listo in v kratkem govoru poudaril pomembnost zasedanja. Dejal je, da se današnje zasedanje Mestnega ljudskega odbora vrši v razdobju uporne borbe za izvršitev petletnega plana v naši domovini, na drugi strani pa v dobi, ko se zaostruje borba med imperialističnimi silami in borba ljudstva za trajen mir in ljudsko demokracijo. Poudaril je važnost zasedanja Mestnega ljudskega odbora, ki bo jutri sprejelo petletni plan Ljubljane, in izrazil svojo gotovost, da bo sprejeti plan stoodstotno izveden. Kandidatno listo je predlagal v imenu Osvobodilne fronte mesta Ljubljane in prav tako v svojem imenu z obrazložitvijo, da zahteva prav petletni plan mladih, agilnih sil, ki ga bodo znale izpolniti in ki bodo znale najti vire in sredstva za dvig življenjskega standarda prebivalstva mesta Ljubljane.

Novi predsednik Izvršilnega odbora MLO Ljubljane Matija Maležič

Po govoru tov. Albrehta Franca je bil izvoljen naslednji Izvršilni odbor Mestnega ljudskega odbora:

predsednik: tov. Matija Maležič, podpredsedniki Franc Sitar, dr. Helij Modic, Joško Gorjanc, tajnik Leon Kovačič ter člani Leopold Maček, Danilo Kocjan, Erna Podbregar, Srečko Pleško, Lojze Trtnik, Albert Svetina, Franc Drobež, Ivanka Repič, Franc Nebec, Iva Rakar, Zvone Miklavič, Stane Naglič in Dominik Kuhad.

Po izvolitvi Izvršilnega odbora se je novoizvoljeni predsednik tov. Matija Maležič zahvalil za delo prejšnjemu Mestnemu ljudskemu odboru na čelu s tov. Albrehtom. Poudaril je važnost zasedanja, ki bo jutri sprejelo petletni plan mesta Ljubljane, in dejal, da upa, da bo novoizvoljeni Izvršilni odbor opravičil zaupanje volivcev in prav tako Mestnega ljudskega odbora.

S tem je bilo današnje zasedanje prekinjeno in se bo nadaljevalo jutri s sprejemom petletnega plana.

Maršalu Jugoslavije Josipu Brozu-Titu Beograd

Na začetku prvega zasedanja Mestnega ljudskega odbora, na katerem bomo sprejeli petletni plan za razvoj našega mesta, Vam Ljudski odbor in preko njega vsa delovna Ljubljana pošilja pozdrave.

Tovariš maršal! Sprejetje tega plana kot dopolnila k zveznemu in republiškemu planu je naša nova zmaga, pogojena z rezultati narodnoosvobodilne borbe pod vodstvom Partije. Uspehi preteklih let in vsak dan naraščajoči delovni polet, delovni heroizem so dokaz vere ljudskih množic v Vaše besede, tovariš maršal, da bo uresničenje plana popolnoma izpremenilo našo domovino, utrdilo našo politično in ekonomsko neodvisnost, ter da plan pomeni istočasno silen porast blaginje naših narodov.

S to neomajno vero v uspešno izpolnitev plana, v sijajen procvit naše države pod Vašim vodstvom se zavezuje Ljubljana, da bo mobilizirala vsak dan nove in nove sile, za dostojen delež k skupni izgradnji naše domovine.

Glavno mesto Ljubljana, 9. IV. 1948.

MESTNI LJUDSKI ODBOR GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE

Prezidiju Ljudske skupščine LRS — Ljubljana

Mestni ljudski odbor Glavnega mesta Ljubljane Vam iz svojega prvega zasedanja pošilja pozdrave z zagotovili, da bomo vlagali vse sile za uspešno izvajanje naših nalog v korist delovnega ljudstva Ljubljane in vse naše skupnosti.

Zavedamo se, da je poleg izvedbe Zveznega in Republiškega plana na našem področju, uresničitev mestnega plana, ki ga bomo sprejeli na tem zasedanju naša važna naloga v borbi za dvig življenjske ravni delovnega ljudstva, za nadaljnji ekonomski razvoj Ljubljane kot glavnega mesta naše republike.

Glavno mesto Ljubljana, 9. IV. 1948.

MESTNI LJUDSKI ODBOR GLAVNEGA MESTA LJUBLJANE

Okrajni plan kamniškega okraja določa 114 milijonov din investicij

V petek 9. t. m. je imela svojo prvo sejo novo izvoljena okrajna ljudska skupščina za kamniški okraj. Prvi seji so prisostvovali med drugimi tudi poslanec Ljudske skupščine LRS Ivo Svetina, zastopniki krajevnih ljudskih odborov, JA in množičnih organizacij.

Poročilo o dosedanjem delu okrajnega ljudskega odbora od osvoboditve dalje je podal sekretar tov. Štrukelj, ki je analiziral dosedanje delo, prikazal uspehe in napake in podčrtal ogromno razliko med nekdanjo monarhistično in sedanjo ljudsko oblastjo. Kljub temu, da je bil kamniški okraj hudo opustošen od okupatorja, so bili na področju obnove doseženi uspehi, ki bi se nekdaj komaj dali zamisliti. Od 700 porušenih in požganih poslopij jih je obnovljenih že 640, pri ostalih pa so obnovitvena dela v teku. Kljub težavam, ki so posledica vojne, ter rovarjenju domače in druge reakcije, priča o politični zavesti prebivalstva dejstvo, da so bile gospodarske akcije lansko leto izvedene z uspehom. Odkup žita je bil izvršen nad 100%. Število kmečkih zadrug je naraslo od 5 na 32. Tudi na vseh drugih področjih kaže bilanca dosedanjega dela okrajnega ljudskega odbora pomembne uspehe.

Po izvolitvi novega izvršilnega odbora s predsednikom tov. Karlom Štrukljem na čelu je podal sekretar okrajnega ljudskega odbora poročilo o okrajnem petletnem planu, ki predvideva nad 114 milijonov investicij za dvig gospodarstva v okrajnem merilu. Proizvodnja apna se bo povečala za 50% v primeri z letom 1946, proizvodnja opeke pa za 30%, kar bo znatno olajšalo gradbeno delavnost. Tudi na vseh drugih področjih lokalnega gospodarstva predvideva plan vsestranski razvoj. Zgrajenih bo 36 km električnega omrežja, 16 novih mostov, 9 km novih cest itd. Za omiljenje stanovanjske stiske bo zgrajenih 4000 kv. m stanovanjskih prostorov. Upoštevajoč, da je v kamniškem okraju razvit turizem, predvideva plan zgraditev dveh novih hotelov in raznih drugih naprav, ki bodo pospeševale turizem. Poleg drugega določa plan tudi potrebne kredite za vzgojo strokovnjakov na raznih področjih.

Po krajšem razpravljanju, v katerem so odposlanci ljudstva stavili še razne predloge, je bil plan soglasno in z velikim odobravanjem sprejet, in bo njegova izvedba porok za hiter in uspešen gospodarski razvoj vsega kamniškega okraja. Saj se bo med drugim dvignila živinoreja, ki je ena glavnih vej gospodarstva tega okraja, za 28%. V Motniku se bodo pričela raziskovanja in bodo tam odprli rudnik premoga, ki bo lahko zalagal ves kamniški okraj. Veterinarska postaja v Domžalah bo služila zatiranju živinskih kužnih bolezni ter splošnemu dvigu živinoreje.

Ob koncu zasedanja je bilo sprejeto še nekaj važnih sklepov, med drugimi obvezno zatiranje majskega hrošča in ustanovitev doma onemoglih v Mengšu. Okrajni odbor bo tudi vsestransko skrbel za razvoj krajevnih podjetij. Ob zaključku zasedanja sta bili sprejeti pozdravni resoluciji Prezidiju Ljudske skupščine LRS in predsedniku vlade LRS Mihi Marinku.

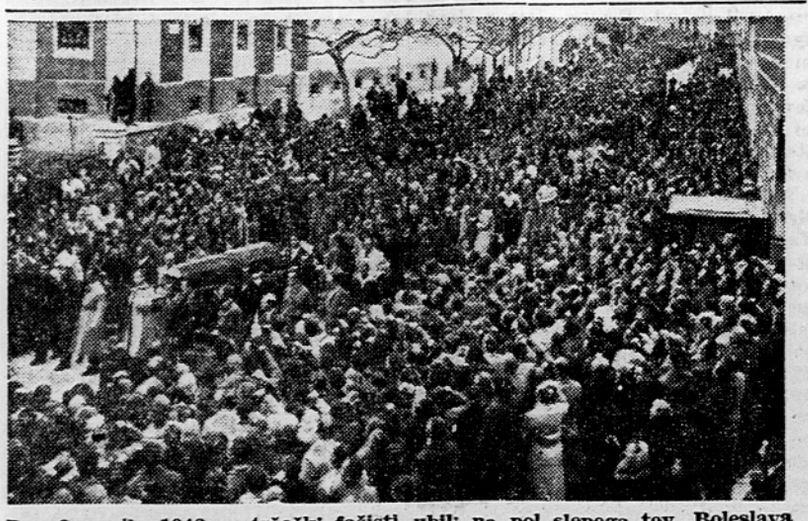

Dne 3. aprila 1948 so tržaški fašisti ubili na pol slepega tov. Boleslava Planinška. V pogrebnem sprevodu po tržaških ulicah je bilo okrog 80 tisoč ljudi. Tov. Planinšek je bil zaupnik Enotnih sindikatov in član Zveze primorskih partizanov

Industrijsko blago za vezano trgovino ne sme obležati v skladiščih

Ena najvažnejših nalog, od katere je odvisno dobro funkcioniranje vezane trgovine, je pospešiti razdelitev poti od tovarne preko skladišč do kmečkih zadrug. Na tej poti se pojavljajo zastoji, ki otežkočajo preskrbo kmetov z industrijskim blagom in jih treba nemudoma odpraviti. Blago, ki nanj čaka kmet, ne sme obležati niti v skladiščih tovarn, niti v republiških industrijskega blaga in prevoz na kmetov z industr. blagom in jih je velja za vse vrste blaga, predvsem velja za vke vrste blaga, predvsem pa za sezijsko blago, ki je brez pomena, če pride prepozno. Če danes na deželi v vezani trgovini primanjkuje enega ali drugega blaga, so tega mnogo krive — četudi ne v celoti — okrajne poslovne zveze, ki delajo v svojem poslovanju razne napake.

Preskrba tržišča s kovinskimi izdelki, predvsem z železnino, je zaenkrat še nezadostna. Prav zaradi tega je treba razpoložljive količine blaga nemudoma poslati zadrugam. Prepočasna je že odprema tega blaga iz skladišč trgovinskega servisa v Ljubljani. Blago pa zastaja tudi pri okrajnih poslovnih zvezah, ki ne posvečajo dovolj pozornosti takojšnji razporeditvi in odpremi dobljenega blaga. Splošni pregled prevzetih in zadrugam oddanih količin kovinskega blaga z dne 6. t. m. nam kaže, da so zadružne poslovne zveze do tega dne poslale zadrugam šele 42 odstotkov prevzetih količin blaga.

Iz poročil trgovinskih inspekcij in ekip na terenu je razvidno, da v posameznih okrajih primanjkuje zadrugam blago, ki je bilo tistemu okraju že poslano, pa leži v skladiščih okrajne poslovne zveze, ker še ni razdeljeno in poslano zadrugam. V nekaterih primerih kažejo ta poročila neodpustljive napake. Kmetje iz okraja Ljubljana-okolica se na primer pritožujejo, da ne dobe potrebne železnine in žičnikov, trgovinski servis pa je dobavil ljubljanski okrajni poslovni zvezi že 6. marca za 225.000 din tega blaga (med drugim 7500 kg žičnikov). To blago je mesec dni ležalo v skladišču zveze. Poročilo okrajne poslovne zveze do 8. t. m. ne navaja nobenih dobav kovinskega blaga zadrugam. Tudi okrajna poslovna zveza Grosuplje še ni dobavila zadrugam kovinskega blaga, čeprav ga je že prejela. Okrajna poslovna zveza v Kranju je prejela 25. marca za okrog 100.000 din kovinskega blaga, pa ga je do 5. t. m. dobavila zadrugam le za 17.000 din, čeprav je medtem dobila še nove pošiljke. Okrajna poslovna zveza v Trebnjem je do 3. t. m. prejela za 338.000 din posode, zadrugam pa je do 5. t. m. oddala posode le za 15.000 din, medtem ko prihajajo s terena stalno poročila, da primanjkuje posode v vezani trgovini.

Sedaj je v vezani trgovini sorazmerno največ tekstilnega blaga, saj so okrajne poslovne zveze in zadruge doslej prejele že skoraj 800.000 m tekstilij. Vendar pa že primanjkuje na terenu nekaterih vrst tekstilnega blaga, za katerim je največ povpraševanja, kakor na primer tiskano bombažno blago, nogavice, hlačevina, sukanec itd. Razdeljevanje emajlirane posode poteka v redu in se sproti knjižijo vsa naročila. Naročila cementa so izvršena v 98 odstotkih. Tudi dobave stekla so zadovoljive. Na deželi primanjkuje ponekod petroleja v vezani trgovini. Nekatere okrajne poslovne zveze še niso poslale petroleja krajevnim zadrugam, čeprav ga imajo na zalogi. V drugih primerih pa okrajne poslovne zveze še niso sprejele naročenega blaga. Naročila obutve se postopno krijejo, kakor prihaja blago v industrijska skladišča. Na razpolago so večje količine obutve z gumijastimi podplati. Te obutve pa okrajne poslovne zveze navzlic opozorilom ne naročajo, čeprav gre za kvalitetno blago in bi se lahko s tem blagom kril znaten del potrebe.

Napaka, ki jo opažamo v poslovanju okrajnih poslovnih zvez, je med drugim tudi v tem, da blaga ponovno ne naročajo. V večini primerov so naročile le enkrat, in to na prvi poziv. Le nekatere okrajne poslovne zveze (kakor Ptuj, Poljčane, Novo mesto, Celje-okolica) so poslale več zaporednih naročil, kar priča, da sproti zasledujejo, kako poteka prodaja in katero blago je treba znova naročiti, ker kmetje po njem najbolj povprašujejo. Nekatere okrajne poslovne zveze pa se skušajo čezmerno založiti predvsem s takim blagom, ki ima ugodno ceno, in to celo tedaj, kadar jim tako blago leži v skladiščih. Nadaljnja napaka je v tem, da zveze ne dajejo zadostnih specifikacij, kar povzroča storniranje naročil ali pa prispe blago, kakršno se v tistem okraju sploh ne kupuje.

Če bodo okrajne poslovne zveze odpravile napake in pospešile dobave zadrugam, bo to bistveno pripomoglo k nadaljnjemu razvoju vezane trgovine. V svojem poslovanju se morajo zavedati, da prihajajo vedno nove partije blaga v republiška industrijska skladišča in da blago lahko sproti naročajo. Seveda pa morajo biti naročila v skladu s predvidenim obsegom odkupnih poslov, kar pomeni, da morajo okraji, ki predvidevajo večji odkup po vezanih cenah, tudi naročati več blaga. Dobljene izkušnje pri prodaji industrijskega blaga v vezanj trgovini bodo zadrugam in poslovnim zvezam osnova za poznejše naročanje blaga za jesensko sezijo, ko se bo začel v mnogo večjem obsegu odkup kmetijskih pridelkov nove letine in bo tudi prodaja industrijskega blaga na bone znatno narasla.

V skladiščih lahke in težke industrije je za 1750 milijonov din izdelanega blaga

Velike zaloge blaga leže v skladiščih proizvodnih direkcij, namesto da bi jih poslali zadrugam in ostalim trgovskim podjetjem. Po najnovejših ugotovitvah imajo podjetja lahke in težke industrije v svojih skladiščih za 1750 milijonov dinarjev izdelanega blaga. Nepotrebno zadrževanje tako velikih količin blaga, ki je nujno potrebno prav v času, ko se v vsej državi razvija trgovina po vezanih cenah, ovira novi način trgovine, ki se ne more razvijati tako, kakor bi se lahko razvijalo. Vse to potrjuje, da je v naših proizvodnih direkcijah še vedno mogo birokratizma, ki predstavlja veliko oviro v izmenjavi industrijskih izdelkov in kmetijskih pridelkov, pa tudi veliko oviro za zboljšanje življenjskega standarda delovnih ljudi mesta in vasi.

Ugotovljeno je bilo, da ima generalna direkcija industrije stekla okrog 146.000 m² stekla, ki leži v skladiščih in v tovarnah. Generalna direkcija zvezne industrije usnja ima v svojih skladiščih 353.000 parov izdelane obutve. V skladiščih generalne direkcije tekstilne industrije in njenih podjetij leži 20 milijonov metrov tekstilnega blaga, in sicer 13 milijonov metrov v tovarnah in 7 milijonov metrov v skladiščih. Generalna direkcija industrije cementa pa se pritožuje, da ne dobiva naročil, medtem ko ima v svojih skladiščih na zalogi 8 milijonov ton cementa.

Vsemu temu je treba napraviti konec. Le tako se bo na podlagi uspehov delovnih ljudi v industriji in v drugih panogah proizvodnje lahko široko razvila izmenjava blaga med mestom in vasjo ter nadaljnje razvijalo naše gospodarstvo.

Izplačilo predujmov za kontrahirane industrijske rastline letošnjega pridelka

Kmetje v pasivnih in nežitorodnih krajih, ki v naprej prodajo po vezanih cenah industrijske rastline letošnjega pridelka, lahko dobe predujem do 40% pogojene vrednosti v obliki akreditivnih čekov in bonov za nakup industrijskega blaga po nižjih enotnih cenah. Zvezni minister za finance je v tej zvezi izdal navodilo, ki pravi, da se ti predujmi lahko izplačajo v gotovino, dokler ne bodo tiskani akreditivni čeki.

Samo v pančevskem okraju so doslej odkupili 61 vagonov koruze

V okraju Pančevo je odkupno poslovanje po vezanih cenah zavzelo že velik obseg. Kmečke zadruge so skupaj z državnim odkupnim podjetjem v tem okraju do 5 aprila, torej v 20 dneh, odkupile 61 vagonov koruze in nad 30.000 kg živine poleg velikih količin ostalih kmetijskih pridelkov. Prvi dan, ko se je pričel odkup jajc po vezanih cenah, so kmetje prodali zadrugam nad 5000 jajc.

Pred II. kongresom Osvobodilne fronte:

Vaščani Zatolmina Izvršnemu odboru Osvobodilne fronte

Zbrani na gradilišču svojega zadružnega doma, kjer nam je bila predana mesečna prehodna zastavica kot enemu izmed najboljših gradilišč v Sloveniji, Vam izrekamo zahvalo za vaše priznanje in vam obljubljamo, da to priznanje ne bomo zlorabljali in tudi se ne uspavali nad njim, temveč bomo napeli vse sile, da bomo še nadalje ostali med najboljšimi gradilišči.

Obvezujemo se, da bo sleherni dela zmožen vaščan delal tri dni na mesec pri gradnji zadružnega doma, in to toliko časa, dokler dom ne bo zgrajen. Kljub vsem težkočam in pomanjkanju nekaterega gradbenega materiala bomo napeli vse sile, da bomo do 1. maja imeli naš dom pod streho. Člani OF, mladine, AFŽ in Zveze borcev se obvezujemo, da bomo kljub splomladanskim delom na polju dali pri gradnji zadružnega doma 18.700 prostovoljnih delovnih ur.

Te svoje obveznosti bomo tudi uresničili, ker se zavedamo velikega pomena zadružnega doma za gospodarski in kulturno-prosvetni napredek naše vasi. Z borbenostjo, ki smo si jo pridobili v narodno - osvobodilni borbi, bomo premagovali vse težave in kot zavedni člani OF z uspehom uresničili vse naše obveznosti.

Utrditev OF v radgonskem okraju

Spočetka je bila Fronta v radgonskem okraju slaba. OF je leta 1946 izvedla v Apaški dolini kolonizacijo, s čimer se je položaj v tukajšnjem okraju za 100% spremenil. OF se je od tega trenutka razširila in okrepila, kar se je kmalu pokazalo pri vseh nadalnjih političnih in gospodarskih akcijah in pri naslednjih volitvah, kjer je bila zmagala OF 97%.

Z reorganizacijo okrajnega odbora OF, se je pričelo s pravilnim organizacijskim delom na terenu predvsem zato, da se rešijo organizacijska in kadrska vprašanja odborov OF ter za pridobivanje in vključevanje novega članstva. Tako beleži OF ob koncu 1946 leta že okrog 60% včlanjenih volivcev. Socialni sestav odborov OF v tem času z ozirom na sestav prebivalstva še ni odgovarjal in je bil naš mali človek zelo zapostavljen. Slabost tega je bilo opaziti posebno v odkupih, v preskrbi prebivalstva itd. pri čemer niti KLO, niti odbori OF, v katere so se vtihotapili razni bivši vaški mogotci in špekulanti, niso skrbeli za našega malega človeka, temveč so ščitili le svoje lastne interese ter interese bogatašev in takozvanih uglednejših ljudi. Po eni strani je bila takrat OF premalo budna, po drugi strani pa ni bilo naše ljudstvo dovolj politično razgledano, da bi odločno nastopilo proti nasprotnikom OF na vasi.

Leta 1947 se je Fronta z ozirom na drobno politično delo aktivistov OF znatno razširila in organizacijsko precej ustalila. V začetku leta 1947 je od 16.949 volivcev včlanjenih 12.576 v OF, t. j. okrog 73%. Znaten številčni porast je zabeležiti v predvolivni kampanji za OF, število članstva se je dvignilo za 868; značilno je, da so prevladovale žene. Konec leta 1947 je Fronta dosegla, da so vsi odbori OF plačevali redno članarino, izvzemši 2%, za kar so nosili krivdo takratni odbori OF. Z volitvami v nove odbore OF pa je Fronta očistila odbore še te peščice ljudi.

Slab teren je ostal še kljub vsem naporom okrajnih aktivistov okrog Sv. Antona, Sv. Jurija ob Ščavnici, Sv. Benedikta ter Velke. Krivda je nerazgledanost in premala povezanost ljudstva, ki rado naseda reakcionarnim parolam.

Pri zadnjih volitvah v krajevne LO in v okrajno skupščino pa je zabeležila OF absolutno zmago, kljub odkritim naporom reakcije, ki je skušala na vsak način onemogočiti dober izid volitev. Do danes je vključenih v OF nad 75% volivcev v okraju ima OF 13.902 članov. Zadnji čas se je zboljšala tudi okolica Antona. Povprečno odpade na člana 3.— din članarine; za legitimacijo OF se zanimajo danes ljudje, ki jih leta 1947 še niso hoteli sprejeti.

Nacionalizacija velikih živinorejskih posestev v Makedoniji

Te dni je Narodno sobranje LR Makedonije sprejelo zakon o nacionalizaciji velikih živinorejskih posestev v Makedoniji. Po tem zakonu se nacionalizirajo živinorejska posestva, ki imajo nad 400 ovac, in sicer skupaj s pašniki in celotnim inventarjem.

Agrarna reforma velikih živinorejskih posestev, ki se bavijo zgolj z ovčarstvom in nimajo orne zemlje, marveč le obsežne pašnike, ni prizadela. Lastniki teh velikih živinorejskih posestev, od katerih imajo mnogi po več tisoč ovac, pa se niso hoteli vključiti v plansko gospodarstvo in niso hoteli skrbeti za dvig ovčarstva. Na njihovih posestvih je ovčarstvo stalno nazadovalo.

Živinoreja je zelo važna panoga Makedonije, zato je od njenega nadaljnjega razvoja v veliki meri odvisna izpolnitev gospodarskega plana te republike. Država je za hitrejši razvoj živinoreje mnogo žrtvovala. Majhni in srednji posestniki so z velikim trudom obnovili svoje ovčarstvo. Pri velikih živinorejskih posestnikih pa ni našla nikakega razumevanja. Namesto da bi dvigali in množili svoje črede in skrbeli za zboljšanje pasem, so zavestno sabotirali planski razvoj ovčarstva, zato pa so se tem bolj bavili s špekulacijo. Z dogovorjenim nastopom na trgu, kjer so imeli skoraj monopolni položaj, so umetno navijali cene in pri tem zaslužili milijonske vsote. Le tako je razumljivo, da so na prostem trgu privili ceno za kilogram volne celo na 500 din, za jagnje srednje teže pa na 1000 do 1200 din. Njim ni šla v račun številčna pomnožitev čred, ker potem ne bi mogli držati visokih cen. Vrhu tega so prikrivali svoje dohodke in se izogibali davčnim obveznostim, bavili so se s tihotapstvom opija, zlata, konj itd. Čeprav je vlada LR Makedonije dajala živinorejcem znatno pomoč z dobavami zimske krme, je število njihovih ovac stalno nazadovalo. Tako so se črede bratov Lazarevov iz Mavrova, ki so imeli ob osvoboditvi 9000 ovc, skrčile na 5200, črede Čerpalinovskega so se zmanjšale od 4000 na 2000 glav, črede Toma Dike od 2300 na 1500 glav itd.

Da se napravi konec takemu protiljudskemu in škodljivemu delovanju, je bilo nujno potrebno ta posestva nacionalizirati, ker bo le tako mogoče izpolniti petletni plan, ki predvideva povišanje številčnega stanja in kakovosti ovac. Z nacionalizacijo bo prenehalo tudi izkoriščanje pastirjev, ki so jih veliki posestniki sramotno plačevali. Med pastirji je zavladalo veliko zadovoljstvo, ko so zvedeli o nacionalizaciji. Zbrali so se v Gradskem pri Titovem Velesu, kjer so manifestirali svojo hvaležnost ljudski oblasti, ki jih je rešila kapitalistične eksploatacije. Poslali so prezidiju Narodnega sobranja in predsedniku vlade LR Makedonije Lazarju Koliševskemu zahvalno brzojavko.

Zakonu je dodan seznam vseh tistih velikih posestev, ki gojijo nad 400 ovac in ki se nacionalizirajo. Na teh posestvih bo država uredila vzorne ovčje farme, ki bodo mnogo pripomogle k napredku živinoreje in k izpolnitvi nalog petletnega plana. Na teh farmah bodo tudi načrtno zboljševali pasme, da bo ovčarstvo bolj donosno in v korist vsega ljudstva.

De Gasperijeve „demokratične" predvolivne priprave

Čez teden dni bo italijansko ljudstvo na volitvah izrazilo svojo voljo, kako si želi urediti bodoče življenje.

Dogodki zadnjih dni nam kažejo, da se živčnost v ameriško-vladnem taboru stopnjuje v onemoglost. Odločen odpor italijanskih delavcev, poljedelskih dninarjev in polovinarjev, kmetov in obrtnikov, malih trgovcev, malih in srednjih industrijcev in inteligence je spravil v bojazen celo hladnokrvni ameriški imperializem.

Še pred kakimi osmimi meseci so reakcionarji Wall Streeta računali, da lahko mirno gospodarijo v Italiji v senci ameriške »pomoči«, ob blagoslovu Pija XII. in ob navdušenem sodelovanju velikih monopolov. De Gasperi, Scelba, Saragat, Pacciardi in ostala »lepa« družba so se opajali v krščanstvu atomske bombe in mirne vesti nastavljali svoje žepe blagodejnemu žuborenju dolarjev iz Marshallovega načrta. Toda nenehne stavke delavstva, manifestacije za Ljudsko fronto in silne demonstracije proti vladavini velekapitala, proti razcvetu špekulacije in korupcije, proti amerikanizaciji jezuitskega Vatikana so omajale njihov mir. Uspehe ameriške »pomoči« je občutilo italijansko ljudstvo na svoji koži: število brezposelnih se je kljub skrajšanemu delovnemu tednu povečalo na 2 miljona ljudi. Zaradi uvoza ameriškega blaga je padla industrijska proizvodnja na 60 odstotkov v primeri s predvojno, cene blagu široke potrošnje naraščajo, življenjski stroški se naglo dvigajo, ljudske množice niso zadovoljne z enostransko zunanjo politiko in z amerikanizirano zunanjo trgovino.

De Gasperijeva vlada skuša zadušiti ta upravičeni odpor ljudstva z nasiljem in izzivanji, ki se v ničemer ne razlikujejo od fašistične prakse Mussolinijevega režima. Italijanska vlada hoče negodovanje ljudstva zadušiti z orožjem. Zaprosila je zato ZDA za 30.000 strojnic in 200.000 pušk, s katerimi naj bo dopolnila oborožitev policijskih sil. Ameriško vojno ministrstvo je v največji tajnosti že pripravilo 100.000 pušk in 20.000 strojnic, v »primeru potrebe« pa je pripravljeno dobaviti tudi topove. Poleg 200 oklopnih vozil, ki jih je Scelbova policija že prejela, pišejo listi, da v bližini Rima montirajo nadaljnjih 1000 ameriških oklopnih vozil.

De Gasperijeva volivna propaganda je zašla na čudna pota. Predsednik demokrščanske vlade ni izjavil samo, da »ima v rokah oblast, da jo bo uporabil« in da »bo zmagal za vsako ceno«, marveč je odkrito povedal, da se namerava poslužiti tudi ameriške pomorske pehote. Ameriški gospodarji popolnoma soglašajo z izjavami svojega lakaja De Gasperija. Tako piše ameriški list »Business Week«: »Italija je ameriški teritorij(!) ... Nedaleč od obal Italije plovejo vojnopomorske enote ZDA, avijacija je razporejena vzdolž severno-afriškega obrežja ... Njih namen je vplivati na italijanske volitve ...« Te besede jasno opredeljuje ameriške načrte. Nič manj jasna ni Marshallova grožnja, da bodo ZDA v primeru zmage Ljudske fronte ustavile Italiji vsako pomoč.

Tudi De Gasperijevi pajdaši ne štedijo z izzivanji. Giorgio Almirante, ki kandidira na listi De Gasperijevega bloka, je 7. marca rjovel na predvolivnem zborovanju v Rimu: »Bili smo fašisti že l. 1919 in bomo fašisti tudi l. 1948... znali bomo sprožiti strojnice!«

Nedvomno so italijanski fašisti že pripravili načrt za prevzem oblasti, ako bi Ljudska fronta zmagala na volitvah. O tem nam priča zarota, ki je bila pred tedni odkrita in v katero so zapleteni desničarske stranke, generali in višji oficirji, ameriška obveščevalna služba, angleški Inteligence Service, pripadniki demokrščanske stranke in princ Colonna, ki naj bi vskladil delo zarote z Vatikanom. Notranji minister Scelba je skušal sicer ves škandal zamegliti in zmanjšati njegov pomen, toda fašisti še nadalje organizirajo udarne odrede, uprizarjajo incidente in streljajo na sindikalne voditelje.

Nad vsem tem početjem italijanske reakcije pa lebdi duh Vatikana. Ni imel papež zaman velikega predvolivnega govora, ki ga je podkrepil z besedami »kdor ni z mano, je proti meni«, medtem ko škofje vsak dan izdajajo »pastirska pisma«, v katerih groze z izobčenjem iz katoliške cerkve vsem, ki bi glasovali za Ljudsko fronto; prav tako ni zaman zaprežen v voz agitacije ves italijanski kler — od župnikov in kaplanov do patrov in redovnic. »Vatikanski trust« je dal iz svojih neizčrpnih kapitalov 3 milijarde lir na razpolago De Gasperijevi vladi in drugim strankam, ki se borijo proti Ljudski fronti.

Za ustvarjanje »primerne« predvolivne atmosfere pa so Wall Street, Vatikan in De Gasperi pripravili izzivanja proti Sovjetski zvezi in deželam ljudske demokracije. Zato so uporabili zmago demokratičnih šil ČSR, kakor tudi poskusni balon, da naj bi Svobodno tržaško ozemlje pripadlo Italiji, pred dnevi pa so afere s tihotapsko ladjo »Lino« skušali izrabiti kot izzivanje proti Jugoslaviji. Ladja »Lino« je pod krinko tovorjenja lončene posode vozila 400 zabojev pušk in 4000 zabojev druge municije. To tihotapstvo so ugotovili finančni organi v luki Molfetta. Italijanska časopisna agencija Ansa je takoj skovala vest, da je priplula ladja z Reke in da je na njej »neki znan jugoslovanski agitator«. Reakcionarni časopisi so že pripravili kričeče naslove proti Jugoslaviji, ko je sama agencija Ansa morala preklicati svoje izmišljotine in izjaviti, da se je Scelbova policija zmotila in da je ladja »Lino« priplula iz Trsta z orožjem anglo-ameriškega izvora.

Proti nesramni agitaciji Vatikana in verskemu nasilju, dolarjem, ki jih pošiljajo v Italijo ameriški monopoli, proti grožnjam De Gasperija in fašistov, da bodo zatrli voljo ljudstva z orožjem, proti neštetim incidentom, ki se dogajajo zadnje dni, proti izzivalni paradi 20.000 vojakov in policistov, ki so v nedeljo korakali po rimskih ulicah, proti predvolivnim govorom ameriškega veleposlanika Dunna, proti izzivanjem, ki jih vprizarja italijanska vlada v odnosih do držav ljudske demokracije, pa postavlja Ljudska fronta Italije svoj jasen in stvaren program, ki je italijanskemu ljudstvu lahko umljiv in sprejemljiv: borba za svobodo, za mir, za kruh in delo. Široke ljudske množice Italije vedo, da brez globokih socialnih in političnih sprememb ni mogoče pričakovati, da bi se Italija rešila sedanjih težav, v katere sta jo spravila De Gasperijeva vlada in ameriška »pomoč«.

Sovjetsko-finska zavezniška pogodba nov prispevek k utrditvi miru v Evropi

Finska je dokazala, da hoče voditi samo politiko, ki jo narekujejo koristi finskega ljudstva

Moskva, 9. apr. (Tass) V uvodniku, ki je posvečen pogodbi o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Sovjetsko zvezo in Finsko, pišejo »Izvestja« med drugim:

»Pogodbe o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči, sklenjena v Moskvi 6. aprila med Sovjetsko zvezo in Finsko republiko, je nova pridobitev v boju za mir in varnost narodov. Ta pogodba **ni samo v korist razvoja prijateljskih odnosov med narodi Sovjetske zveze in Finske, ampak bo prav tako prispevala k utrditvi miru v Evropi.** Pogodba ima mednarodni pomen in jo bodo vse svobodoljubne države in vsi pobornjiki miru v drugih državah pozdravili z velikim zadovoljstvom.

Sovjetska zveza je sklenila pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči z novo državo, ki je bila v bližnji preteklosti v taboru sovražnikov Sovjetske zveze. **To dejstvo jasno dokazuje miroljubno politiko sovjetske države.** Ni mogoče zanikati resnice o miroljubni politiki Sovjetske zveze. Ta resnica premaguje vse ovire in vse težave. Razgovori med Sovjetsko zvezo in Finsko so znova dokazali, da Sovjetska zveza spoštuje samostojno in državno suverenost finskega naroda. To spoštovanje je značilna poteza sovjetske zunanje politike.

Neomajna politika Sovjetske zveze nasproti Finski od vsega začetka njenega obstoja kot samostojne in suverene države, je rodila sad. **Hude preizkušnje so prepričale finsko ljudstvo, da lahko samo prijateljski in dobri sosedski odnosi ter sodelovanje s Sovjetsko zvezo utrdijo samostojnost in državno suverenost Finske, da lahko samo to zagotovi miren razvoj njenega gospodarskega in kulturnega življenja.**

Ni nobena tajnost, da so onstran finskih mej sile, ki bi rade Finsko znova spravile na pot sovraštva s Sovjetsko zvezo, na pot, ki bi bila za Finsko usodna. Tudi ni slučajno, da so ob sklenitvi pogodbe o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči s Finsko tuji reakcionarni politiki in tisk stavili Finski sumljive zahteve, spremljane z izzivalnim »posvetovanjem«. To je skoraj povzročilo neposredno vmešavanje v finske notranje zadeve. **Dejstvo, da je Finska odklonila vse te »nasvete«, dokazuje, da je pripravljena voditi samostojno politiko, ki jo narekujejo koristi finskega ljudstva in pa interesi za utrditev miru v Evropi.**

Narodi Sovjetske zveze so pozdravili sklenitev sovjetsko-finske pogodbe z velikim zadovoljstvom. Njihova iskrena čustva in težnje se najbolje izražajo v besedah Molotova: »Naj živi in se utrjuje zveza ter prijateljstvo med narodi ZSSR in Finske!«

Prezidij Vrhovnega sovjeta je ratificiral zavezniško pogodbo med ZSSR in Bolgarijo

Moskva, 9. apr. (Tass). Prezidij Vrhovnega sovjeta ZSSR je 7. aprila ratificiral pogodbo o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči med Sovjetsko zvezo in LR Bolgarijo, podpisano v Moskvi 18. marca 1948.

Markosove čete vkorakale v Komotino

Atene, 8. aprila. Grški kralj Pavel, atenski minister za vojsko Stratos ter šefa ameriške in britanske vojne misije generala Van Fleet in Dawn so odpotovali na polotok Peloponez, kjer bodo v Tripolisu pregledali monarhofašistične čete in vojaške naprave.

Demokratična armada ima pobudo v vseh pokrajinah Grčije. Sile demokratične stranke so napadle mesto Farsalo na tesalski ravnini. **Preteklo noč so obstreljevale s topovi mesto Komotino ter po ogorčenih bojih, ki so trajali vso noč, vkorakale v mesto.** Demokratični oddelki so prav tako uspešno napadli vas Itaja, ki leži severovzhodno od Larise.

Partizanske ofenzivne akcije na Peloponezu

Atene, 8. apr. (AFP) Po poročilu glavnega štaba osvobodilne vojske se nadaljuje borbe v Epiru in Tesaliji. Borci demokratične armade so v noči med 4. in 5. aprilom napadli štab bataljona narodne garde v Kalifonionu v bližini Kardice. Ubit je bil poveljnik bataljona polkovnik Lumakis ter 17 oficirjev in vojakov.

V zvezi z razvpito »pomladansko ofenzivo« monarhofašistične vojske prihajajo poročila, da je prvo obdobje pripravljalnih operacij končano in da so operacije na planini Krusa v srednji Makedoniji ter na Murganu v severnem Epiru razočarale vladne čete. United Press prenaša vesti atenskih časopisov o ofenzivnih akcijah demokratične armade pri Tripolisu na Peloponezu.

11. pritožba Albanije na OZN

New York, 8. apr. (Tass) Sekretariat OZN poroča, da je prejel generalni sekretar Trygve Lie zopet pritožbo Albanije zaradi novih grških izzivanj med 29. in 31. marcem, ko so grški monarhofašistični vojaki večkrat vdrli na albansko ozemlje, streljali s topovi, grška letala pa ponovno preletela albanski teritorij.

To je že 11. pritožba, ki jo je Albanija vložila pri Organizaciji Združenih narodov proti Grčiji.

Madžarska prevzela 840 otrok iz Svobodne Grčije

Budimpešta, 8. apr. (Tanjug). V Budimpešto je prispelo 840 grških otrok iz Svobodne Grčije. Na postaji so jih sprejeli člani odbora za pomoč grškemu narodu in člani madžarskega Rdečega križa.

Američani preprečujejo vrnitev naših repatriirancev iz ameriške cone

Berlin, 7. apr. (Tanjug). Kljub vsakovrstnim zaprekam, ki jih delajo jugoslovanskim organom za repatriacijo ameriške vojaške okupacijske oblasti in kljub grožnjam vojnih zločincev, ki hočejo ustrahovati one, ki bi se hoteli vrniti v domovino, se javlja v zadnjem času vedno več Jugoslovanov za repatriacijo. Dne 2. aprila pa so ameriške vojaške oblasti preprečile odhod transporta, ki je štel 24 repatriirancev, češ da mora šteti najmanj 150 oseb. Jasno je, da hočejo s tem ameriške vojaške oblasti zavleči odhod transporta in vplivati na repatriirance, naj bi se ne vrnili v domovino.

Jugoslovanski organi za repatriacijo so protestirali pri ameriških vojaških okupacijskih oblasteh.

Stoodstotno povečanje invalidskih in starostnih pokojnin v Bolgariji

Sofija, 9 apr. (Tanjug). Na predlog ministrskega predsednika Georgija Dimitrova je odobril ministrski svet vrsto sprememb zakona o socialnem zavarovanju, s čimer se bo zboljšalo življenje upokojenih delavcev. Invalidske in stanovske pokojnine delavcev bodo povečane za 100%, v nekaterih primerih celo za več kot 100%. Povišanje pokojnin je veljavno od 1. januarja 1948.

Načrt nove romunske ustave predložen ustavodajni skupščini

Bukarešta, 8. apr. (Tanjug). Ministrski svet je na včerajšnji seji soglasno sprejel načrt ustave, ki ga je predložila fronta ljudske demokracije. Obenem je pooblastil predsednika vlade dr. Grozo, naj izroči načrt ustavodajni ljudski skupščini.

Izmenjava ratifikacijskih listin o romunsko-češkoslovaški kulturni pogodbi

Bukarešta, 8. apr. (Tanjug). V ministrstvu zunanjih zadev v Bukarešti so danes na slovesen način izmenjali ratifikacijske listine o romunsko-češkoslovaški pogodbi o kulturnem sodelovanju, ki je bila podpisana 3. decembra l. 1947 v Pragi.

30 novih častnih doktorjev Karlove univerze v Pragi

Praga, 9. apr. (CFK). V okviru proslave 600 letnice Karlove univerze je bilo včeraj slovesno promoviranih 30 predstavnikov znanosti za častne doktorje Karlove univerze. Med promovianci so tudi predsednik Akademije znanosti ZSSR Vavilov, predsednik bolgarske Akademije znanosti Todor Pavlov, predsednik Prezidija Romunske ljudske republike akademik Parkon, rektor beograjske univerze Stevan Jakovljević, predsednik varšavske Akademije znanosti Sierpinski, češkoslovaški prosvetni minister dr. Zdeněk Nejedly ter številni vidni predstavniki univerz Sovjetske zveze, Jugoslavije, Poljske, Francije in drugih držav.

Kratke vesti

V Sofiji je bil v navzočnosti jugoslovanskih in romunskih predstavnikov kongres zveze bolgarskih tehnikov, na katerem so sklenili ustanoviti enotno znanstveno organizacijo za tehnične kadre in vzpostaviti tesnejše stike s podobnimi organizacijami slovanskih ter drugih demokratičnih držav zaradi izmenjave literature ter izkušenj. Na kongresu so sprejeli resolucijo, ki določa kot najvažnejšo nalogo mobilizacijo bolgarskih tehnikov za izpolnitev dveletnega gospodarskega načrta in uresničitev novega programa Domovinske fronte.

Demokratično sindikalno gibanje v novi Madžarski se čedalje bolj krepi. Danes je organiziranih v sindikatih več kot 1,700.000 delavcev in nameščencev. Leta 1945 so imeli sindikati samo 400.000 članov. Mesečniki in druge sindikalne publikacije izhajajo v 1500 tisoč izvodih.

Zveza madžarskih skavtov je izstopila iz mednarodne zveze skavtov in vstopila v zvezo ljudske mladine Madžarske. Zveza skavtov poudarja v pismu, ki ga je poslala Mednarodni zvezi v Londonu, da izstopa zaradi tega ker upravljajo Mednarodno zvezo hlapci imperializma in člani Inteligence Servicea pod vodstvom polkovnika Wilsona.

Razstavo »Borba in izgradnja nove Jugoslavije«, ki jo je organiziralo Madžarsko - jugoslovansko društvo v Budimpešti, si je ogledalo več kot 20.000 meščanov. Po velikem uspehu v Budimpešti bodo odprli to razstavo v vseh večjih mestih Madžarske v okviru »Tedna madžarsko-jugoslovanskega prijateljstva«.

G. Louis Gaffin, izredni veleposlanik in opolnomočeni minister Belgije, je izročil v Kremlju predsedniku Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Šverniku svoja poverilna pisma.

Komunistična partija Češkoslovaške ima sedaj 1,602.123 članov.

Ameriški vojni material za Turčijo. V Carigrad je prispela ameriška pošiljka 3000 ton vojaške opreme, vštevši topove za utrdbe, težke in lahke tanke, prometna sredstva, radarske naprave in različno strelivo. V zadnjih 10 dneh je prispelo v Turčijo 5 ameriških transportov z okog 9900 ton vojnega materiala.

Po neprestanih vlogah vojnih invalidov in ostalih žrtev vojne, da se jim povečajo pokojnine v sorazmerju z življenjskimi stroški, je vlada odobrila neznatno povišico, ki jim ne bo niti malo izboljšala sedanjega položaja. S »povišico« bo prejemal vojni invalid 300 do 5000 frankov mesečno, toda najvišja pokojnina, če jo vzporedimo z življenjskimi stroški, znaša samo 39 odstotkov življenjskega minima. Vlada je v istem sorazmerju povišala pokojnine vdovam in vojnim sirotam. Parlament je na predlog komunističnega poslanca Toucharja sprejel dodatni predlog, ki poziva vlado, naj poveča sedanje pokojnine za 20 odstotkov.

Mladinska kulturna prireditev na Koroškem prepovedana

V nedeljo 4. aprila bi morala biti kulturna prireditev v Pliberku, na kateri bi nastopili pionirji iz Blata z igro »Pepelka«.

Prireditev so prijavili na okrajno glavarstvo, ki pa je odgovorilo, da je za nastop pionirjev potrebno posebno dovoljenje okrajnega šolskega sveta ter deželnega kulturnega urada. S to utemelitvijo so prepovedali prireditev.

Koroškim šovinistom se zdi nedolžna mladinska igra prenevarna, da jo s takšno »utemeljitvijo« prepovejo. Takšne prepovedi kažejo drugo stran medalje kulturne »svobode« koroških Slovencev.

Ponesrečen poskus ZDA na konferenci za svobodo tiska in obveščanja

Ženeva, 9. apr. (Tanjug). Na sinočnji seji komiteja št. 1 konference ZN za svobodo tiska in informacij se je ameriška delegacija poslužila omejitve pravice posameznih delegatov in določila čas za razpravljanje na pet minut. Tako ji je v naglici uspelo, da je vrinila svoj predlog resolucije proti vojnim hujskačem in vojni propagandi. Toda ta resolucija razen v naslovu niti z besedo niti s kakršnim koli sklepom ne nastopa zoper vojne hujskače, niti ne določa ukrepov proti zlaganim in klevetniškim vestem. Ameriška delegacija je to resolucijo predložila kot skupen predlog ZDA, Vel. Britanije, Kanade, Kitajske, Mehike, Nizozemske, Švedske in Urugvaja. V zvezi s to resolucijo so predložili tudi predlog Avstralije.

Sovjetski predstavnik **Bogomolov** se je odločno uprl naklepom, da bi to vprašanje reševali z mehaničnim glasovanjem in je zahteval, naj oba predloga podrobno prouče.

Poljski predstavnik **Viktor Grosz** je nato predlagal, naj se sestavi delovni pododbor za proučitev obeh predlogov in vseh dodatkov. Jugoslovanski predstavnik **Mates** se je pridružil poljskemu predlogu, toda ameriški predstavnik je vztrajal na tem, naj se o predloženih predlogih takoj glasuje.

Proti takemu početju na mednarodi konferenci so se uprli prav posebno predstavniki ljudskih demokracij in predstavniki drugih držav. Upravičenost poljskega predloga je priznal tudi predstavnik Belgije, ki je izjavil, da bi dala sestava delovnega pododbora zanesljivo koristne rezultate. Za sestavo delovnega podkomiteja je govoril tudi predstavnik Avstralije in zahteval, naj smatrajo posamezne točke njegovega predloga kot dodatek k ameriškemu predlogu. Končno so sklenili s 24 : 6 glasovom, da ustanove delovni pododbor. Razen predstavnikov petih velesil so v odboru tudi predstavniki Jugoslavije, Avstralije, Urugvaja, Belgije in Brazilije. Proti so glasovali samo predstavniki ZDA, Vel. Britanije, Turčije, Afriške Unije in Indije. Resolucija, ki jo je predložila ameriška delegacija, ne bi niti po obliki niti po vsebini pripomogla, da se izpolnijo želje vseh narodov sveta in onemogoči hujskanje na novo vojno.

Nemški književniki v Moskvi

Moskva, 9. apr. (Tass). Na povabilo sovjetskih pisateljev je prispela v Moskvo skupina nemških književnikov in kulturnih delavcev. Na letališču so goste sprejeli sovjetski pisatelji

Nov ameriški manever s Trstom

Rim, 8. apr. (Tanjug) Italijanski napredni tisk obsoja izjavo pomočnika ameriškega ministra za zunanje zadeve Loweta, da nameravajo ZDA urediti vprašanje Trsta enostransko ter brez privolitve Sovjetske zveze in posvetovanja z Jugoslavijo.

»Republica smatra to novo potezo ZDA za pravo vojno izzivanje in podlo politično špekulacijo, ki predstavlja drugi predvolivni manever v korist omajanega De Gasperijevega »bloka«. »Republica« protestira proti namenom anglo-ameriške vojaške uprave v Trstu, da bi takoj pričela uresničevati to enostransko politiko sile. »Il Lambro« piše, da pomeni ta novi vojnohujskaški manever ZDA edinole predvolivni udar ter že navadno vojno izzivanje. Italijansko ljudstvo — piše list — se bo odločno uprlo izzivanju s Trstom, s čemer hočejo zahodne velesile napraviti razdor med Italijani samimi ter med državama, ki sta zainteresirani na pravični rešitvi vprašanja Trsta.

Rim, 8. apr. (Tanjug) Glasilo socialistične stranke Italije »Avanti« ogorčeno napada ameriško vmešavanje v notranje zadeve Italije in Trumanova prizadevanja, da bi rešil reakcijo pred propadom.

Ameriška politika je Italiji sovražna — piše »Avanti«. Vse konservativne sile v državi, ki so sestavni del fašizma, so razvile ameriško zastavo. Veleposestniki, ki so glavni vzrok strašne bede v južni Italiji, industrijski parazitski kapitalizem ter Vatikan, ki že dolga stoletja negativno vpliva na razvoj civilizacije v Italiji, so prijatelji ZDA in skušajo pod njenim vplivom zadušiti demokracijo v Italiji.

Ameriška »demokracija« je silno razočarala italijansko ljudstvo in zato noče vnovič postati igračka v rokah diktatorjev.

Društvo reproduktivnih glasbenih umetnikov Slovenije bo priredilo v radiu

DVA KONCERTA v pomoč borečemu se grškemu ljudstvu:

I. instrumentalni koncert bo 10. aprila ob 20.,

II. večer arij iz Borodinove opere »Knez Igor« bo 25. aprila zvečer.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje 9. aprila: Hladna fronta, ki izvira iz barometrskega minima s središčem pri Skandinaviji, je dosegla Slovenijo, zaradi tega se je vreme naglo poslabšalo: dopoldne je že deževalo v večjem delu Slovenije, snežilo pa na Jezerskem in v Planici. V zaledju fronte prodira klin višjega zračnega tlaka z izhodiščem v Biskajskem zalivu, kar pomeni skorajšnje zboljšanje vremena.

Najnižje temperature so bile v Sloveniji med —2° C (Jezersko) in +3° C (Ajdovščina), najvišje pa med +3° C (Jezersko) in +8° C (Ljubljana), v Ajdovščini pa +13° C.

VREMENSKA NAPOVED za soboto 10. aprila

Zgodaj zjutraj oblačno in ponekod še deževno, pozneje razjasnitev in hladni severni vetrovi, v nedeljo spremenljivo in brez padavin.

Vprašanje krize v ZDA

(Nadaljevanje)

Drugi pereči problem za ZDA je vprašanje viška denarnega kapitala. Amerika se dnes »duši« v jezeru ogromnega denarnega kapitala.

Država je med vojsko najela ogromno notranje posojilo, tako da se je ameriški notranji dolg povečal od 58 miljard v letu 1941 na 231 miljard dolarjev leta 1944. Del obveznic državnega posojila kroži kot plačilno sredstvo in torej nudi možnost, da se pretvori v denarni kapital. Prav tako — kot smo že omenili — ameriški kapitalisti, ki so proizvajali tako imenovano »potrošniško blago«, med vojno niso obnavljali svojih tovarn, razširjali pa še manj, od produciranega blaga pa so dobivali ogromne profite. Znano je, da dobi blago, potem ko je prodano, denarno obliko. Ta denar so ameriški kapitalisti vlagali ali v državno posojilo, ki jim je prinašalo obresti, (naj omenimo, da ZDA plačajo samo na račun obresti letno 5 milijard dolarjev, torej prav toliko, kolikor naj bi po najnovejšem predlogu znašala »pomoč« Evropi), ali pa so ta kapital vlagali neposredno v banke. Denarni zavodi razpolagajo na ta način danes z ogromnim denarnim kapitalom, ki jih duši. Najenostavnejša kapitalistična rešitev tega problema bi bila, da bi ameriški kapitalisti izvozili višek denarnega kapitala v inozemstvo. Toda ameriški finančni magnati tega nočejo. Inozemski posli se jim zde danes preveč tvegani, posebno še, odkar imajo izkušnjo z nacionalizacijami, ki jih niso zadele samo v jugovzhodni in srednji Evropi, ampak v neki meri celo v Franciji in Angliji. Ogromni denarni kapital igra danes veliko vlogo v neprestanem in nezaslišanem dviganju cen, toda kaj bo z njim, ako nastopi kriza?

Izkušnje meseca februarja v znatni meri kažejo, kakšne posledice bo imela gospodarska kriza za ekonomijo ZDA in vsega kapitalističnega sveta. V začetku februarja t. l. je nenadno padla cena pšenici in drugim poljedelskim pridelkom (cena pšenici je padla za 18 %, koruzi za 21 %, industrijskim predmetom pa od 3 do 5 %). Padec cen po vsej verjetnosti ni bil posledica nastopajoče agrarne krize nego posledica špekulacije. Toda padec v veliki prodaji je imel ogromne posledice na celotnem ameriškem notranjem trgu. Indeks cen najrazličnejših predmetov je padel od 208 (9. januarja) na 186,2 (13. februarja 1948). Padec cen se je pokazal tudi v industriji, ki je takoj skrčila svoj obrat in vrgla na cesto v nekaj dneh 896.000 delavcev. Indeks poslovne aktivnosti, ki ga objavlja »New York Times«, je padal iz dneva v dan, kar pomeni, da so trgovci in podjetniki odpovedovali svoja naročila. Indeks novih naročil je padel od 267 v novembru 1947 na 252 v februarju 1948. Bankroti so se silno povečali. V februarju je bankrotiralo še enkrat več ameriških podjetij, kot povprečno v ostalih mesecih. Trgovina z delnicami na borzah se je skoraj ustavila. Toda ta »polom« ni ostal zaprt v Ameriki, ampak se je čutil takoj naslednji dan na vseh svetovnih borzah. Posledic ni čutila samo pariška in londonska borza, ampak celo singapurska.

Iz vsega povedanega sledi popolnoma jasno, da v ekonomiki ZDA DANES nima mo opraviti z gospodarskim poletom in razcvetom, ampak z značilnim pojavom gospodarskega upadanja, ki ga prikriva povojna inflacijska konjunktura. Toliko opevana ameriška »prosperiteta« je torej na trhlih nogah; zato je za današnjo obdobje razvoja ameriške ekonomije edino pravilen naziv »boom«, ki se ga je oklenila celo večina ameriških meščanskih ekonomov. Relativno visoka stopnja v ameriški proizvodnji in potrošnji ni posledica razširjene reprodukcije, ampak posledica umetnega napihovanja ameriškega kapitalističnega gospodarstva s pospeševanjem zunanje trgovine in dajanjem velikih notranjih potrošniških kreditov. Ruski ekonom Kac pravi: »Realna vsebina današnjega kapitalizma je v naslednjem: po prvi svetovni vojni je imela kapitalistična proizvodnja določene perspektive, je imela možnost povečanja proizvodnje, medtem ko po drugi svetovni vojni nima takih možnosti, kar potrjuje ves ekonomski in politični položaj tako v ZDA kakor tudi v ostalem kapitalističnem svetu. »Danes po drugi svetovni vojni se je z odpadom novih demokracij iz kapitalističnega obroča obča kriza kapitalizma še bolj zaostrila in ne more biti dvoma, da se mora odraziti na notranjih nasprotjih vseh kapitalističnih držav.

Kapitalistična finančna oligarhija danes na vse mogoče načine spletkari in se trudi, da bi se izvlekla iz nerazrešljivega nasprotja, v katerega je zašla. Tovariš maršal je v zgoraj navedenem govoru pokazal, da je Marshallov načrt spletka prav take vrste. Ameriški kapitalisti poizkušajo napihniti svoje usihajoče gospodarstvo na dva načina: na eni strani hočejo povečati izvoz in s tem obdržati visoko zaposlenost industrije, zaradi česar podpirajo politiko velikih državnih posojil inozemstvu, na drugi strani pa odpirajo čedalje večja notranja potrošniška posojila, ki naj bi obdržala notranji trg na primerni višini.

V razpravi o Vargini knjigi je dejal sovjetski ekonom Mendelson: »Američani govore: »Mi dajemo darila vsemu svetu. Mi smo bogati mi dajemo milijarde.« Jaz bi vprašanje takole postavil: Denimo, da bi Američani ne dali nakazil za Unro, da bi ne dali nikomur posojil. Do česa bi prišlo v Ameriki? Do agrarne krize. Nastal bi izredno težek položaj za kmečko gospodarstvo in padle bi cene. Kdo je zaslužil s posojili, z Unro — ameriški farmarji ali evropski narodi? Treba je vedeti, da so posojila orožje v rokah Američanov, s pomočjo katerega hočejo okrepiti svoje položaje, podjarmiti druge narode... Zunanja državna posojila so za ameriški državni monopolistični kapitalizem posebno sredstvo za pospeševanje izvoza. Toda zunanjih posojil ne dajejo posamezni kapitalisti, ki menijo, da je Evropa preveč tvegano podjetje za njihove denarje. Vlogo posojevalca so prepustili državi. Država zbira z davki ogromna denarna sredstva, ki jih v obliki posojil daje Marshallovim deželam, te pa tega denarja ne vračajo ameriški državi in ameriškim širokim množicam, ki so ga zbrale, ampak ameriškim kapitalistom, ki so celo podjetje organizirali v svojo korist.

Ameriški kapitalisti mislijo, da jih bo Marshallov načrt rešil gospodarske krize. Taka upanja so jalova. Tovariš Varga je napravil zanimiv račun, ki kaže jalovost teh upanj: Danes znaša vrednost ameriške proizvodnje okoli 200 milijard letno. Dosedanje ekonomske krize v ZDA so redno zmanjšale proizvodnjo od 30 — 40 %. (Leta 1920 — 23 %; 1929 — 46 %; 1937 — 36 %). Denimo, da sedanja kriza ne bo globoka (da padec proizvodnje ne bo tako velik kakor je bil doslej), in recimo, da bo sedaj proizvodnja padla vsega skupaj le za 15%, bi to še vedno pri današnji proizvodnji pomenilo 30 milijard dolarjev. Američani pa dajo po Marshallovem načrtu samo 5,3 milijarde dolarjev zunanjih posojil. Tudi državna posojila inozemstvu torej ne morejo preprečiti neizbežnega poloma ameriške ekonomije.

Drugi način umetnega napihovanja ameriške kapitalistične ekonomije so ogromni potrošniški krediti znotraj ZDA. Od leta 1939 do danes so celotni notranji krediti v ZDA narasli za 100 % (banke so dale leta 1939 za 22 milijard, lani pa za 43 milijard posojil. Velik del posojil sicer odpade na industrijo, toda nedvomno se tudi množina potrošniških posojil silno povečuje. Tovariš Varga cení, da so potrošniški krediti dosegli v maju 10,7 milijarde dolarjev. (»Novoje Vremja« št. 39/1947). Ameriški trgovci so prisiljeni v čedalje večjem obsegu prodajati na kredit. Kreditne prodaje so znašale l. 1945. okoli 36 % vseh prodaj, leta 1947. pa so dosegle rekordno številko 45 %. Kaj pomeni ta pojav? To pomeni, da ameriški kapital iz dneva v dan bolj zmanjšuje realno delavčevo plačo in da daje delavcu drugi del plače, ki mu je za življenje potreben, v obliki kredita. Jasno je, da je to znak skrajne notranje zaostrenosti kapitalističnega sistema, ki ne more trajati dolgo.

Ameriški kapitalisti se zavedajo, da jim kriza trka na vrata. V ameriški ekonomski literaturi srečujemo vedno pogosteje načrte, kako bi ameriška ekonomija ušla krizi. Med temi načrti so vsekakor najštevilnejši tisti, ki predlagajo prehod k »načrtnemu« gospodarstvu.

DARUJTE ZA RDEČI KRIŽ!

Gradnja nove železniške proge Sežana–Dutovlje se je začela

Na mostu čez železniško progo v Sežani se vsak dan štirikrat oglasi signalna sirena. Delavci - stražarji zaprejo vse dovozne ceste in poti, da obstane ves promet. Nekaj minut zatem se razleže vrsta močnejših in slabejših pokov. Eksplozija sledi eksploziji, kamenje in zemlja letita po pet, deset in še več metrov visoko in padata nazaj v izkopano strugo ali njeno okolico. Da ne bi poškodovala bližnjih hiš stare Sežane, so jih pokrili z deskami.

Nato se znova oglasijo kompresorji, znova vrtajo minerji luknje v velike kraške skale, da bodo vanje vložili razstrelivo. Delavci hite nalagat razstreljeni kamen v vagončke, ki jih polne sproti odvaža bencinska lokomotiva.

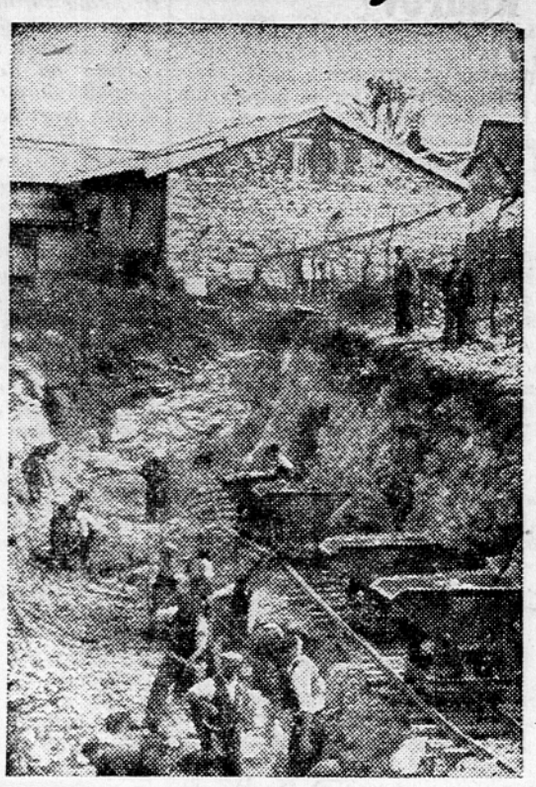

Slika nam kaže tisti del že izkopanega useka, kjer se bo pred prvimi hišami Stare Sežane začel 350 m dolg predor

Začela se je gradnja železniške proge Sežana—Dutovlje. V začetku marca so delavci prvič zavihteli krampe in lopate ter zastavili vrtala. Takoj so se lotili najtežjega dela: gradnje 350 m dolgega predora. Danes so že toliko napredovali, da se vidijo prvi obrisi bodočega useka in vhoda v predor.

Progo, ki bo rešila vprašanje zveze med progo Repentabor-Gorica in Sežana-Ljubljana, gradi železn. gradbeno podjetje. Njegovo vodstvo se je nastanilo v obnovljenih poslopjih pobeglega tržaškega bogataša. Tam urejajo sedaj tudi vse potrebne delavnice in prenočišča za delavce.

V vodstveni pisarni nam je inženir Šorli, pomočnik šefa gradnje inženirja Kravanje, takole razložil glavne tehnične in gradbene probleme nove proge:

»Popolnoma nanovo bomo zgradili 7.07 km proge. Prvotno trasо smo nekoliko spremenili. Posledica bo, da bomo imeli okoli 25.000 kub. metrov manj izkopa. Prej smo imeli samo tri krivine, sedaj pa smo se prilagodili terenu in bomo zato prihranili okoli 1.5 milijona din. Prej je znašal srednji nagib padca 14 promilov, sedaj pa znaša 15.2 promila na 4 km dolžine, naprej pa 13 promilov.

Proga se bo odcepila od proge Sežana—Ljubljana takoj pri sežanski postaji, na progo Repentabor—Gorica pa se bo priključila v Krepljah, približno dva kilometra pred Dutovljami. Najvažnejši objekt je predor, ki ga gradimo pod Staro Sežano, pod progo in cesto. Predor bo imel 16 promilov padca. Podporni zid bo iz betona, svod pa iz kamna. Če bo pa stena zdrava, pa bo ostalo vse naravno. Prvih 140 metrov predora bo ravnih, nato pa ga bomo gradili v loku, tako da se bo tudi izvoz iz tunela končal v loku.

Drugi objekti so manjšega pomena. Na cesti Sežana—Bazovica bomo zgradil nadvoz, ki bo imel 7 metrov razpetine. Zaradi spremenjene trase bomo morali preložiti okoli 900 m ceste Sežana—Gorica, ki bo po novem tekla pod progo. Do Krepelj bodo še štirje podvozi oziroma nadvozi za razne poljske poti in za cesto Šmarje—Repentabor. Postaje ne bo na novi progi nobene, morda bo v Krepljah urejeno postajališče.

Gradnja proge je razdeljena na dva sektorja: Sežana in Krepelje. V Krepljah, kjer so v teku sedaj prve priprave, zlasti za nastanitev mladinskih delovnih brigad, ki nam bodo prišle te dni pomagat, vodi vse delo inž. Zorman.«

Zanimajo nas težave. Personalni referent Jože Plesničar ve za vse, beseda pa mu noč prav iz ust: »Kaj bi veliko o njih govorili. Progo bomo zgradili, naj bo kakor hoče, pa konec!«

Potem pa se le omehča: »Predvsem nam manjka delovne sile. Sedaj delamo komaj s tretjino tistega števila delavcev, ki bi jih morali imeti. Manjkajo nam tudi kvalificirani delavci. Tesarjev bi morali imeti na primer 22, imamo pa jih 5 in še ti so priučeni. Manjka pa nam tudi orodja in strojev.

Težav je vse polno. Tov. Damjanovič, ki je šef naše preskrbe in ki skrbi za nas, kolikor mu je mogoče, je moral v Brčko po slamo za slamarice, v Sloveniji je ni dobil. Velik problem je preskrba z vodo v Krepljah. Na Krasu ni vode, včasih niti za najnujnejše potrebe. Mladinske brigade, ki bodo delale v Krepljah, pa bomo morali redno oskrbovati z vodo. Našli smo tam vodnjak, ki ga bomo popolnoma očistili in bomo nato dovažali vodo vanj s cisternami. Pri razvažanju vode nam bo pomagalo tudi 40 osličkov, ki jih bomo kupili v Dalmaciji.

Tako bi lahko navedli še marsikaj, vse to pa nam seveda ne jemlje volje. Kakor je trda skala, ki smo se vanjo zagrizli, tako bomo tudi mi vztrajni in odporni. Končno bomo le premagali vse težave, da bo stekla ta važna proga, ki si jo naše ljudstvo želi in ki jo neogibno potrebuje naš gospodarstvo.«

Veliko težavo pa smo sami opazili. Sindikalna organizacija še ne deluje v vsakem pogledu dobro. Delovna disciplina delavcev ni na višku. Velikonočni prazniki so delo zelo omejili, ker so delavci neopravičeno izostali. Namesto v dveh izmenah so delali samo v eni. Sindikalna podružnica bo morala posvetiti več pažnje vzgojnemu in političnemu delu v tej smeri.

Od postaje do predora bo treba izkopati okoli 30.000 kub. metrov kamna in zemlje, na drugi strani predora pa okoli 15.000 kub. metrov. Nadzornik Kurnik nam pripoveduje:

»Prvi mesec smo izkopali tostran predora 4000, onstran, kjer dela brigada mladih Bosancev, pa 800 kubičnih metrov. Teren je zelo trd in bi brez kompresorjev le težko napredoval. Naleteli smo celo na manjšo žilo železne rude.

Najboljši delavci so Prekmurci, ki so pravi garači. Vsi delavci delajo po normah. V »A« odseku so presegli normo za 0.9%, čeprav so pričakovali, da jo bodo najmanj za 4%. V odseku »B« so presegli normo za 3%, na odseku »D« pa so ostali pod normo za 5%.

Prav sedaj se dogovarjamo, da bi norme spremenili. Doslej sta štela v vsako skupino, ki je morala dati po 5 voziČkov izkopa na moža v 8 urah, tudi miner in njegov pomočnik. Sedaj bomo pa minerje izločili iz nakladalnih skupin in bo dobil vsak delavec svojo delovno normo. Popoldanska izmena je nove norme že

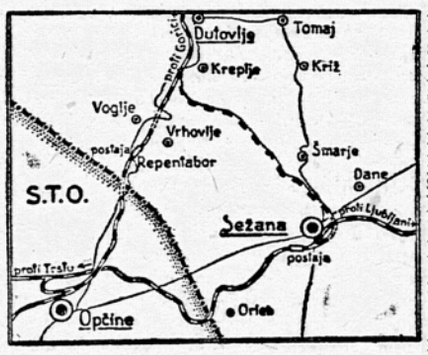

sprejela, verjetno jih bo tudi dopoldanska.«

»Kako pa je s prehrano?«

»Dobro. Imamo dve menzi, nameščensko in delavsko. Vendar gre lahko tudi delavec jest v nameščensko menzo in obratno. Delavska menza nudi po količini več.«

Tako se je začela ustvarjati druga neposredna zveza med Ljubljano in Gorico, ker je dosedanje stikališče obeh prog na Opčinah ostalo v mejah Svobodnega tržaškega ozemlja. Čeprav proga po dolžini in objektih, ki jih bodo morali zgraditi, ni izredna gradnja, bo vendarle zahtevala od vseh sodelujočih precej truda, preden bo dograjena. Dograjena pa bo še letos.

Prihod mladinskih delovnih brigad na progo Sežana—Dutovlje

V soboto 10. aprila bodo tri mladinske delovne brigade, sestavljene iz mladincev iz vseh krajev Slovenije, začele graditi novo železniško progo Sežana—Dutovlje, ki bo vezala železniški progi Ljubljana—Trst in Trst—Gorica in bo že letos služila za prevoz gradbenega materiala na gradilišče Nove Gorce.

Te dni so prišli na to novo gradilišče Ljudske mladine Slovenije brigadirji krške in dolomitske brigade, ki so že začeli pripravljati teren za gradnjo proge, 10. aprila pa bo prišla na gradilišče še mariborska mladinska delovna brigada. Mladinske brigade bodo v dveh izmenah na progi izkopale 52.000 kub. metrov kamenja.

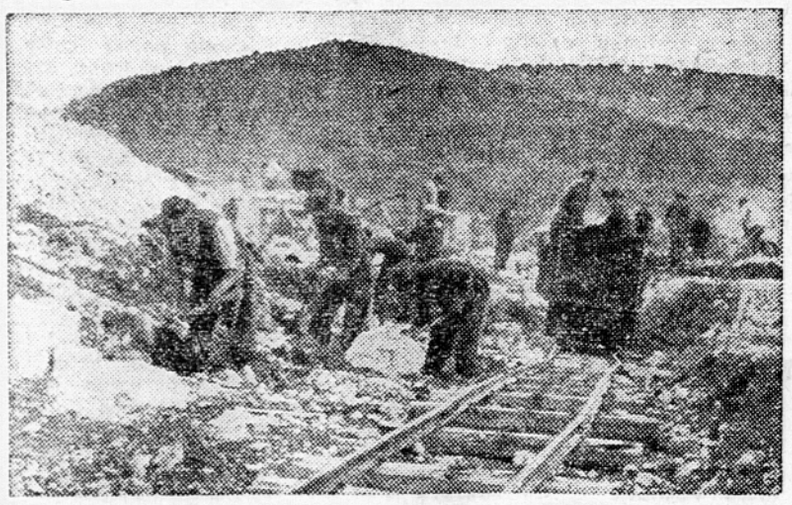

Eksplozija je zdrobila veliko skalo. Delavci čistijo zrahljano okolico s krampi in nakladajo kamenje na vagončke, ki jih odvaža majhna bencinska lokomotiva

V ČRNIČAH SO ZGRADILI GOZDNO ŽIČNICO

Konec lanskega poletja je nastal na Planini pod Čavnom velik požar. Ogenj je zajel obsežen gozd. Kljub takoj organiziranemu gašenju je bilo zelo težko omejiti uničujoči učinek plamenov. Zaradi odročnosti gozda je bilo gašenje zelo otežkočeno, ogenj pa se je zaradi suše naglo širil. Ljudje pripovedujejo, da je bil ogenj tako velik, da se je oblak dima vlekel več kilometrov daleč, tja v Furlanijo. Še danes lahko doženeš, kje je gorelo. Pod grebenom se od beline kamna jasno odraža velika rjava lisa.

Požar je napravil veliko škodo. Na pogorišču pa je ostalo še mnogo dreves, ki se jih je plamen dotaknil le mimogrede. Nepoškodovani so ostali vzhodni obrobni pasovi gozda. Ker je danes važno, da izkoristimo ves razpoložljivi les, se je takoj pojavila misel, da bi še uporabljiva debla spravili v dolino. Dobili bi tako veliko količino dobrega jamskega lesa, ki ga naši rudniki zelo potrebujejo.

Ker leži pogorišče na slabo dostopnem kraju sredi pobočja, pa bi bil izvoz lesa z vprežno živino zelo drag. Okrajna zadružna poslovna zveza v Šempetru je zato dala pobudo, da bi se zgradila žičnica. S soglasjem vseh prizadetih je zveza prevzela stvar v svoje roke. V nekem rudniku je iztaknila staro, pa še uporabno žico, delavci pa so pod vodstvom novatorja Grudna iz Tolmina zanjo zgradili osem močnih lesenih nosilcev. Po treh mesecih so gradnjo končali.

S Planine se je pravkar pripeljal nov tovor lesa, ki ga bodo delavci takoj spravili na bližnji kup. Treba je hiteti, ker žičnica med delom ne počiva.

Žičnica je dolga 3.2 km in ima za vožnjo 14 vpreg. Vsaka vprega pripelje do 500 kg hlodov. V 8 urah spravijo v dolino do 40 kub. metrov lesa. Žičnica ne potrebuje nobenega pogonskega sredstva, ker jo žene teža tovorov. Kljub precejšnjim investicijam se je prevoz lesa v dolino tako pocenil, da bodo stroški za žičnico poplačani že v dveh mesecih. Danes sega žičnica od Planine do Črnič. Kasneje jo nameravajo podaljšati še do vrha Čavna in do železniške postaje v Batujah. Tako bi bilo omogočeno cenejše izkoriščanje lesa v Trnovskem gozdu, odpadel pa bi tudi današnji prevoz lesa iz Črnič v Batuje.

Žičnica je začela obratovati pred dobrim mesecem. Danes leži na postaji v Batujah že nad 350 kub. metrov lesa — za cel vlak — in čaka, kdaj bo železnica dostavila vagone za odvoz. Delavci, ki delajo po normah, pa ga vztrajno spravljajo v dolino. Do nakladalne postaje na Planini ga dovažajo kmečki vozniki. Dela bodo imeli oboji še veliko, saj bo treba v celoti spraviti v dolino okoli 6500 kub. metrov lesa.

Iz Nove Zelandije in Avstralije so se vrnili 368 izseljenci

Po več kakor enomesečni vožnji iz Nove Zelandije in Avstralije je v soboto prispel v splitsko luko okrašen z zastavami in velikimi transparenti naš potniškotovorni parnik „Radnik", ki je pripeljal 368 izseljencev iz Nove Zelandije in Avstralije. Delovno ljudstvo Splita je priredilo prisrčen sprejem bratom in sestram, ki so se po dolgoletnem bivanju v inozemstvu vrnili v naročje domovine. Množice so se že opoldne začele zbirati na lukobranu, kjer je bilo določeno mesto za pristanek ladje. Z navdušenimi vzkliki in pesmijo je 15.000 ljudi pozdravljalo parnik, ki je ob 16. uri priplul v luko. Vzklikanje ni hotelo prenehati. Ko je ladja pristajala ob lukobranu, je godba jugoslovanske vojne mornarice zaigrala našo himno „Hej Slovani" in tisočglava množica se je pridružila s petjem himne. Na okrašeni tribuni, ki je bila postavljena na lukobranu, so se zbrali predstavniki ljudskih oblasti in množičnih organizacij.

Izseljence je najprej pozdravil predsednik mestnega ljudskega odbora Ivo Rajič, nakar je spregovoril minister dela LR Hrvatske Alojz Valečič. V imenu izseljencev se je za pozdrave zahvalil predsednik izseljeniškega odbora Ante Marinovič.

Po prihodu treh velikih skupin izseljencev iz Kanade in skupine, ki se je pripeljala nedavno s Partizanko, dokazuje vrnitev skupine, ki jo je pripeljal »Radnik« veliko privlačnost naše osvobojene države za vse naše rojake v tujini. Z »Radnikom« se je vrnilo poleg 304 Jugoslovanov tudi 64 drugih izseljencev po večini Albancev, Bolgarov in Čehov. Izseljenci iz Albanije in Črne gore so se izkrcali že v bližini Kaniže, kjer je »Radniku« prišel nasproti parnik naše obalne plovbe, s katerim so ti povratniki nadaljevali pot do Dubrovnika.

V Novi Zelandiji je tamošnja vlada našim izseljencem sprva prepovedala, da bi vzeli s seboj stroje in blago, ki je njihova lastnina. Sindikalna organizacija Aucklanda pa je odločno zahtevala od vlade, da prekliče to prepoved s pripombo, da bodo delavci Aucklanda v nasprotnem primeru stopili v stavko. Odločen nastop delovnih množic in naprednega tiska v Aucklandu je prisilil vlado, da je prepoved preklicala. V avstralskih lukah pa krajevne oblasti niso dovolile izseljencem-povratnikom, da odpeljejo svoje premično premoženje in so morali že natovorjeno blago izkrcati iz ladje. V vse lukah Nove Zelandije in Avstralije so tamošnje delovne množice priredile našim povratnikom prisrčno slovo.

Gradnja lokalnih elektrarn v Srbiji

V številnih vaseh Srbije so pokazali vaščani letos veliko samoiniciativnost na področju elektrifikacije. V mnogih krajih bodo zgradili majhne lokalne hidrocentrale. Samo mladina bo v okviru letošnjih mladinskih akcij zgradila 10 takih majhnih hidrocentral. Kmetje grade hidrocentrale sami in zahtevajo samo pomoč v strojih in tehničnem materialu.

Kmetje v vasi Sumrakovac v okraju Boljevac so že začeli graditi jez za hidrocentralo in so sami zbrali 2 milijona dinarjev, 2 in pol milijona pa so dobili v obliki posojila. Za hidrocentralo so si nabavili dve turbini in v nekaj mesecih bo centrala zgrajena. Tudi v vasi Vica v okraju Rogačevac je ljudstvo pokazalo veliko aktivnost. Obrnili so se na delavce podjetja »Litostroj«, ki jim bodo brezplačno izdelali majhno turbino. V vasi Istok v Kosmetu bodo še letos dogradili majhno hidrocentralo in postavili vod do okrajnega mesta Djurekovac. Tudi v Uroševcu ter v Priboju in Novi Varoši v Sandžaku bodo zgradili lokalne hidrocentrale.

»O novem načinu preskrbe in o vezanih cenah«

Slovenski knjižni zavod je pravkar izdal v knjižnici na 136 straneh celetno gradivo, ki se nanaša na novi način preskrbe in vezane cene. Knjižica z naslovom *»O novem načinu preskrbe in o vezanih cenah«* prinaša na uvodnem mestu članek predsednika zvezne planske komisije in gospodarskega sveta FLRJ Borisa Kidriča, govor predsednika vlade LRS tov. Mihe Marinka in izjavo ministra za trgovino in preskrbo vlade FLRJ Jakova Blaževiča. Nato se vrste uredbe, odredbe, odločbe in navodila zvezne vlade o vsem, kar se nanaša na novi način preskrbe in vezane cene. Ne le organi upravnih oblasti, marveč tudi gospodarski in posebej še zadružni organi, pa tudi drugi državljani bodo našli v tej knjigi skrbno zbrano in pregledno urejeno gradivo, ki je bilo doslej razpršeno po uradnih in drugih listih ter je tu prvič strnjeno v celoto. Knjižica stane 14 din in je torej zaradi nizke cene vsakomur dostopna.

Naša serijska izdelava kinoprojektorjev

Podjetje za elektrotehniko in fino mehaniko »Iskra« je s serijsko proizvodnjo kinoaparatur domače konstrukcije doseglo velik uspeh v prizadevanju po osamosvojitvi v tej važni panogi industrijske proizvodnje. Po planu bi moralo podjetje »Iskra« začeti z dobavami kinoprojektorjev letos v juniju. Delovni kolektiv podjetja pa je priprave za serijsko proizvodnjo tako pospešil, da je že v marcu dobavil prve aparate. Prihodnji mesec se bo začel pri podjetju tečaj za monterje novih aparatur, ki se bodo na tečaju podrobno seznanili z mehanizmom projektorja.

LR Srbija je ustanovila republiško cirkuško podjetje

Vlada LR Srbije je na predlog ministra za prosveto izdala odločbo o ustanovitvi republiškega cirkuškega podjetja. Ta potujoči cirkus bo organiziran kot artistično podjetje pod operativnim upravnim vodstvom ministrstva za prosveto. V prihodnjih dneh bodo v Beogradu priredili poskusno predvajanje artistov, na podlagi katerega bodo artisti sprejeti v službo. Pri sestavljanju programa bodo pazili na to, da bo imel cirkus poleg zabavnega tudi vzgojni in kulturni značaj in da bo nudil lepo in koristno zabavo. Cirkus bo imel tudi svoj zverinjak. Cirkuški šotor pa bo lahko sprejel okrog 3000 obiskovalcev. Letos bo imel cirkus svoje predstave samo v Beogradu, prihodnje leto pa bo organiziral prvo turnejo v notranjost Srbije.

Decentralizacija potrošniškega zadružništva v Mariboru

Na ustanovnih skupščinah, ki so bile 31. marca v Mariboru, je bila zaključena decentralizacija delavsko-nameščenskega potrošniškega zadružništva. Od 1. aprila posluje v Mariboru 6 samostojnih zadrug, od katerih ima vsaka določeno število poslovalnic. Vse te zadruge so vključene v Glavno zadrugo delavsko-nameščenskih potrošniških zadrug. Zadružniki so z izvršno decentralizacijo zadovoljni, ker jim bo omogočila tesnejše sodelovanje v zadrugah. Po potrebi bodo zadruge ustanovile nove poslovalnice.

Mariborske bombažne tovarne visoko presegajo plan

Delovni kolektiv Mariborskih bombažnih tovarn pod novim vodstvom stalno presega delovni plan. V mesecu marcu je prekoračil plan po količini za 22.91%.

Cene Kranjc — 80

S Partizanko

Ladijski dnevnik

Arabsko morje, 8. februarja.

Sonce je že utonilo v morje peska, ko se je vrnil z dela Ivan Vidmar iz Loža. Nocoj je še težje hodil po vdirajoči se zemlji kot navadno, roke so mu kot mrtve opletale po prepoteni obleki. Vse je kazalo zelo slabo.

Voznik, ki je peljal težek tovor njegovih železniških pragov na postajo, mu je povedal, da so 12 kosov izvrgli. Ugotovili so, da pragi niso pravilno tesani. Pa ne samo to. Voznik je tudi povedal, da za prevoz tistih 12 pragov ni dobil nobenega plačila. — Da bi zastonj vozil ob taki vročini in na tako daljavo? Za 12 pragov, ki jih niso na postaji sprejeli, boš dal še 12 dobrih pragov, ne gre drugače! Naučiti se moraš tesati železniške prage! Veliko tvojih pragov ima kolobarje navpik in ne po dolgem. Niti tega ne veš, da ni prag s srcem nič vreden! Tukaj imaš denar, ki ostane še tebi!

Ivan Vidmar je za ves teden trdega dela dobil liro in nekaj šilingov.

Meso, ki ga je zagledal pred šotorom, je vrgel v pesek, posodo z motno vodo je prevrnil in oblečen legel na svoje ležišče. — Lož, Loška dolina, Snežnik! Še pred tremi meseci sem bil doma. — Potem se je stemnilo in v gozdu je bilo tiho kot v grobu.

Pred vojno je bilo nad polovico naših izseljencev zaposlenih v »gozdni industriji«, kakor pravijo povratniki. Sekali so jamski les za rudnike in tesali železniške prage. Največ jih je delalo v gozdovih okrog Kurawe v Zahodni Avstraliji, posamezne skupine pa so bile raztresene po vseh avstralskih državah.

Takole pripoveduje Ivan Vidmar o delu v avstralskih gozdovih:

V začetku smo zelo trpeli. Težko smo prenašali vročino, težko pa je bilo tudi delo samo. Avstralski les je trd. Tega lesa ne tešeš kot našo smreko, iz nekaterih vrst avstralskega lesa železniške prage klešeš. Šele, ko smo se na delo navadili, smo res lahko nekaj naredili. Pred teboj je na primer dober meter debelo drevo. Sam si pred njim s svojo sekiro in žago. V začetku smo mislili, da bo tako drevo en sam človek spravil na tla komaj v enem dnevu. Ko smo se na delo privadili, smo podrli tudi najbolj debelo drevo v pol ure. Podiranje dreves pa je za enega človeka težko, tudi če je na delo navajen. Zato smo delali navadno v dvoje. Dva delavca skupaj sta več naredila, kot bi naredila, če bi delal vsak zase.

Avstralski les pa ni samo zelo trd, nekatere vrste so tudi zelo smolnate. Drevja, ki mu pravijo vandu, ne moreš žagati brez vode. Če reza ne zalivaš, žaga v smoli zastane. Železniški pragi iz vanduja pa vzdrže 40 let. Nekoliko manj trda vrsta kot vandu je drevo yarra. Yarra zraste zelo visoko in ima zelo debelo deblo. Iz takega debla se nateše do 300 železniških pragov. Pragi iz yarre vzdrže celo 50 let. Ta les sploh ne trohni. Les iz drevesa kary uporabljajo za pohištvo, sandivud pa za rezbarstvo. Za kurivo je najboljši blakboj, črno, zelo smolnato, do 2 metra visoko grmičje. Evkalipt, ki je kot avstralska posebnost najbolj znan, ne raste v Zahodni Avstraliji. Evkalipt doseže največjo višino v Viktoriji, v Novem Južnem Walesu pa je visok kot naš javor. Mnogo drevja so v Avstralijo prinesli naseljenci. Danes raste v Avstraliji, posebno v okolici mest, več prinešenega drevja kot avstralskega. Velike pokrajine so zasadili z borovcem in hrastom. Posebno borovec se v avstralski zemlji počuti zelo dobro. Doraste že v 20 letih. Novega drevja pa niso prinesli samo iz Evrope, danes raste v Avstraliji veliko dreves, ki so doma v Afriki, v Indiji, Ameriki in na otokih nad severno Avstralijo.

Ob težkem delu nas je pred krizo in med krizo vsak dan morila tudi skrb, če bo naše delo plačano in kako bo plačano. Dobili so sto načinov, da so nam zaslužek odtrgovali. S tožbo nisi navadno nič dosegel. Tožbo si sicer dobil, ne pa denarja. Po krizi, posebno pa med drugo svetovno vojno, so se tudi v gozdni industriji te nezdrave razmere odpravile. Danes ni več primerov, da bi kdo za svoje delo ne dobil plačila.

Gozdarji pri delu

V zadnji štirih letih se je delo v gozdu zelo mehaniziralo. Sedaj podirajo drevesa z motorno žago, motorna žaga razžaga tudi debla. Ni drevesa, ki bi bilo toliko debelo, da bi ga motorna žaga ne podrla v 10 minutah. Tudi železniške prage sedaj navadno žagajo, le malokje jih še koljejo. Motorna žaga je težka pol tone, je na dveh kolesih, z njo žagata dva delavca.

Vsi govorite tako strokovno, — pravim Ivanu. Izučili me boste za vsa dela, ki ste jih opravljali v Avstraliji. Celo zlato bi že znal mleti iz zlate rude. Povej, Ivan, še kaj bolj veselega, saj si dvajset let živel v Avstraliji.

Nato pa Ivan: Veselega smo pa gozdni delavci imeli bolj malo. Živeli smo sami zase. Če so delali v bližini znanci, smo se včasih zvečer obiskali. Na večje razdalje smo le malokrat hodili, v Avstraliji imaš od gozda do gozda dan, dva dni hoda. Tudi časa ni bilo. Če nisi sekal, si se moral oprati, nabrusiti je bilo treba sekire, napiliti žage, včasih je bilo treba pisati domov. Vsako leto enkrat pa smo šli v Perth. To je bilo navadno o božiču. Tam smo ostali nekaj dni, nakupili potrebnih stvari in se spet vrnili v gozd. Kdor je ostal v Perthu predolgo se je vrnil slabe volje, ker je v tistih dneh potrošil ves zaslužek.

Kadar je zmanjkalo dela, so bili posebno mlajši ljudje radi na lov. Lovili so kenguruje. Kenguru je zelo plašen, ima pa to navado, da obstane, če zažvižgaš. Ko posluša in opazuje kaj žvižg pomeni, lovec lahko strelja. Kengurujev rep je zelo dober za juho, zadnje noge in hrbet imajo dobro meso, prednji del je pa sama kost. Iz kengurujeve kože strojijo zelo dobro usnje. Najboljši avstralski čevlji so iz kengurujeve kože. Kengurujev je zelo veliko in je lov nanje prost. Poklicni lovci jih love tudi na zanke. Sem pa tja so gozdarji uplenili tudi broša. Vendar je bil to bolj redek plen, ker je broš še bolj plašen in še hitrejši kot kenguru. Ob jezerih je zelo veliko sivih in črnih rac. Race je pol leta (od 24. decembra do 15. junija) prepovedano streljati. Teže kot raco je upleniti emuja, največjo avstralsko ptico, čeprav emu ne more leteti. Emu tehta do 50 kg in ima izredno močne noge. Ko beži, podira plotove in prebije tudi najmočnejšo ograjo. Mast emuja je najboljša mast za mazanje čevljev. Kožo s perjem strojijo za preproge. V Zahodni Avstraliji živijo tudi avstralski polhi, ki imajo zelo dragocen kožuh. Lov na polhe pa je dovoljen na vsakih pet let samo tri tedne. Ti polhi živijo v duplih, mladiče pa nosijo na hrbtih. Mlad polh se zelo hitro udomači in se zelo naveže na človeka. Skupaj s človekom je in spi. Ponoči ne da miru, proti jutru pa se spravi pod odejo. Divjega psa dinga, lisice in orle pokončujejo predvsem čuvarji ovčjih in govejih čred. Lovec, ki prinese ušesa od dinga, rep od lisice ali kremplje od orla, dobi od države nagrado. Zajca dobiš v Avstraliji mimogrede, vendar v Avstraliji zajcev ne streljajo. Zajce love na pasti. Izkušen lovec, ki ima več pasti, ujame v eni noči nad sto zajcev.

To sem pa skoraj pozabil omeniti. Nekaj časa je delal z nami Istran, ki je imel harmoniko. Ob harmoniki smo preživeli precej večerov. Tudi zapeli smo. Potem pa je Istran odšel, novega gozdarja s harmoniko pa ni bilo več.

Ljudska fronta Jugoslavije se udejstvuje na vseh področjih javnega življenja

V Skoplju je Ljudska fronta lani povečala število članov od 34.000 na 55.000. Največ članov se je vpisalo v času predvolivne kampanje.

Letni plan Ljudske fronte je skoraj popolnoma uresničen. Analfabetskih tečajev se je udeležilo 6900 nepismenih, od teh se jih je 3400 naučilo brati in pisati. S prostovoljnim delom so člani Fronte izdelali 5 milijonov komadov opeke, popravili okoli 25 km potov, prekopali 1200 m dolg kanal, zasadili okoli 450.000 sadik itd. V velikih prostovoljnih delovnih akcijah so opravili 1,700.000 delovnih ur. Na razne zvezne in republikanske delovne akcije je šlo iz Skoplja v minulem letu 1700 mladincev.

Hercegnovi. Ljudska fronta hercegnovskega okraja je doslej prispevala 61.000 prostovoljnih delovnih ur. Člani Fronte so popravili 27 km vaških poti, zasadili nad 15.000 sadik, očistili okoli 12.000 oljk itd. V mesecu aprilu sodelujejo člani Fronte pri delih s popravilom turističnih hotelov, pri graditvi delavskih stanovanj, kmečkih hiš in fizkulturnih stadionov.

V Splitu je odbor Ljudske fronte organiziral udarni teden za popravilo cest. Člani Fronte bodo popravljali ceste, jih nasipali ter čistili kanale. S popravilom cest bodo olajšali prevoz blaga za trgovino po vezanih cenah in prevoz potnikov v turistični sezoni.

V **novosadskem okraju** so v letošnjem trimesečju — največ v februarju in marcu — opravili 100.949 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 1,009.570 dinarjev ter 4751 delovnih dni z vprežno živino, v vrednosti 2,375.000 dinarjev. S prostovoljnim delom so posekali 300 kub. m lesa za graditev zadružnih domov. Na nedavni konferenci frontnih organizacij je bilo odlikovanih z diplomami in odlikovanji 31. članov Osvobodilne fronte.

V Pulju je okrajni odbor Ljudske fronte pozval na tekmovanje za proslavo 1. maja okrajne odbore Ljudske fronte v Buzetu in Poreču. Tekmujejo v temle: 1. Katera vas bo največ prispevala k izgraditvi zadružnih domov; 2. stoodstotno plačevanje davkov; 4. kateri kraj bo organiziral več mladincev za delo na »Cesti bratstva in edinstva« Beograd—Zagreb in za zgraditev novega Beograda; 4. katera vas bo uredila več čitalniških skupin in čitalnic; 5. katera vas bo dobila več naročnikov na naše dnevne časopise; 6. kateri kraj se bo najbolj pripravil na proslavo 1. maja.

Najboljša vas v puljskem okraju bo dobila prehodno zastavo in pohištvo ter radio za opremo čitalnice.

Titov Veles. V tekmovanju za II. kongres Ljudske fronte Makedonije bodo frontne organizacije okraja Titov Veles prispevale 81.000 prostovoljnih delovnih ur. Člani Fronte bodo delali pri graditvi zadružnih domov, šol in obnovi cest.

Titograd. V treh mesecih bo mladinska proga Nikšić—Titograd dograjena. Nad 60 mladinskih in frontnih brigad dela na tej progi.

Beograd. Srbske žene so pred II. kongresom AFŽ Srbije pričele z vsestranskim delom. Po mestih in vaseh imajo konference, na katerih žene spoznavajo pomen bližnjih volitev za AFŽ in sprejemajo obveznosti v zvezi z delovnimi akcijami v tem letu.

Karlovac. Nad 700 članov Ljudske fronte in mladine karlovaškega okraja je letos pogozdilo 16 in pol jutrov gozda ter posadilo 60.000 sadik.

Novi Sad. V zvezi z bližnjimi volitvami za organe AFŽ Srbije imajo žene Novega Sada številne predvolivne konference, na katerih sprejemajo delovne obveznosti in napovedujejo tekmovanja. Mestni odbor AFŽ v Novem Sadu je sklenil, da bo na avtocesti »Bratstva in enotnosti« sodelovalo 12.000 žena iz Novega Sada.

SKRB LJUDSKE OBLASTI ZA DELOVNEGA ČLOVEKA

Nad 33.000 delavcev in nameščencev bo odšlo letos na brezplačno zdravljenje ali okrevanje v številna naša kopališča in podobna zdravilišča. V ta namen je dal Državni zavod za socialno zavarovanje na razpolago 124 milijonov dinarjev.

Vse podružnice zavoda so že v začetku leta predložile direkciji za socialno zavarovanje svoje načrte, v katerih so razložile potrebe svojih članov. V teh potrebah je upoštevana vrsta zdravljenja, tako da bodo bolni člani socialnega zavarovanja poslani v ustrezajoča kopališča ali klimatske kraje. Doslej so že napravili razpored, kam bodo posamezne bolnike in okrevajoče poslali zaradi okrepitve ali zdravljenja. Posameznim podružnicam so tudi že dodelili in določili število postelj. Zavarovanci zavoda, delavci in nameščenci imajo poleg zdravljenja še pravico do brezplačnega stanovanja, hrane, pa tudi potnih stroškov od svojega prebivališča do kopališča in obratno.

Za zdraviliško zdravljenje posameznih članov je določenih 21 dni, tako da se bo menjalo na vsako posteljo med sezono 8 bolnikov. Klimatsko zdravljenje traja največ mesec dni oziroma po potrebi. Za naše delovne ljudi, ki bodo poslani na brezplačno zdravljenje, je določenih okrog 26 kopališč, med njimi najlepša in najbolj znana. Za te ljudi so povsod poiskali in izbrali najboljše objekte za stanovanje. V Rogaški Slatini, Ivanjcih, Lipiku, Melencih, v Bukoviški banji, Radencih, Ilidži in drugih zdraviliščih bo obolelim delavcem in nameščencem na razpolago potrebna zdravniška nega, da bodo lahko po ozdravljenju zopet prispevali k izvedbi našega petletnega plana.

V Vrnjački in Vranski banji in v Varaždinskih toplicah, kjer sprejemajo goste vse leto, je že sedaj določeno število članov socialnega zavarovanja.

Del članov bodo poslali na morje, in sicer v Kaštel Lukšić pri Splitu, Dubrovnik in na Učko v Istri, kjer so domovi zavoda za socialno zavarovanje.

Za klimatsko zdravljenje bodo služili primerni kraji v LR Sloveniji, Zlatiboru in Grdelica v LR Srbiji in drugi klimatski kraji po vsej naši državi. Pri razporejanju bolnikov so gledali na to, da bodo bolniki poslani v tista zdravilišča in klimatske kraje, ki so najbliže njihovim prebivališčem. To so storili zato, da bi bolnikom prehranili nepotrebno potovanje.

Kako je s tuberkulozo med ljubljansko visokošolsko mladino?

V poročilu o serijskem rentgenskem pregledu študentov ljubljanskih visokih šol, je bilo rečeno, da bomo o končnih rezultatih tega pregleda še poročali.

Ob času prvega poročila je bilo upati, da bo zbiranje vseh potrebnih podatkov kmalu končano, vendar pa še do danes ni bilo mogoče doseči, da bi bili res vsi študentje preiskani; prav tako se še niso odzvali vsi oni, ki so bili poklicani na podrobnejšo preiskavo pljuč in srca ali pa na slikanje pljuč v velikem formatu.

Po podatkih, ki so danes na razpolago, je odziv na serijski pregled imel uspeh samo 93%no, medtem ko 7 % (317 študentov izmed 4488 vpisanih) doslej ni prišlo na pregled, niti niso poslali spričevala protituberkuloznega dispanzerja o svojem stanju.

Udeležba po fakultetah oziroma akademijah je bila naslednja: medicinska 95 %, Akademija za likovno umetnost 100 %, Glasbena akademija 96 %, tehnična fakulteta 96 %, juridična fakulteta 94 %, teološka fakulteta 98 %, filozofska fakulteta 92 %, Akademija za igralsko umetnost 100 %, agronomska fakulteta 100 %, gospodarska fakulteta 77 %.

Izredno slab odziv slušateljev gospodarske fakultete ima svoj vzrok v tem, da so mnogi zaposleni v raznih podjetjih, tovarnah in slično.

Preiskanih je bilo 4171 študentov, izmed teh 87 naknadno v protituberkuloznih dispanzerjih, specialnih bolnišnicah ali bolniških oddelkih za tuberkulozo. Med vsemi preiskanimi je bilo 3877 ali 93 % zdravih. Pri 194 ali 4,65 % smo našli malenkostne spremembe na pljučih, posamezna poapnela ognjišča ali brazgotine v pljučnih vršičkih, zlepljenje pljučne in rebrne mrene, povečane pljučne bezgavke. V takih primerih ne gre več za aktivno tuberkulozno obolenje, niti za potrebo zdravljenja ali za zmanjšano delovno sposobnost. Tu je potrebna samo redna kontrola, — po možnosti v protituberkuloznem dispanzerju, — kar pa sicer priporočamo tudi popolnoma zdravim osebam.

Bolnikov z aktivnim tuberkuloznim obolenjem smo našli 58 ali 1,41 %, izmed katerih so bili nekateri že znani protituberkuloznemu dispanzerju, oziroma so sami vedeli za svojo bolezen.

K temu pride še 15 bolnikov (0,36 %), ki so bili v času preiskav v ambulantni oskrbi dispanzerja, in 17 (0,41 %) v oskrbi specialnih bolnišnic in bolniških oddelkov za tuberkulozne (trije zaradi kostne tuberkuloze).

Vseh skupaj imamo torej med slušatelji ljubljanskih visokih šol 90 ali 2,18 odstotka bolnikov z aktivno tuberkulozo pljuč, med katerimi je bilo doslej ugotovljenih 16 primerov z odprto tuberkulozo. Ko bodo preiskave res do zadnjega končane, ko se bodo končno odzvali neštetim pozivom tudi oni, pri katerih je nujno potrebna klinična preiskava, in tu in tam velika rentgentska slika, bomo šele imeli zares 100 % zanesljivo sliko o stanju tuberkuloze med našo visokošolsko mladino.

Ugotoviti moramo, da pomeni več kot 2 % aktivne tuberkuloze, med katero je mnogo odprtih, pa tudi nekaj zelo težkih primerov obolenja, zelo visoko številko. Res je, da je 8 teh bolnikov iz drugih republik pa tudi iz inozemstva. Na drugi strani pa nam je že razmeroma površna anketa pokazala, da je v oskrbi zdravilišč 6 Slovencev, slušateljev visokih šol Slovenije. Gornje številke torej dejansko kažejo stanje tuberkuloze med slovensko visokošolsko mladino. Odstotek tuberkuloze, ki smo ga ugotovili pri naših pregledih, je znak, da pomeni **tuberkuloza zelo resen problem za našo ljudsko republiko.**

Zdravstveni fond ljubljanske univerze se je znašel po teh pregledih pred težko nalogo. Nujno je bilo treba izvajati posledice in preskrbeti za vse bolnike primerne možnosti zdravljenja. Priskočilo je na pomoč ministrstvo za ljudsko zdravje, ki je dalo študentom na razpolago 20 postelj v zdravilišču Topolščici, medtem ko je bilo že prej na razpolago na Golniku 5 postelj. V najkrajšem času bo Zdravstveni fond v lastnem okrevališču za bolne na pljučih v Tupaličah pri Kranju preskrbel vso potrebno oskrbo tudi onim tovarišem, ki niso potrebni specialnega zdravljenja, temveč potrebujejo samo tako zvani dietetsko-higienski režim, to se pravi — mir, dober zrak, dobro hrano.

Prihodnje leto bomo ponovili te preglede. Do takrat pa bo treba s sodelovanjem ljubljanskega dispanzerja storiti vse, da se pravočasno izločijo morebitni sveži primeri odprte tuberkuloze. Zdravstvenemu fondu in vsem merodajnim činiteljem pa pripada naloga, da s temeljitimi ukrepi za zboljšanje življenjske ravni (hrana, stanovanje in podobno) visokošolske mladine prispevajo svoj važen delež k odločnemu izkoreninjenju tuberkuloze. Prepričan sem, da bodo tudi študentje sami čim dalje bolj uvideli pomen in važnost teh pregledov.

Dr. Robert Neubauer.

Turistični dan v Sloveniji bo 25. aprila

Dne 25. aprila bo v Sloveniji turistični dan, ki ima namen popularizirati naša letovišča, zdravilišča ter razne turistične in izletniške kraje. Preko tiska, radia in kina se bo delovni človek seznanil z možnostmi, ki mu jih nudi naša nova država za oddih in okrevanje.

Uprava za turizem in gostinstvo bo s sodelovanjem PUTNIK-a poleg tega organizirala po vseh krajih Slovenije razstave in predavanja, združena s predvajanjem skioptičnih slik, ki bodo nazorno pokazale, kako je danes poskrbljeno za potnika in letoviščarja. Dalje bodo organizirani množični izleti v razne turistične kraje.

Mirna Neimenovana družba iz Ljubljane je darovala za našo organizacijo AFŽ 500 din. AFŽ bo ta znesek podarila starim onemoglim v KLO Mirna. Iskrena hvala!

Strokovne nadaljevalne šole morajo postati kovačnice novih strokovnih kadrov

Položaj učencev v gospodarstvu se je v novi Jugoslaviji iz osnove spremenil. Ljudska oblast se zaveda važnosti pravilne vzgoje učencev v gospodarstvu, in je zato ustvarila vse potrebne pogoje. Seveda je tudi dolžnost nas vseh, zlasti pa delodajalcev, da pri tem pomagajo.

Toda kljub danim možnostim, ki jih imamo danes v novi Jugoslaviji, da izgradimo in vzgojimo kadre in kjer se za vzgojo učencev v gospodarstvu ne zanima samo oblast v ožjem smislu besede, temveč je celo dolžnost, da se vsi zanimamo za učence v gospodarstvu, se poleg tega še najdejo delodajalci, ki ne spoštujejo enega izmed prvih zakonov, katerega je uzakonila naša ljudska oblast.

Ne gre tu samo za kršenje zakonskih predpisov, temveč gre predvsem za to, da poedini delodajalci ne vodijo dovolj brige o vzgoji, o strokovnem usposabljanju in o rednem obiskovanju strokovnih nadaljevalnih šol. Pretežni del mladine — učencev v gospodarstvu, je posebno v mali obrti preveč prepuščen nekaterim sebičnim mojstrom, ki ga tja v nedogled izkoriščajo. To se je pokazalo tudi pri uvedbi novega pouka 4 krat na teden, ko so šolska vodstva naletela v nekaterih krajih, kakor Šmarje pri Jelšah, Krško in dr. na pomisleke s strani delodajalcev. Ne samo, da so nekateri delodajalci tudi v ostalih krajih nasprotovali 4 kratnemu tedenskem obisku šol, temveč so celo predlagali, da se opravi 20 urni šolski pouk v treh, oziroma celo v dveh popoldnevih. Na žalost so nekatera naša šolska vodstva pristala na njihove predloge in pozabila pri tem na to, da so vzgojitelji mladine prvi poklicani ščititi zakone ljudske oblasti, in to še zakon, ki je ogromno doprinesel k pravilnemu razvoju in usposabljanju učencev v gospodarstvu za izvrševanje novih nalog.

Upoštevati je tudi treba, da nepravilna zaposlitev učencev škoduje ne samo njihovemu fizičnemu razvoju, temveč zelo ovira tudi njihovo uspešno delo v šoli. Zaradi tega mora vse učiteljstvo na strokovnih nadaljevalnih šolah, sindikalne organizacije, odbori LMS in organi naše oblasti posvetiti mnogo več pažnje temu problemu. Dokler se te nepravilnosti ne odstranijo, ne bo mogoče strokovne nadaljevalne šole pretvoriti v kovačnico novih strokovnih kadrov, ne bo mogoče pravilno organizirati pouka, ne doseči zaželjenega učnega uspeha in zagotoviti reden obisk šole. In kar je najvažnejše, mladina ne bo pridobila potrebne splošne izobrazbe in zadostnega strokovnega znanja.

Velika ovira normalnega šolanja so stalni izostanki učencev, ki so se na nekaterih šolah v I. polletju stopnjevali v nedogled. Vendar samo dejstvo, da poučuje na strokovnih nadaljevalnih šolah pretežna večina honorarnih predavateljev in da so tudi vsi razredniki honorarni, ne bi smelo vplivati na to, da se neredni obiski učencev v gospodarstvu na nekaterih šolah ne raziskujejo dosledno in krivcev ne kliče na odgovornost. Tako je imela šola v Črni pri Prevaljah, ki šteje vsega 58 učencev, nad 4000 ur zamud, Ljutomer pri 126 učencih 6988 izostankov, Brežice pri 86 učencih 4610 izostankov, v Mariboru šola mehansko-tehnične obrti s 442 učenci pa nad 11.000 ur zamud. Vsi izostanki pri 6.069 učencih v gospodarstvu na 64 šolah z nestrnjenim poukom znašajo v I. polletju 155.977 ur, to se pravi, da je povprečno vsak učenec manjkal 4 krat po 6 učnih ur. Prav posebno je opaziti v razredih oblačilne stroke, da učenci v tednih pred raznimi cerkvenimi prazniki izostajajo, ker jih delodajalci neopravičeno zadržujejo v delavnicah in si hočejo na račun ur, ki so namenjene dvigu splošne in strokovne izobrazbe učenca, ustvariti večji lastni dobiček.

Ugotovljene številke izostankov dajejo vsekakor misliti. Vsi člani učiteljskega kolektiva na strokovnih nadaljevalnih šolah naj na mesečnih delovnih konferencah še posebej obravnavajo zamude. Pravilni sklepi in predlogi za zmanjšanje zamud naj ne ostajajo samo v konferenčnem zapisniku, temveč jih je treba uresničiti s sodelovanjem mladinske organizacije, referentom za delovne odnose, sindikata, mojstrov in staršev posameznih mladincev. Če pa je mladinska organizacija na šoli organizacijsko še šibka, je dolžnost učiteljskega zbora, da priskoči na pomoč, ker gre vendar za mladino nove Jugoslavije in za naloge, ki jih mora reševati vsa naša napredna družba.

Ne samo šola, temveč tudi referenti za delovne odnose pri naših ljudskih odborih bodo morali temu problemu posvetiti več pozornosti. Saj čl. 15. Zakona o učencih v gospodarstvu jasno pravi, da je dolžnost delodajalcev vseh treh sektorjev lastništva, spodbujati učence in skrbeti, da redno obiskujejo šolo. Vsako izigravanje tega člena zakona ne more in ne sme ostati nekaznovano.

Če se bomo lotili reševanja tega problema z večjo doslednostjo in če bomo napravili konec temu nezanimanju za učence v gospodarstvu s strani naših krajevnih ljudskih odborov s svojimi odseki za delo, kakor tudi množičnih organizacij, predvsem sindikata in odbora LMS, potem bomo v petletki vzgojili nove ljudi, z novim poletom in ki bodo znali graditi boljše življenje skupnosti.

P. K.

Napake in težave okrajnega gradbenega podjetja v Murski Soboti

Uprava okrajnega gradbenega podjetja v Murski Soboti je konec marca sklicala konferenco, na katero so bili povabljeni predstavniki okrajnega ljudskega odbora, okrajnega sindikalnega sveta, mestnega ljudskega odbora in ostali funkcionarji, da se pogovore o delu podjetja, o napakah in težavah in o možnostih, kako bi te napake in težave odstranili. Direktor podjetja tov. arh. Novak je najprej na kratko orisal stanje, v katerem je podjetje. Poleg dobave materiala povzroča podjetju največje težave pomanjkanje dobrih delovnih moči. Večina prekmurskih delavcev odide na druga gradilišča, kjer z raznimi dokladami prejemajo večje plače, ko jih lahko nudi gradbeno podjetje v Murski Soboti. Doma ostanejo samo oni, ki imajo doma zemljo in jim je glavni poklic poljedelstvo, zaslužek pri okrajnem gradbenem podjetju jim služi samo za priboljšek. S temi delavci je delo otežkočeno, predvsem zaradi njihove nedisciplineranosti in preslabe politične vzgoje.

V pogovoru se je pokazala glavna napaka, ki delo okrajnega gradbenega podjetja ovira. Ta je v slabi povezanosti med okrajnim ljudskim odborom in gradbenim podjetjem. Okrajni ljudski odbor nudi gradbenemu podjetju premalo pomoči. Referent za okrajna podjetja pri okrajnem ljudskem odboru se ni niti enkrat oglasil na gradbenem podjetju, ni se udeležil nobenega delovnega sestanka niti se ni brigal za delo podjetja. Prav tako se je za potrebe gradbenega podjetja premalo zavzel dispečer pri okrajnem ljudskem odboru.

Druga napaka, ki je delo gradbenega podjetja ovirala, je bila slaba povezanost med sindikatom podjetja in okrajnim sindikalnim svetom. Poslednji ni bil obveščen o nobenem sindikalnem sestanku podjetja in tako ni mogel poskrbeti za redna predavanja, ki bi nudila delavcem politično vzgojo.

Po razgovoru je bil sprejet sklep, da bodo poslej posvetili največjo pažnjo prevzgoji delavcev v podjetju. Ugotovljeno je bilo tudi, da mora okrajni ljudsk odbor v Murski Soboti v bodoče nuditi več pomoči, kot jo je nudil gradbenemu podjetju doslej, kajti le s tesnim sodelovanjem obeh bodo doseženi vidni uspehi. — *H.*

Dobri uspehi šole za odpravnike vlakov v Št. Vidu

S koncem marca je enoletna šola za vlakovne odpravnike v Šent Vidu zaključila drugo trimesečje z zelo dobrimi uspehi. Izmed 85 kandidatov je bilo po polovici študija ocenjenih 5 gojencev odlično, 38 prav dobro in 42 dobro.

Šola za vlakovne odpravnike v Šent Vidu je ena izmed več stalnih ustanov za dvig kadrov pri železnici. Šola ima dobro vodstvo, strokovni pouk in strogo disciplino.

ODPRAVIMO NAPAKE

Izboljšajmo organizacijo delovnih akcij

Dne 29. marca so se člani našega sindikata zbrali na Karlovškem mostu in krenili skupno gradit. Bilo nas je 14, a uspeh velikih akcij je vedno odvisen od dela posameznikov in manjših skupinic; saj mnogo takih skupin tvori veliko delovno armado.

Ob prihodu smo se prijavili tovarišu, ki nas je dirigiral k delovodji v bližini Jelačina. Delovodja pa nam je povedal, da nima lopat ter nas poslal naprej. Tudi tu nismo imeli več sreče. Za nas ni bilo orodja, dobili pa smo novo pojasnilo, kam naj se obrnemo. Hodili smo okrog in iskali tovariša, ki bi nas sprejel na delo, a vsepovsod smo dobivali le nasvete, kam naj se obrnemo, da nas spet odpošljejo drugam.

S tem »iskanjem« dela smo se zamudili celo uro, a oplašiti se nismo dali. Prišli smo na delo in delali bomo! Odločili smo se, da si bomo kar sami poiskali delo.

Pri naslednjem delovodju smo se spet ustavili. Imel je še precej krampov in lopat, a je zahteval od nas listek, katerega pa ob prihodu, kljub prijavi nismo prejeli. Po dolgem pregovarjanju in prošnjah se nam je končno le posrečilo dobiti lopate, a delovodja nam jih je dal s pripombo, da je to odvisno od njegove dobre volje. Hvaležni za to veliko milost smo polnili vagončke z zemljo, jih odvažali ter planirali odvoženo zemljo. S tekmovanjem smo skušali nadoknaditi delo, zamujeno zaradi slabe organizacije.

Organizaciji večjih akcij je brez dvoma treba posvetiti večjo pozornost ter dajati točna navodila, da se ne bodo pojavljali primeri, da delovodja ne bo mogel ali hotel dati orodja, kljub temu, da ga ima v skladišču.

Podobni negativni pojavi zavirajo delo in ustvarjajo nerazpoloženje. Take napake se v bodoče ne smejo ponavljati. Naša dolžnost je, da jih razkrinkujemo in pomagamo odstraniti. Tudi med delovodji in prostovoljnimi delavci mora biti povezanost in pravilen odnos, saj gradimo cesto, ki bo služila nam vsem in ne le posameznikom. Pirnat Zd.

*

Podobni primeri se dogajajo tudi na drugih gradiliščih. Toda krivda ni samo na slabi organizaciji gradilišč, marveč tudi na prostovoljcih samih, ker se često ne drže razporeda in s tem onemogočajo pravilno organizacijo dela; prav to ima za posledico, da včasih primanjkuje orodja. Te napake, ki prav gotovo zelo ovirajo pravilno organizacijo, se dajo z disciplino na obeh straneh brez težave odpraviti.

Nepravilen odnos do potujočega občinstva

Tov. Levstik Alojz, 90 % invalid iz Lesc, se vsako jutro vozi na Jesenice v službo. 7. aprila pa je doživel nekaj, kar je vse graje vredno. Ob izstopu z vlaka je z drugimi ljudmi vred šel proti izhodu, kjer je kot običajno vratar pobiral listke. Sredi izhoda stoji neke vrste blagajna brez vsakih šip, napol porušena. Prehod pa je širok komaj pol metra, tako da so ljudje prisiljeni čakati in pri tem izgubljajo dragoceni čas. Tudi to jutro je bila gneča kot običajno. Tov. Levstik se je poslužil izhoda za vojake, kjer ni bilo take gneče. Tedaj pa ga je že opazil službujoči vratar Krivec Karel. Takoj je začel na tov. Levstika vpiti, naj se nikdar več ne predrzne iti skozi izhod, namenjen vojaštvu. Ta mu je pojasnil, da je invalid in da zaradi počasne hoje ni hotel skozi izhod za civiliste, ki bi ga v gneči kaj lahko podrli. Ne meneč se za njegove ugovore, je Krivec poklical še nekega službujočega tovariša, kateri je zahteval od Levstika dokaze, da je v resnici invalid. Obenem pa je tudi hotel, da se legitimira. Tedaj je tov. Levstik pokazal leseno nogo.

Krivec Karel je stalno ravnal s potniki skrajno nevljudno, zato bi bilo prav, da železniška uprava zadevo preišče in pouči Krivca, da je nastavljen zato, da je na uslugo potujočemu občinstvu. M. P.

V Št. Vidu nad Ljubljano so ustanovili osrednje ljudsko gledališče. Ob tej priliki so vprizorili komedijo A. Ingoliča »Krape«. Upamo, da bo uspeh, ki so ga naši igralci dosegli s to igro, dal pobudo za nadaljnje delo. — Grajamo pa ob tej priložnosti našo mladino, ki je med igro na glas delala opazke in motila igralce in gledalce.

Zapiski ob tečaju za režiserje in igralce

V Ljubljani je precejšnje število dramatskih družin. Mnoge med njimi delujejo redno, imajo svoje repertoarne načrte, katere tudi izvajajo in prirejajo predstave, če ne redno tedensko, pa vsaj dve do tri v mesecu. Druge pa naštudirajo eno ali dve igri v sezoni. Ti dramatski kolektivi imajo precej številen kader igralcev in še številnejši krog ljubiteljev dramske igre.

Družine so vključene v sindikalna društva, tudi nekatere sindikalne podružnice imajo svoje aktive, dalje so organizirani tako zvani rajonski odri, mladinski in tudi terenski.

Njihovo delo ni lahko, premagovati morajo najrazličnejše težave, ki jih je morda prav pri odrih največ. Redke med temi družinami imajo namreč lastne odre, na katerih morejo imeti redne vaje in nastope, po največ pa vadijo kar po sobah in celo v stanovanjih igralcev. Dalje so naši stari odri z redkimi izjemami, neprimerno grajeni. Strop je nizek kot pri navadni sobi, prostora za igranje zelo malo, tako, da je na njih težko igrati dela, ki zahtevajo množico igralcev in obsežne odrske gradnje. Okupator je naše odre opustošil, rekviziti in vesodrski material so raznesli na vse vetrove, tako da so začeli odri po osvoboditvi z delom skoraj znova, praznih rok. Toda volje in ljubezni do odrskega dela je bilo dovolj in počasi se odri obnavljajo.

To so tehnične težkoče, ki ovirajo uspešen razvoj, na drugi strani je pa naše delo po vsebinski plati v mnogočem precej zgrešeno. Odrskih del, ki zahtevajo številen kader igralcev, dostikrat naši odri ne morejo igrati, ker nimajo dovolj sodelavcev. Pri tem smo zlasti pogrešili, ker smo preveč drobili kadre igralcev na majhne skupine. Premalo smo iskali strokovnih nasvetov pri svojem delu in vse preveč hlastali za cenenim efektom nepomembnih in celo škodljivih iger. Potrebna je jasna politična perspektiva pri delu. Vendar pa je bil tudi tu storjen v zadnjem letu že precejšen korak naprej.

Kvaliteta dela se dviga, izbor repertoarja je skrbnejši, saj imamo danes že precej dobrih sodobnih odrskih del. Obsežni stari material pa krepko čistimo in luščimo dobro od slabega. Le to naj ostane, kar lahko še danes človeku pove kaj koristnega in dobrega, ostalo pa naj gre brez škode med staro šaro.

Vendar to luščenje ni tako lahka stvar, kot bi se morda komu zdelo, saj naletiš pri naših odrih na precejšnje nerazumevanje pomena sodobnega odra. Ponajvečkrat slišiš prigovore, češ, saj je ta igra le v zabavo, saj ne more škoditi, ljudje si želijo takih stvari in podobno. Koliko časa je bilo potrebno, da smo nekaterim, ki tako težko razumejo, da se mora tudi oder vključiti s svojim delom v našo stvarnost, na kakem sestanku dokazali, kaj je jedro in namen n. pr. znane in pri nas še danes igrane »Pesmi s ceste«, ki je lahko močno kvarna za gledališče in gledalce. Takih primerov, kjer je treba imeti oster posluh in kriterij za presojo, je v repertoarjih naših odrov še precej. Na drugi strani pa se dogodi obratno. Vsled nepoznanja stvari, je LPS v Šiški črtal svojemu odru Linhartovo »Županovo Micko« v zmoti, da ni vredna uprizoritve.

Naši odri pri izbiri svojega repertoarja pogosto hodijo zgrešena pota, ko gradijo na cenenem priznanju, ne ločijo zdravega humorja od prazne burke, ali pa izvabljajo gledalcem solze z nesmiselnimi in lažnimi sentimentalnostmi. Prav tako premalo študiramo potrebe terena in časa in na temelju tega spoznavanja skušamo poiskati igro, ki bo dala gledalcu odgovor na vprašanja, ki ga zanimajo.

Velika hiba naših odrov pa je tudi premajhna ljubezen do lepega jezika. Čeprav naš odrski jezik še ni docela izklesan, je slovenščina na naših amaterskih odrih predmet, s katerim se le malo igralcev resno ukvarja. Tu ne velja noben izgovor. Strokovnjaka, ki obvlada lepo izgovarjavo, ni težko najti.

To je nekaj pripomb k problematiki našega ljudskoprosvetnega dela gledaliških družin. Mestni ljudskoprosvetni svet skuša pomagati pri premostitvi vseh teh in podobnih težkoč z nasveti in tudi z materialno pomočjo. V zadnjih tednih je organiziral teoretični in praktični tečaj za režiserje in igralce. Vodstvo tečaja sta prevzela režiserja SNG tovariša Žižek in Smasek. Tečaj je tedenski in bo trajal približno tri mesece. Za osnovo svojim predavanjem je tov. Žižek vzel naš najbolj pristopen in najboljši priročnik Bojana Danovskega: Kako se vodi amatersko pozorišče. Poslužujemo se prevoda v srbohrvaščini in ob tej priliki naj poudarim, da bi bilo ta priročnik vredno prevesti tudi v slovenščino v celoti. B. Danovski je režiser Bolgarskega narodnega gledališča v Sofiji. Za osnovo mu je pri sestavi priročnika služil znani igralski sistem Stanislavskega.

V tečaju dobivajo režiserji in igralci vpogled in napotke za vso pestrost odrskega dela, od osnovnih vprašanj do praktičnih navodil, kako se izbirajo igre, o prvih bralnih vajah, kako praktično vadimo, o množičnih scenah, maski, tehničnih vprašanjih itd. Ves pouk vodi tov. režiser ob praktičnem študiju nekaterih najbolj značilnih mest iz Linhartove komedije »Matiček se ženi«. Ta način študija se je pokazal kot najbolj živ, saj interes poslušalcev vidno raste. Zanimivo je, kako igralci kolektivno rešujejo na pr. določitev ideje komada, njegovo razčlembo, psihološko oznako posameznih oseb, režiserji pa se praktično vadijo, kako se izdela režijska knjiga. Smoter tečaja je torej, da praktično in teoretično obdela vse periode študija odrskega komada od prvih priprav do uprizoritve.

LPS pa bo pritegnila k sodelovanju v tem tečaju tudi študente Akademije za upodabljajočo umetnost, študente arhitekture in vse, katere zanima inscenacijsko delo. Njihova povezava z odri bo omogočila, da bodo odri dobili dobre in njihovim odrskim in finančnim možnostim ustrezne načrte za inscenacijo. Nedvomno pa se bo na ta način povečalo število naših inscenatorjev, ki naj našim amaterskim odrom pomagajo preko zanje dostikrat nepremostljivih zaprek.

Tečaj je zajel precejšen krog režiserjev in igralcev. Vendar je še nekaj odrov, ki kažejo do takega dela popolno brezbrižnost, kot da že vse znajo in vedo, ali pa morda menijo, da jim ni treba preveč znati. Prav taki odri po navadi šarijo z vsemi mogočimi stvarmi po odrih in je njih delo ne le brezpomembno, marveč celo škodljivo in v svoji brezprincipielnosti zavajajo gledalce in kvarijo njihov okus. Nekateri delajo tako, kot da bi imeli svoj oder v zakupu in si samolastno nadevajo naslov odra te ali one množične organizacije. Za tako neodgovorno delo ne more biti nobenega izgovora več, ker imamo dovolj prilike, da se tu ali tam učimo, posvetujemo in svoje delo pravilno uravnavamo.

Sredi junija bodo vsi naši odri med seboj tekmovali. Razdeljeni so po lastni izbiri v dve skupini. Tekmovanje bo obsegalo dva dela in sicer obvezen in poljuben študij. Kdor bo tekmoval v prvi težji skupini, mora naštudirati drugo dejanje Cankarjeve drame »Kralj na Betajnovi«, druga skupina pa drugo dejanje Hribnikove trodejanke »Mostovi«. Tekmovanje v tem obveznem delu bo za vse družine na istem odru, brez kulis in mask. Poleg strokovne ocenjevalne komisije bodo sestavljali komisijo tudi vsi igralci iste skupine. Tako bo vsaka družina ocenjena z enotnega vidika. Poleg tega obveznega dela tekmovanja pa bo vsaka družina ocenjena še na lastnem odru v igri, ki si jo lahko poljubno izbere iz obširnega seznama odrskih del, ki ga je napravil LPS.

To tekmovanje je obenem tudi predpriprava za tekmovanja med republiškimi mesti, ki bo letos v mesecu novembru.

Velik pomen tečaja je torej v tem, da kolikor mogoče pomaga našim amaterskim odrom pri njih delu in da skuša kar najbolj pripraviti odre za uspešen nastop pri tekmovanju. **M. Z.**

Navodilo

o postopku za uveljavljanje pravic iz 81. člena uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja po predpisih zakona o socialnem zavarovanju delavcev, nameščencev in uslužbencev

To navodilo se izdaja, da bi mogli zavarovanci pri Državnem zavodu za socialno zavarovanje uveljaviti pravico, da se jim vračuna za pokojnino čas, ki so ga prebili:

a) **v narodnoosvobodilnem boju kot** pripadniki oboroženih formacij narodnoosvobodilnega gibanja ali v bojnih in ilegalnih organizacijah izven oboroženih formacij;

b) med **narodnoosvobodilnim bojem** pri delu v narodnoosvobodilnih odborih in drugih organih ljudske oblasti ali v ljudskih družbeno-političnih organizacijah ali pa v njih delavnicah, podjetjih in ustanovah;

c) kot **žrtve fašističnega terorja** (ki so bili od okupatorja ali njegovih pomagačev zaprti, ujeti, internirani, konfinirani, deportirani ali odpeljani na prisilno delo).

V ta namen morajo zavarovanci in državni organi ravnati takole:

I. Zavarovanci, ki so **zaposleni v** državnih uradih, ustanovah in podjetjih, ter zavarovanci, ki **so zaposleni v** zadružnih podjetjih, ustanovah in organizacijah, se morajo, da bi se uradno ugotovila odločilna dejstva in da bi dobili o njih potrdilo, obrniti na organ personalne službe, ki je pristojen za organizacijsko enoto (urad, ustanovo ali podjetje), **pri katerih so v službi.**

Organ personalne službe mora preizkusiti navedbe in dokaze, ki jih predloži zavarovanec. Če ta nima dokazov, mora navesti potreben dokazni postopek za ugotovitev odločilnih dejstev. O ugotovljenih dejstvih mora organ personalne službe izdati prosilcu potrdilo oziroma odločbo in v njej obrazložiti, na podlagi česa je izdal tako potrdilo oziroma odločbo.

Potrdila in odločbe, ki jih izdajo takim zavarovancem organi personalne službe, so dokazi pri vložitvi zahteve za priznanje pravic po predpisih 81. člena uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja po predpisih zakona o socialnem zavarovanju delavcev, nameščencev in uslužbencev (Uradni list FLRJ št. 100/46).

Zoper taka potrdila in odločbe, ki jih izdajo organi personalne službe, je dopustna pritožba na neposredno višji pristojni personalni organ, katerega odločba je dokončna. Pritožbo lahko vložita tako zavarovanec kakor tudi Državni zavod za socialno zavarovanje.

II. Za zavarovance, ki so zaposleni pri zasebnih delodajalcih, ter za osebe, ki ob vložitvi zahteve niso v delovnem razmerju, ugotovi odločilna dejstva uradno tisti organ Državnega zavoda za socialno zavarovanje, pri katerem je zadevni zavarovanec vpisan v evidenco oziroma pri katerem je bil zadnjič v evidenci in ki je po predpisih pristojen za izvajanje pokojninskega **zavarovanja.** Ta organ mora preizkusiti navedbe in dokaze, ki mu jih zavarovanec predloži, če nima dokazov, pa izvesti potreben dokazni postopek, da bi se na podlagi prijavljene zahteve za priznanje pravic po predpisih 81. člena omenjene uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja mogla ugotoviti odločilna dejstva. O ugotovljenih dejstvih se izda prosilcu posebna odločba, ki se po uradni dolžnosti vpiše v evidenco pokojninskih pravic zavarovancev, vpisanih v evidenco pri organu, ki je odločbo izdal.

Zoper tako odločbo se zavarovanec lahko pritoži pri republiškem ministrstvu za delo. Odločba ministrstva je dokončna.

III. — Organi, ki so pristojni za izdajanje potrdil in odločb po I. in II. točki tega navodila, izvedejo dokazni postopek praviloma sami. V ta namen si lahko priskrbijo potrebne podatke in ugotovijo odločilne okoliščine tudi z neposrednim zaslišanjem prič. Če ti organi ne morejo neposredno izvesti potrebnih dokazov ali če bi bilo to združeno z večjimi stroški se obrnejo za pomoč na pristojne ljudske odbore in druge državne organe, ki so dolžni, da jim po svojih možnostih nudijo zaprošeno pomoč.

Organi, ki so pristojni za izdajanje potrdil in odločb, uporabijo pri svojem delu zlasti podatke, ki jih dobijo od organizacij »Zveze udeležencev narodnoosvobodilne vojne« ali ki so jih te organizacije preverile.

IV. Zahtevo, da se vračuna v pokojninsko zavarovanje čas, ki je določen v 81. členu uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja, lahko vložijo ne le tisti, ki so bili ob vložitvi take zahteve pokojninsko zavarovani v socialnem zavarovanju, in sicer ne glede na to, ali so bili zavarovani po tistem času, ki naj se jim po 81. členu omenjene uredbe vračuna za pokojnino, ali pred tem časom.

Ko prosilec poda zahtevo, da naj se mu izda potrdilo po 1. točki, oziroma naj se izda odločba po II. točki tega navodila, mora navesti:

1. če je bil član oboroženih formacij narodnoosvobodilnega gibanja;

a) kdaj je vstopil v NOV in POJ in JA, oziroma v kako drugo oboroženo formacijo narodnoosvobodilnega gibanja;

b) v katerih poveljstvih, štabih, enotah in ustanovah oboroženih formacij je služil do vštetega leta 1945 in koliko časa;

c) ali je svoje sodelovanje v narodnoosvobodilnem boju pretrgal, za koliko časa ga je pretrgal;

č) ali je bil odrejen na službe izven oboroženih formacij narodnoosvobodilnega gibanja, koliko časa je prebil v takih službah;

d) kdaj je bil kot pripadnik oboroženih formacij ujet, interniran in podobno in koliko časa **je prebil v ujetništvu,** internaciji itd.;

e) kdaj je bil demobiliziran;

f) čin, ki ga ima v jugoslovanski armadi;

g) priimek, očetovo in svoje ime in pa bivališče, ulico in hišno številko.

Prosilec mora prošnji priložiti tudi overjen prepis potrdila o demobilizaciji, če tega nima, pa overjen prepis vojaške knjižice ali kake druge listine, ki potrjuje zadevne navedbe v prošnji. Če zavarovanec nima pismenih dokazov, mora prošnji priložiti izjavo dveh prič, ki morata potrditi podatke, navedene pod a) do g); ena izmed prič mora biti v službi pri jugoslovanski armadi, bodisi kot aktivni uslužbenec bodisi v rezervi.

2. Če je bil član drugih formacij narodnoosvobodilnega gibanja:

a) kje, od kdaj do kdaj in s kom je sodeloval v narodnoosvobodilnem boju;

b) kakšna dokazila ima, s katerimi more dokazati odločilna dejstva;

c) priimek, očetovo in svoje ime in pa bivališče, ulico in hišno številko.

Prosilec mora prošnji priložiti tudi vse pismene dokaze, s katerimi razpolaga. Če zavarovanec nima pismenih dokazov, mora v prošnji navesti priče (praviloma dve), ki lahko s prisego potrdita odločilna dejstva.

Zavarovanci, ki so bili kot **žrtve** fašističnega terorja od okupatorja in njegovih pomagačev zaprti, ujeti, internirani, konfinirani, deportirani ali odpeljani na prisilno delo, morajo namesto podatkov pod a) v tej točki navesti naslednje: od kdaj do kdaj, kje in od koga so bili zaprti, ujeti itd. Če pa so bili ves čas ali nekaj časa zunaj Federativne ljudske republike Jugoslavije, morajo navesti, kdaj so se vrnili v domovino in kdo jih je spravil v domovino.

To velja ustrezno tudi za dokazovanje časa, ko je bila zavarovancem, omenjenim v I. in II. točki tega navodila, odvzeta prostost zaradi njihovega protifašističnega stališča in delovanja, preden so nastopile okoliščine, ki so navedene v gornjem delu tega navodila (tretji odstavek 81. člena uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja).

V. Vse prošnje, izjave in listine, ki se predložijo, ter odločbe in potrdila, ki se izdajo v postopu po tem navodilu, so prosti vseh taks (prvi odstavek 13. člena zakona o socialnem zavarovanju delavcev, nameščencev in uslužbencev).

VI. To navodilo velja od dneva objave v Uradnem listu Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Št. 20297.

Beograd, 25. febr. 1948.

Minister za delo:
Ljubčo Arsov s. r.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Sobota, 10. aprila: Marina.
Nedelja, 11. aprila: Leon Velik.

SPOMINSKI DNEVI

10. IV. 1940. — **Nemčija napade Dansko** in Norveško.
10. IV. 1943. — **Ustanovljeni** V. (Gregorčičeva) in VI. (Gradnikova) brigada.

DEŽURNA LEKARNA

Centralna lekarna, **Tromostje, Marijin** trg št. 5.

NEDELJSKA DEŽURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Ljubljana: dr. Mis Franta, Poljanska cesta 15, tel. 32-84 — od sobote opoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.
Celje: dr. Fišer Jože, Kržišnikova ulica št. 2, od sobote opoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.
Maribor: dr. Bezlaj Ciril, Jurčičeva ulica št. 4-II — od sobote opoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

SLOVENSKA NARODNA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI IN MARIBORU

Drama v Ljubljani

Sobota, 10. aprila ob 14: Shakespeare: Hamlet. Zaključena predstava za gimnazijo Kranj.
Nedelja, 11. **aprila ob 14.30: Shakespeare:** Hamlet. Izven. — Ob 20: Nušič: Gospa ministrica. Izven.

Pri sobotni predstavi »Hamleta« bodo igrali vodilne vloge: Stane Sever Hamlet, Maks Furijan kralj, Fran Lipah Polonij, Mila Šarčeva kraljica, Draga Ahačičeva Ofelija; pri nedeljski predstavi pa: Slavko Jan Hamlet, Stane Sever kralj, Fran Lipah Polonij, Mira Danilova kraljica, Ivanka Mežanova Ofelija, Rozenkranca bo igral namesto obolelega Demetra Bitenca pri obeh predstavah Jože Tiran.

Opozarjamo ljubljansko gledališko občinstvo na gostovanje Makedonskega Narodnega gledališča iz Skoplja, ki bo v dneh od 12. do 14. aprila gostovalo z Nušičevo komedijo »Sumljiva oseba«, z Ostrovskega komedijo »Donosna služba« in z Gogoljevo »Ženitvijo«. Makedonski narod si je mogel ustanoviti svoje narodno gledališče šele v novi Jugoslaviji. Že po triletnem obstoju je dosegel lepo razvojno stopnjo. V Ljubljano prihaja po uspelem gostovanju v raznih mestih Jugoslavije, kjer so povsod to najmlajše jugoslovansko gledališče sprejeli z velikimi bratskimi simpatijami in priznanjem. Upamo, da se bo tudi Ljubljana polnoštevilno odzvala prvemu gostovanju Makedonskega gledališča ter med drugim prisluhnila zveneči makedonščini, ki je za Slovenca lahko razumljiva.

Opera v Ljubljani

Sobota, 10. aprila ob 19.30: **Mlakar: »Mala** balerina« Red E.
Nedelja, 11. aprila ob 19.30: Puccini: »La Boheme«. Gostovanje Anite Mezetove, prvakinje beograjske Opere. Izven.
Ponedeljek, 12. aprila ob 20: B. **Nušič:** Sumljiva oseba. Gostovanje Makedonskega Narodnega teatra iz Skoplja.
Torek, 13. aprila ob 20: A. Ostrovski: Dohodno mesto. Gostovanje Makedonskega Narodnega teatra iz Skoplja.
Sreda, 14. aprila ob 20: N. Gogolj: **Ženitev.** Gostovanje Makedonskega Narodnega teatra iz Skoplja. (V dramskem gledališču).

Drama v Mariboru

Ponedeljek, 12. aprila: Zaprto.
Torek, 13. aprila ob 15: Žižek: »Vsem nakljub«. Red LMS II. — Ob 20: Kulturno umetniška prireditev Zveze borcev NOV.

Opera v Mariboru

Sobota, 10. aprila ob 20: **Puccini: Madame** Butterfly. Red A.
Nedelja, 11. aprila **ob 20: Baletni večer.** Izven.
Ponedeljek, 12 **aprila: Zaprto.**

Uprava mariborskega gledališča obvešča svoje obiskovalce, da se premiera »Gospoda Ponikvarja« ne bo vršila; namesto tega bo v soboto 10. ob 20: Puccinijeva opera: Madame Butterfly za abonente reda A. Napovedana predstava za nedeljo popoldne »Madame Butterfly« odpade. V nedeljo zvečer bo Opera priredila Baletni večer za izven.

ŠENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Mestni dom

Sobota 10. aprila ob 19.30: **F. N. Dostojevski:** »Idiot«.
Nedelja 11. aprila ob 15: F. N. Dostojevski: »Idiot« popoldanska predstava — Ker je bila zadnja predstava popolnoma razprodana in mnogo obiskovalcev ni dobilo več vstopnic, jih kupite v predprodaji pri Državni založbi, oddelek za muzikalije, Kongresni trg 19. Aleksandro igra to pot Redžičeva, Aglajo pa pri nedeljski predstavi M. Maherjeva. Na popoldansko predstavo opozarjamo zlasti okoliške obiskovalce.

RAJONSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE LJUBLJANA—MOSTE

Nedelja, 11. aprila ob 17: Matej Bor: »Težka ura« in A. Čehov »Snubač«. Gostovanje dramske družine sind. podružnice MLO »Pecivo«. 747-n

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Nedelja, 11 aprila ob 17: **Schiller: »Kovarstvo in ljubezen«,** Izven.
Torek, 13. aprila ob 20: **Schiller: »Kovarstvo in ljubezen«,** Red B.
Četrtek, 15. aprila ob 20: **Schiller »Kovarstvo in ljubezen«,** Red A.
Nedelja, 18. aprila ob 17: **Schiller »Kovarstvo in ljubezen«,** Izven.

SINDIKALNO GLEDALIŠČE TRBOVLJE

Sobota, 10. aprila ob 19.30: Gostovanje v Zagorju: Škvarkin-Vidmar: »Izpit za življenje«.
Nedelja, 11. aprila ob 15: **Švarkin-Vidmar:** »Izpit za življenje«. Popoldanska predstava. Zadnjič v Trbovljah. 724-n

•

DEŽURNE TRAFIKE V NEDELJO 11. IV.

Trebušak Franc Tyrševa 20, Marvin Ivana Celovška 34, Šoukal Marija Pred Škofijo, Šušteršič Ludvik Sv. Petra 5, Belinc Franc Hrvatski trg Kiosk, Mugerle Ivana Poljanska cesta Kiosk, Francot Ana Tyrševa 53, Mervar Franja Rimska Kiosk, Hitt Franc Florjanska 12, Koželj Antonija Miklošičeva 1, Korzun Berta Masarykova, Repotočnik Matilda Celovška 99.

Zbor XVI. LMOB »Vere Šlander« je v soboto, 10. aprila 1948 ob 19. pred poljansko gimnazijo. — **Štab brigade.** 735-n

Mestni odbor vojaških vojnih invalidov za glavno mesto Ljubljana obvešča vse svoje članstvo, da bo množični sestanek v nedeljo 11. aprila t. l. ob 9. uri zjutraj v mladinski dvorani (Frančiškanska ul.). Udeležba vojaških vojnih invalidov, vojnih sirot in vdov obvezna. 727-n

Namesto venca na grob pokojnega Curh aleka so darovali stanovalci Železnikarjeve ulice 450 din za slepo mladino. Iskrena hvala! 752-n

Skladišče trgov. podjetja MLO »Mleko«, Ljubljana, Maistrova 10, bo zaradi inventure 10. aprila 1948 zaprto. 754-n

Družabni večer priredi LŠM agronomske fakultete v soboto 10. aprila s pričetkom ob 20. uri v dvorani ministrstva za kmetijstvo na Poljanski cesti. 748-n

Dr. Franc Brandstetter, Ljubljana, je zaradi premestitve prenehal s privatno ordinacijo. 744-n

Koncerti

Opozarjamo na ponedeljkov vokalno-instrumentalni koncert v veliki unionski dvorani ob 20., na katerem se bo izvajal oratorij za soli, zbor in orkester: Marijan Koval: Jemiljan Pugačov. Pod vodstvom ravnatelja Poliča izvajajo delo solisti: Gjungjenac, Karlovac, Orel, orkester Slovenske filharmonije in pevski zbor Glasbene Matice. Vstopnice v knjigarni muzikalij. Koncert je v abonmanu. 749-n

Na Jesenicah bo v nedeljo 11. aprila zvečer gostovanje družine Mlakarjeve s celovečernim baletom »Mala balerina«. Na izreden užitek opozarjamo Jesenice in okolico. 750-n

V Štorah pri Celju in v Rogaški Slatini bosta danes zvečer glasbeno-literarna koncerta ljubljanske koncertne poslovalnice. 751-n

V KRANJU bo v ponedeljek 12. aprila ob 20 koncert sindikalnega moškega zbora »Prešeren« pod vodstvom Petra Liparja. 745-n

V NAKLEM bo danes ob 20. koncert moškega zbora »Prešeren« iz Kranja. Zborovodja Peter Lipar. 746-n

KINO MOSKVA
PREDVAJA PREMIERO SOVJETSKEGA FILMA
„OBVEŠČEVALEC"
Režija: B. Barnem
Scenarij: M. Blejman, K. Isajev in M. Mekljarski
Glasba: D. Kubanov, O. Sandler
Proizvodnja: Kijevski studio umetniških filmov
V glavnih vlogah: P. Kadočnikov, A. Bučme, B. Dobrovoljski

Ministrstvo za trgovino in preskrbo LRS obvešča:

OBRAČUNAVANJE TOČK

Pozivamo trgovska podjetja, ki prodajajo tekstilno blago in obutev za garantirano preskrbo, da se točno držijo navodil ministrstva za trgovino in preskrbo o obračunavanju blaga in prejetih točk.

Obrazce št. 9 (za podjetja) in št. 9a (za ljudske odbore) so podjetja in okrajni ter mestni ljudski odbori že prejeli.

Trgovska podjetja predlože obračun okrajnim oziroma mestnim ljudskim odborom v dvojniku, ki ga izpolnijo kot sledi: v rubriko 1 se vnese zalogo, izraženo v točkah po inventurnem stanju z dne 12. marca 1948, ko so bila podjetja obvezna izvršiti inventuro za blago garantirane preskrbe. V rubriko 2 se vnese prevzeto blago v točkah od inventure do konca meseca marca. Rubrika 4 ostane prazna, ker se je prodaja na točke začela šele sredi meseca marca. V rubriko št. 5 se vnese število točk, ki so jih potrošniki oddali za prod. blago od zač. prod. garantirane preskrbe na nove potrošniške nakaznice do konca meseca marca. V rubriki 7 se izkaže zaloga blaga v nakupnih točkah, t. j. od rubrike 3 odšteta rubrika 6.

Okrajni in mestni ljudski odbori sestavijo sumarni obračun na obrazcu št. 9a, t. j. seštevek vseh poročil trgovskih podjetij po obrazcu št. 9. in ga v enem izvodu s prilogami obračunov podjetij dostavijo ministrstvu za trgovino in preskrbo — do 15. v mesecu. (Iz pisarne MTP).

Preskrba

DELITEV MESA, MESNIH KONZERV IN MESNIH IZDELKOV

MLO — oddelek za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča potrošnike, da prejmejo v soboto 10. aprila od 14.—19. in v nedeljo 11. aprila od 8.—11. sveže meso, mesne konzerve in mesne izdelke na živilske nakaznice za mesec april in sicer:

TDa 500 gr svežega mesa na odrezek Meso II-750 April in 600 gr suhega mesa na odrezek Meso II-1100 April; TDb 450 gr svežega mesa na odrezek Meso II-600 April in 450 gr suhega mesa na odrezek Meso II-900 April; SDa 300 gr svežega mesa na odrezek Meso II-450 April in 300 gr suhega mesa na odrezek Meso II-700 April; TD 200 gr svežega mesa na odrezek Meso II-300 April in 1 dozo mesnih konzerv na odrezek Meso II-450 April; SD 300 gr svežega mesa na oba odrezka Meso II-April (na vsakega po 150 gr); LD 1 dozo mesnih konzerv na oba odrezka Meso II-April; Doj 150 gr mesnih izdelkov na odrezek Meso II-April; OM 1 150 gr mesnih izdelkov na oba odrezka Meso II-April (na vsakega po 75 gr); OM 2 200 gr mesnih izdelkov na oba odrezka Meso II-April (na vsakega po 100 gr); Nav 1 150 gr mesnih izdelkov na oba odrezka Meso II-April (na vsakega po 75 gr); Nav 2 150 gr mesnih izdelkov na odrezek Meso II-April.

Nadalje si lahko nabavijo sveže meso noseče žene, bolniki, največ na dva odrezka za meso in dajalci krvi na 1 odrezek nakazila (bon).

Potrošniki, ki **niso prejeli mesa,** mesnih izdelkov ali konzerv v soboto 4. in nedeljo 5. aprila, si ga lahko nabavijo v soboto in nedeljo 10. in 11. aprila v količinah in na odrezke, objavljene v dnevnih časopisih dne 3. aprila tega leta.

Meso bodo delile **vse poslovalnice mestne** klavnice in mesarji.

Poslovalnice mestne klavnice in mesarji prevzamejo blago na mestni klavnici v soboto 10. aprila ob 7.

Opozarjamo mesarje, da smejo prodajati meso in ostalo samo na živilske nakaznice mesta Ljubljane.

Neprodano meso, mesne izdelke in konzerve morajo vsi prodajalci vrniti mestni klavnici v nedeljo 11. aprila od 11.—12.

Obračun z odrezki je predložiti pristojnemu RLO, KLO dne 14. aprila.

Cena je naslednja: sveže meso 36 din, suho svinjsko meso Ia din 78.50, suha rebrca 68.50, letna salama 74 din, tlačenka 44.50 din, hrenovke 63 din za 1 kg, mesne konzerve 26 din za eno dozo po 250 gr.

IZREDNI DODATEK RIŽA IN FIŽOLA

Obveščamo potrošnike, da prejmejo dojenčki v mesecu aprilu po pol kg riža na odrezek Bona za dodatno preskrbo »Doj 801-April«.

Riž bodo delile naslednje prodajalne: poslovalnice »Prehrane« Napoleonov trg, Krekov trg, Prisojna, Celovška 85, Einspielerjeva in Rožna dolina C. V/2; poslovalnice Naproze: Kongresni trg, Masarykova c., Zaloška c. 26, Polje in Št. Vid; poslovalnica »Kolonijale« Tyrševa c. 31; Železniški magazin in industrijski magazin.

Na bone za dodatno preskrbo prejmejo potrošniki fižol v naslednjih količinah:

TDa 1 kg na odrezek TDa 202-April, TDb 1 kg na odrezek TDb 302-April, SDa 1 kg na odrezek SDa 402-April, GD 1 kg na odrezek GD 1102-April, TD 0.50 kg na odrezek TD 502-April, SD 0.50 kg na odrezek SD 602-April, LD 0.50 kg na odrezek LD 702-April in OM 2 0.50 kg na odrezek OM 2 1002-April.

Fižol bodo delile vse poslovalnice »Prehrane«, »Kolonijale«, »Naproze«, »industrijski magazini« in »Železniški magazin«.

Kinematografi

LJUBLJANA UNION: sovjetski film »Pomlad«, tednik. Zaradi izredne dolžine filma predstave ob 16. 18.15. 20.30. — MOSKVA: sovjetski film »Obveščevalec«, tednik. — SLOGA: francoski film »Sam v noči«, tednik. — Predstave v obeh kinematografih ob 16.15, 18.15 in 20.15. — KODELJEVO: sovjetski film »Nasredin v Buhari«, tednik. — Predstave ob 19.30.
ŠIŠKA: francoski film »Pesnikove prigode«, tednik. — Predstavi ob 18. in 20.
MARIBOR ESPLANADE: francoski film »Skrivnost«, tednik. — GRAJSKI: sovjetski film »Stenjka Razin«, tednik.
CELJE METROPOL: sovjetski film »Delo Artamonovih«, tednik. — DOM: sovjetski film »Na meji«, tednik.
KAMNIK: sovjetski film »Fant iz našega kraja«, tednik.
KRANJ MESTNI: sovjetski film »Naše srce«, tednik.
PTUJ: sovjetski film »Zadnja noč«, tednik.

OPOZORILO!

Naročnike, dopisnike in druge, ki se obračajo na naše uredništvo, upravo in oglasni oddelek za pojasnila ter z naročili ali za kar koli prosimo, da frankirajo pisemske pošiljke po **novi poštni tarifi**

Uprava »Slov. poročevalca«.

Oglasni oddelek danes odprt samo do 12
MALI OGLASI SE SPREJEMAJO
do 11. ure

Poziv zavoda za transfuzijo krvi

V ponedeljek, torek, sredo in četrtek naj se zglase ob 8. uri v našem zavodu dajalci krvi vseh krvnih skupin (O, A, B, AB), ki so dali kri pred 6 tedni in jo žele zopet dati ter tisti tovariši-ce, ki žele prvič dati kri (stari morajo biti najmanj 21 let). Na dan prijave ne zajtrkujte mastne jedi (lahko pa črno kavo ali čaj in kruh). Opozarjamo, da naj se javijo samo zdrave osebe, ne smejo imeti tudi nobenih izpuščajev. Dajalcem krvi z dežele povrnemo stroške za vožnjo skupaj do 150 din za obe smeri, na odhodni postaji ne kupujte povratnih vozovnic, ker moramo iste priložiti potnemu računu. Dajalcem krvi pripadajo posebni dodatki v maščobi, sladkorju, svežemu mesu in beli moki ali testeninah, ter izplačilo din 1.50 za vsak kubični centimeter odvzete krvi. Zavod za transfuzijo krvi (klinične bolnice — vhod za Ljubljanico od Sv. Petra mostu). Telefon 41-08.

Radio Ljubljana, Maribor in Sl. Primorje

SPORED ZA SOBOTO

6.00 Veder jutranji spored, vmes poročila in jutranja telovadba. 7.00 Radijski koledar, iz današnjih časopisov, objave. 7.10 Križem po Balkanu. 7.30 Napoved časa in poročila. 7.45 Lahka glasba. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.45 Zabavna glasba, mali oglasi in objave. 13.00 Skladbe slovenskih skladateljev izvaja violist Srečko Zalokar, pri klavirju Jelka Suhadolnik. 13.30 **Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana.** 14.00 **Gospodarska oddaja: V borbi za plan.** 14.10 Nekaj orkestralne glasbe. 14.30 Napoved časa, poročila in objava večernega **sporeda.** 14.45 Albanske pesmi. 18.30 Porruno: »Sardinija« simfonična pesnitev. 18.15 Boris Orel: Verstvo etnografskih spomenikov. 18.30 **Pojo Fantje na vasi.** 19.00 **Tedenski politični pregled.** 19.20 Glasbena medigra. 19.30 Napoved časa in poročila. 19.45 Zabavna glasba, mali oglasi in objave. 20.00 **Pogovori s poslušalci.** 20.15 **Koncert slovenskih reproduktivnih umetnikov (v korist Grčiji);** Na sporedu slovenska in slovanska glasba. Sodelujejo: Karlo Rupel, Albert Dermelj, Uroš Prevoršek, Marjan Lipovšek, Pavel Šivic, Štrukelj-Poženelova, Jelica Portograndi, Mihael Gunzek, Hugo Portogrande in Jurij Gregorc. 21.15 Veder sobotni večer. 22.00 Prenos poročil Zvezne postaje Beograd. 22.15 Plesna glasba.

Koliko prostovoljnih delovnih ur si prispeval za izgradnjo fizkulturnih igrišč in domov?

OSEBNI AVTO
skoraj nov, zamenjam za
ZIDNO IN STREŠNO OPEKO.
Ponudbe na oglasni oddelek pod
URADNO.

TOVARNA GLASBIL — MENGEŠ
sprejme takoj
VEČ GLASBILARJEV in
NEKVALIFICIRANIH DELAVCEV
za zunanje skladišče.
Nastop takoj — plača po uredbi.

Kupimo dobro ohranjene
ŠIVALNE STROJE
za žensko konfekcijo
PONUDBE poslati na naslov:
Industrijski magazin Železarne
JESENICE

SINDIKALNIM MENZAM ter vsem TRGOVSKIM PODJETJEM
nudimo
KISLO REPO
v vsaki količini v čebrih z cca. 80 kg po 8 din za 1 kg fco žel. postaja.
OKRAJNA POSLOVNA ZVEZA
v likvidaciji
Slov. Bistrica — skladišče.

V NEDELJO, DNE 11. APRILA BO
v vseh prostorih KAZINE na BLEDU
zabava s plesom
PRIČETEK OB 15. URI
Sodelujejo: Zabavni orkester RL (B. Adamič), Vaški kvintet Fantje na vasi, D. Ročnikova, Miha Meh, Ježek
Buffet dobro založen
Prireditev v korist Zadružnega doma v Ribnem pri Bledu

Podjetje „3. MAJ" kupi
TRANSFORMATOR
z močjo 400—700 KVA, po možnosti 5000/330 V., 42 Hz, eventuelno sekundarne napetosti 380 V. — Zaželjen je transformator skupine C3.
Ponudbe poslati na:
Oglasni zavod Hrvatske — Rijeka, Danteov trg 1-I — pod številko 512.

FIZKULTURA IN ŠPORT

3,500.000 din za sindikalna društva

Pred dnevi je centralni odbor Enotnih sindikatov Jugoslavije pozval vse centralne uprave sindikalnih zvez, naj pošljejo predloge za podporo fizkulturnim društvom in aktivom. Centralne uprave so doslej po svoji volji pomagale društvom brez prejšnjega dogovora, tako da so nekatera društva in aktivi dobili dvojno podporo, medtem ko druga društva podpore sploh niso dobila.

Centralne uprave sindikalnih zvez so pravilno razumele potrebo dajanja podpor sindikalnim fizkulturnim društvom in aktivom, kar so dokazale tudi z dejanji. Izmed 24 centralnih uprav jih je 22 že poslalo svoje predloge za podporo v skupnem znesku nad 3 in pol milijona dinarjev. Zveza železničarjev je določila 955.000 din za podporo svojim društvom v 16 krajih. **Zveza kovinarjev bo podprla štiri svoja društva, in sicer v Beogradu,** Zagrebu, Skoplju in Celju, ter fizkulturni aktiv v Novem Sadu. V ta namen je odobrila pol milijona dinarjev. Zveza stavbenih delavcev bo dala svojim društvom v Beogradu, Beočinu in Skoplju 400.000 din. S 40.000 dinarji bo podprla svoje fizkulturno društvo v Beogradu in fizkulturne aktive Zveza trgovskih uslužbencev. Zveza komunalnih uslužbencev bo dala podporo 3 društvom v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu v znesku 20.000 dinarjev. Z manjšimi vsotami so podprle svoja društva in aktive tudi druge sindikalne zveze.

S tem so bili ustvarjeni materialni pogoji za še uspešnejši razvoj fizkulture med člani sindikatov in za boljše delo sindikalnih društev v tekočem letu.

ŠAH

K turnirju za prvenstvo Slovenije

Tretji turnir za amatersko šahovsko prvenstvo Slovenije, ki se je nedavno končal v Celju, je pomemben iz več razlogov. Udeležilo se ga ni samo doslej največje število igralcev, nego tudi skoraj vsi najboljši igralci prve in druge kategorije. Čeprav je nekaj udeležencev igralo pod svojo formo, moramo ugotoviti nedvomen splošni napredek najboljših slovenskih šahistov-ameterjev. Večina je predvsem izboljšala znanje otvoritvene teorije, drugi so se bolj odlikovali v srednji igri, na splošno se je dvignila tudi tehnika in izkušenost. Posebej velja omeniti odlično organizacijo turnirja, kar je zasluga celjskega okrožnega šahovskega odbora.

Pogled na končno tabelo nam odkriva mnogo zanimivosti in presenečenj. Kakor je bil turnir na eni strani precej izenačenih sil, je na drugi strani trenutna forma pokazala velike razlike, tako da je del favoritov močneje zaostal. Izmed njih sta izpolnila nade v celoti prav za prav samo dva, medtem ko drugi niso mogli uveljaviti svoje premoči. Prvič sta tokrat igrala na prvenstvenem turnirju mladinca Hočevar iz Celja in Babič iz Maribora, a ostali so že kolikor toliko preizkušene moči.

Marijan Mlinar je zmagi v Ljubljani pridružil novo, nič manj zasluženo v Celju ter znova izpričal veliko nadarjenost. Presenetljivo zanesljivo in močno igro je razvijal tudi bivši mariborski prvak Ivan Kukovec ter samo pol točke zaostal za zmagovalcem, ki je dosegel celih 89 odstotkov možnih točk. Lepi uspeh s prvega turnirja v Ljubljani leta 1946. je uspelo ponoviti Omladiču Ljubanu, čigar podjetna in iznajdljiva, čeprav še ne izkristalizirana igra nedvomno razodeva priroden talent. Medtem ko pomeni 4. do 5. mesto za Levačiča primerno mesto, moramo prvaka gorenjskega okrožja Madžariča šteti med udeležence z velikim uspehom, ki mu je prinesel poleg nagrade tudi prvo kategorijo. Trojica favoritov Krulc - inž. Marek - Mišura s točkami ni potrdila ne napovedi ne prve kategorije, vendar nekaj partij dokazuje njih visoko kvaliteto. Krulc je izvrsten poznavalec teorije, ki jo je pa še premalo praktično preizkusil, inž. Mareku se pozna daljši odmor, a Mišurova kombinacijska igra rada zahaja v nesolidnost, kjer pa dobra taktika marsikdaj »po sreči« rešuje. Toda šah je predvsem borba, v kateri se tudi z dobljenim položajem marsikdaj doživi polom. Pri tem je ugodna priložnost nakazati dejstvo, da se na vsakem turnirju še vedno najdejo igralci, ki se ne zavedajo, da mora biti šah plemenita borba, ki ne sme poznati sumljivih manevriranj s točkami.

Med ostalimi udeleženci se je uveljavil z dobro pozicijsko igro in tehniko zlasti mladi Niko Hočevar. Do polovice možnih točk je prišel tudi Danilo Požar, ki se bo moral bolje razgledati v moderni teoriji otvoritev. Ostali udeleženci gotovo bolj ali manj govorijo o neuspehu. Posebno velja to za mariborskega prvaka prof. Stupana in Jožeta Šušnika, katera smo pričakovali pri vrhu tabele. Njuni prejšnji uspehi dokazujejo, da gre to pot za prehodno nerazpoloženje oziroma izgubo samozaupanja po nekaj neuspehih, do katerih rada pomaga tudi časovna stiska.

Šahovsko prvenstvo univerze

Prvi turnir za posamično prvenstvo v šahu na ljubljanski univerzi je v polnem teku. Udeležuje se ga 16 igralcev, zastopnikov skoraj vseh oddelkov, fakultet in akademij naše najvišje šolske ustanove. Izbrani so bili za ta končni turnir oni študentje-šahisti, ki so na tekmovanjih v letnikih ali oddelkih dosegli najboljša mesta. Doslej je bilo odigranih 10 kol, vendar situacija pri vrhu tabele še ni razjasnjena, saj še vedno polovica igralcev prihaja v poštev za osvojitev naslova prvaka univerze v šahu. Vsi udeleženci se bore za čim boljši plasman, saj bo iz najboljših šahistov ljubljanske univerze sestavljeno moštvo, ki nas bo zastopalo na meduniverzitetnem tekmovanju v Zagrebu.

Stanje po 10. kolu je naslednje: Brglez 7 (1), Berce 6 in pol (1), Silan 5 in pol (3), Verk 5 in pol (2), Kozina 5 in pol (1), Stanojevič, Bizilj 5 (2), Grafenauer, Jagodic 5, Virk 4 (2), Zorman 3 in pol (5), Eržen, Marchetti 3 in pol (1), Djukič 2 (2), Kerec 1 in pol in Grabnar 0 (1).

Prihodnjo soboto (17 aprila 1948) je na programu simultanka, ki jo bo odigral prof. Vasja Pirc, naš znani velemojster, proti 40 študentom. Podrobnosti bodo javljene po fakultetnih fizk. ref. B. F.

•

Šahovsko prvenstvo Srbije si je med 14 udeleženci osvojil Majstorovič z 11 točkami pred Karakljajičem in R. Markovičem z 10 in pol točke.

Na šahovskem prvenstvu Črne gore je zmagal med 10 udeleženci Radonjič z 8 in pol točke. Drugo in tretje mesto si delita Maros in Doklestič s 6 točkami.

V nedeljo 11. t. m. bo prvenstvena nogometna tekma II. zvezne lige:

SLOGA - Novi Sad : ENOTNOST

Igrišče ob Tyrševi cesti

GLAVNA TEKMA OB 15.30
PREDTEKMA OB 14.15

Predprodaja vstopnic v Nar. domu v soboto ves dan in v nedeljo dopoldne!

Pionirji Šoštanja za Zletni sklad

Pri zbiranju sredstev za ZLETNI SKLAD pionirji Šoštanja nočejo zaostajati za pobudo, ki so jo začele v kraju množične organizacije. V ta namen so na svoji pionirski prireditvi pobirali po 1 din in zbrali 270 din. S tem so dokazali svojo visoko fizkulturno zavest in pokazali mnogim članskim pripadnikom fizkulturne organizacije, kako je treba izpolnjevati naloge in mobilizirati vse sile za uspeh II. republiškega zleta.

Prvenstvo Ljubljane v košarki

Igrišče SFD Železničarja-dom Ljuba Šercerja v Spodnji Šiški:

Sobota, 10. aprila ob 16 mladina FD Enotnost : SFD Železničar; ob 17 člani: FD Enotnost : SFD Železničar.

Nedelja 11. aprila ob 9 člani FD Partizan : FD Enotnost; — ob 10 članice SFD Železničar : FD Enotnost — ob 11: člani SFD Železničar : FD Partizan.

V nedeljo igrata Železničar in Krim

Jutri se bosta srečala v 1. skupini slovenskega nogometnega prvenstva dva zastopnika, ki sta v spomladanskem delu tekmovanja začela igrati vidno vlogo. Po doseženih uspehih pretekle nedelje je treba sklepati, da bosta nasprotnika napela vse sile za dosego čim boljšega uspeha. Tekma bo dopoldan na igrišču FD Železničarja v Šiški s predtekmo mladine Enotnost : Železničar.

Nastop nogometašev Litostroja in ECŽ

V nedeljo 11. aprila ob 15 bo na igrišču FD Triglava ob Večni poti prijateljska nogometna tekma med sindikalnima aktivoma LITOSTROJ in ECŽ.

Ligaško namiznoteniško tekmovanje v Ljubljani

Danes bo v domu Ljube Šercerja v Spodnji Šiški ligaški namiznoteniški dvoboj:

SFD Železničar : FD Št. Vid

Pričetek ob 19.30. Prijatelji namiznega tenisa vabljeni!

Pomladanski cross Triglava

Fizkulturno društvo Triglav v Zgornji Šiški priredi v nedeljo 11. aprila ob 9 cross za člane, članice, mladince in mladinke. Udeležite se crossa, zlasti sindikalna aktiva ECŽ in Litostroj! Z udeležbo boste pokazali svojo fizkulturno zavest.

Drobne zanimivosti

II. kongres Fizkulturne zveze Jugoslavije bo 16. in 17. aprila v Beogradu. Na kongresu bodo podana poročila o nadaljnjem razvoju fizkulturne organizacije in izvoljeno novo vodstvo. Zboru bo prisostvovalo 300 delegatov iz vseh ljudskih republik ter predstavniki Jugoslovanske armade in zastopniki zveznih mladinskih delovnih akcij.

Prva ocenjevalna vožnja najboljših kolesarjev. V nedeljo je bila na Reki ocenjevalna vožnja najboljših jugoslovanskih kolesarjev. Proga je bila dolga 100 km in je vodila z Reke v Ilirsko Bistrico in nazaj. Vrstni red na cilju je bil tale: Kozlica, Zorič, Trifunovič in Srša v času 2:45.25 povprečna brzina 36 km na uro).

Trening najboljših lahkoatletov. Te dni bodo začeli taboriti v Varaždinu najboljši jugoslovanski lahkoatleti, ki se bodo pod strokovnim vodstvom zveznega trenerja pripravljali za letošnje tekme. Odbor za lahko atletiko pri FZJ je povabil v Varaždin tele fizkulturnike: Buliča, Sapa, Raziča, Sabolovića, Miloševskega, Jankoviča, Žerjala, Stefanoviča, Gubijana, Vujačiča, Marčeljo, Rešoulo, Lenerta in fizkulturnice Koledin, Butja, Mate in Radosavljevič.

•

Opozarjamo vsa društva avtomobilistov in motociklistov, da se po odloku Zveznega odbora vrši cross contri avtomobilistov in motociklistov dne 18. aprila in ne 11., kakor je bilo to prvotno objavljeno. Vsa društva so obvezana, da dosledno izvajajo tozadevna navodila Republiškega odbora. **Republiški odbor.**

Mali oglasi

Oglasni oddelek
telefon štev. 38-32
vodja oddelka tel. štev. 38-33

SLUŽBE IŠČEJO

KROJAŠKI PRIKROJEVALEC z mojstrskim izpitom išče mesto. Pogoj: stanovanje. Naslov v podružnici SP Celje. 9772-1

SLUŽBO DOBE

DVE FRIZERKI ali FRIZERJA, ki znajo moško in žensko stroko, sprejme v stalno službo frizersko-frizerski salon Likar, Postojna. Hrana in stanovanje po želji. 9721-2

STAREJŠEGA HLAPCA za majnno posestvo takoj sprejmem. Ivan Bajcer, valjčni mlin, Toplice 20, p. Zagorje ob Savi. 9724-2

DEKLE z nekaj znanja kuhe in gospodinjstva sprejmem takoj za stalno k eni osebi. Ponudbe na podružnico SP Celje pod Gospodinja. 9899-2

GOSPODINJSKO POMOČNICO z znanjem kuhe iščem k mali družini. Javiti se popoldne od 15. ure naprej: Skok, Gajeva 9-III. 10102-2

KUHARICO ali pomočnico z znanjem kuhe, pošteno, pridno in zanesijivo, iščem za gostilno takoj ali s 15. aprilom. Plača po dogovoru. Predstaviti se osebno. Gostilna Kumer, Kranj, Savski breg. 10120-2

PRIUČENO KUHARICO, dobro, srednjih let, sprejme s takojšnjim nastopom Državno posestvo Logatec. Plača po uredbi. Javiti se osebno pri navedeni upravi. 10131-2

SAMOSTOJNO PLETILJO, starejšo moč, sprejmem. Stanovanje v hiši. Baudek Marija, Celje, Prešernova ulica 13. 9773-2

PRIDNO DELAVKO za čiščenje prostorov, ki zna nekoliko šivati, sprejme takoj pletilstvo Nolda Ana, Bolgarska 18. 10082-2

KROJAŠKO POMOČNICO, dobro moč, sprejme Poličar, Ljubljana, Masarykova 14-III. 10077-2

POSTREŽNICO za dopoldne iščem. — Levičnik, Poljanska cesta štev. 21, II. nadstropje. 10165-2

GOSPODINJSKO POMOČNICO, pridno in pošteno, išče manjša družina. — Staničeva 31, Andrin. 10163-2

GOSPODINJSKO POMOČNICO, po možnosti z dežele, iščem za takoj! Zglasiti se med 8. in 9. Ljubljana, Gledališka ulica štev. 10-III, desno, Flere. 10162-2

BRIVSKI POMOČNIK, po možnosti vojaščine prost, dobi stalno službo takoj ali po dogovoru. Kreutz Rudolf, brivec, Sevnica ob Savi. 10161-2

KURIRJA sprejmemo takoj. Javiti se na Jugoreklam, Ljubljana, Tyrševa cesta 11. 10222-2

VAJENCI

VEČ VAJENCEV za priučitev slikarske in pleskarske obrti sprejme Soboslikarsko in pleskarsko podjetje RLO »OPLESK«. — Javiti: Čopova ulica 10. 10049-3

VAJENCA za kleparstvo sprejmem takoj. Grubič Gvido, kleparstvo, Ljubljana, Stari trg 15. 10210-3

ZASLUŽEK

KOLESARJE in avtomobiliste obveščamo, da vulkanizerska delavnica rajona Moste v Pokopališki ulici 48 sprejema v popravilo plašče in zračnice. 9447-4

KOMERCIALIST s prakso išče primerno zaposlitev. Ponudbe pod Samostojen na oglasni oddelek. 10099-4

UPOKOJENKI ali drugi osebi dam hrano in stanovanje, da bi mi pomagala v gospodinjstvu. Naslov v oglasnem oddelku. 10106-4

POŠTENO POSTREŽNICO za tri ure dnevno iščem. Naslov v oglasnem oddelku. 10078-4

POSTREŽNICO srednjih let, snažno, za vsak dan od 14. do 16. ure, razen ob nedeljah in praznikih, iščem. — Zglasiti se: Levstikova 16, od 14. do 16. ure. 10200-4

KAKRŠNO KOLI ZAPOSLITEV, honorarno, v večernih urah, iščem. — Ponudbe pod Hitro na oglasni oddelek SP. 10190-4

STAREJŠO TOVARIŠICO upokojenko iščem za pomoč v hiši. Nudim opremljeno sobo brez posteljnine in mesečno plačo po dogovoru. Ponudbe pod Zanesljiva na ogl. oddelek. 10224-4

VSAKOVRSTNO ROČNO PLETENJE iz prinešene volne sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku. 10092-4

PRODAM

PREPROGE, perzijske in domače, po najpovoljnejših cenah dobite v trgovini »Kirman Šah«, pasaža Nebotičnik. SP 47-5

VELIK STROJ za izdelavo sladoleda, 1 slaščičarski pult, veliko polico in drugo prodam. Naslov v podružnici SP Celje. 9897-5

KRASEN, KROMAN SAMOVAR za kavo ali za čaj za šest oseb, popolnoma nov, prodam. Naslov v oglasnem odd 9940-5

ŽENSKO ŠPORTNO KOLO proda Rojina Josip, Ljubljana, Prešernova ulica št 32. 10076-5

STARO SPALNICO prodam. Ivanka Martini, Primskovo 96, Kranj. 9994-5

PRISPELO JE: žvepleno-apnena brozga, bakreno apno, polibarit, svinčeni arzenat, sulikol, tobačni izvleček, arzokol, tekoči buhač, pestoks za zaščito rastlin in uničevanje muh in mrčesa. Nadalje kolomaz v sodčkih in škatljah, pasta za jermene, infuzorijska zemlja za izolacijo parnih cevi, cepilna smola itd. Petronafta A. Hmelak. Ljubljana, Tyrševa cesta štev. 35 a. 9621-5

PISALNI STROJ, pisarniški, malo rabljen, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 10098-5

500 kg FIŽOLA prodam. — Vodnikova cesta 269. 10100-5

GUMI VOZ »dirca« za 1 konja, nosilnost 600 kg, prodam. Vidic Franc, Lesce 10. 9996-5

SOBNO MIZO, vojaški kovčeg, gajbo za kokoši, omarico za zdravila, ženski dežni plašč, globok otroški voziček za 2000 din in stajico, prodam. Resljeva cesta 24-I. 9941-5

NOVO OTROŠKO POSTELJO prodam. Rojko, Resljeva 20-I. 9943-5

ŠPORTNI VOZIČEK, skoraj nov, prodam. Naslov v oglasnem odd. 10104-5

ŠTIRIVRSTNO HARMONIKO prodam ali zamenjam za dobro kolo. Zgornja Zadobrova 81, Sorosi. 10023-5

BERKEL TEHTNICO, železno blagajno in ostali inventar za špecerijsko trgovino ugodno prodam. Ponudbe pod Najraje kompletno na oglasni oddelek. 10001-5

KOMPLETNO POSTELJO, črno salonsko mizo in fotelje prodam. Naslov v oglasnem oddelku 10107-5

ŽENSKO KOLO, odlično, prodam. — Ogled popoldne, Litijska 11. 10103-5

RADIJSKI APARAT, šestcevni z gramofonom in s ploščami, prodam. — Mrgole, Kokrica 113. 10124-5

ZAKONSKO SPALNICO iz trdega lesa, dobro ohranjeno, prodam. Lovro Rebolj, Kranj. 10125-5

LOVSKO PUŠKO, dvocevno, kaliber 16 mm, dobro ohranjeno, prodam. — Kristanc Janez, Šenčur 139. 10122-5

LOVSKO PUŠKO, dvocevno, kaliber 16 milim., dobro ohranjeno, prodam. Kepec Jože, Srednja vas 50. 10123-5

LOVSKO PUŠKO, dvocevno kaliber 16, dobro ohranjeno, prodam. — Vidmar Janez, Šenčur pri Kranju. 10121-5

RADIJSKI APARAT Super znamke »Tehak«, 7 cevni, prodam. Cena po dogovoru. Naslov v podružnici SP Zagorje ob Savi. 10117-5

TOLKALA za salonski ali jazz-orkester prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 10114-5

DINAMO za »Topolino« in zaganjač za Ford 4 c, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 10136-5

ROČNA TISKARNA, kompletna, ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku. 10144-5

SVETLO BLAGO za spomladanski plašč ali kostum poceni prodam. — Ogled v nedeljo. Beethovnova ulica št. 15-IV, Dovč. 10147-5

DVE OMARI, posteljo in posteljno omarico, vse dobro ohranjeno, prodam. Ogled od 15. ure dalje. — Oven Jožefa, Obirska ulica 20. 10142-5

MAYERJEV LEKSIKON, 17 knjig, in 11 knjig Brehma, prodam, Sv. Petra cesta 21, dvorišče. 10143-5

LINOLEJ za kuhinjo in 3 in pol metra za predsobo prodam. Ponudbe pod Vse skupaj na oglasni odd. 10140-5

ČRNE NOVE BOKS ČEVLJE, moderne, št. 37, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 10137-5

BÖHM PICCOLO DES, odličen, in vigrane citre, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 10134-5

FRIZIDER za izdelovanje sladoleda, dobro ohranjen, in ekspres aparat za kavo, prodam. Jakob Krbavčič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 59. 10067-5

MLADO KRAVO, brejo, prodam. Bežigrad, Samova ulica 1. 9873-5

KLAVIR ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 9841-5

PISALNI STROJ »Anderwood«, odlično ohranjen, prenosljiv, prodam. — Ponudbe pod: Anderwood 18000 na oglasni oddelek. 9988-5

ŽELEZEN ŠTEDILNIK prodam. Oblak, Rožna dolina, Cesta VI, številka 36. 10152-5

SINGER ŠIVALNI STROJ z okroglim čolničkom prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 10073-5

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK prodam. Naslov: Malgajeva 18-II, desno. 10074-5

KRASNO HARMONIKO, žensko, klavirsko, 75 basov, en register, popolnoma novo, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 10208-5

ŠIVALNI STROJ Singer, nov, pogrezljiv, prodam. Stari trg 14. 10196-5

ŠIVALNI STROJ Singer, pogrezljiv, skoraj nov, zaradi selitve prodam. Na ogled v lokalu za čiščenje oblek, Tyrševa cesta 36. 10187-5

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, zelo dobro ohranjen, prodam. Ogled v soboto od 15. ure dalje in v nedeljo. Prisojna 1-III, Orel. 10199-5

»KORDEX«, specialno kartotečno pripravo za evidenčno, statistično, terminsko knjigovodstvo s položenimi, preglednimi konti v jeklenih predalih s skrinjico, prodam. Naslov: Rimska cesta 7, vrata 5. 10169-5

KREDENCO iz orehovega lesa, zelo lepo, gladko, temnorjavo, sliko »Oče naš« in zložljivo stojalo za fotografski aparat, prodam. Naslov: Rimska cesta 7, vrata 5. 10168-5

MOŠKO KOLO, skoraj novo, prodam. Lepodvorska 33, Šiška, zvoni dvakrat. 10166-5

NOVO VOLNENO PLETENO JOPICO, moderno, dolgo, oranžne barve, prodam. Naslov v oglasnem odd. 10164-5

OTROŠKI VOZIČEK, športni, in lep globok voziček ter 4 karnise prodam. Naslov v oglasnem odd. 10153-5

70 kg KROMPIRJA in 50 kg kisle repe prodam. Počkaj, Parmova 38, Bežigrad. 10154-5

SVILEN DEŽNIK, ženski, nerabljen — prodam. Ponudbe pod »Zelo lep« na oglasni oddelek. 10080-5

ŠPORTNI VOZIČEK, zelo dobro ohranjen, prodam. Kopač, Mencingerjeva ulica 11, Kolezija. 10171-5

NOV TORPEDO in konice za vokolo prodam. Arh, Devinska štev. 2 c, Trnovo. 10172-5

KREDENCO, dobro ohranjeno — prodam. Naslov v ogl. oddelku. 10193-5

POVRŠNIK (Gaberden) za srednjo postavo, nov, predvojno blago, ugodno naprodaj. Zajc, Cankarjeva 10-III, levo. 10189-5

NOVO ZBIRKO CANKARJA, kompletno, prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 10225-5

»LEICA« Standard objektiv 3.5, moško kolo, zlato nalivno pero, prodam. Ponudbe pod »Leica« na oglasni oddelek. 10085-5

MOTORNO KOLO z elegantno prikolico NSU, 600 ccm, s tovarniškimi dokumenti, z rezervnimi gumami, brezhibno, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku. 10219-5

RADIJSKI APARAT Philips, 4+1, — ugodno prodam. Ogled od 12. dalje. Naslov v oglasnem oddelku. 10213-5

NOV OTROŠKI VOZIČEK, avtomodel, boljše vrste, prodam. — Kostanjšek, Mestni trg 15-III. 10216-5

OPOZORILO!

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine za ta mesec, opozarjamo, naj to čim prej store, sicer jim s 15. ustavimo pošiljanje lista.

UPRAVA »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«

KLAVIRSKO HARMONIKO, 80 basov, prvovrstne nemške znamke, prodam. Janković pri B., Celovška cesta številka 47. 10215-5

RABLJENO POHIŠTVO, 2 postelji z žimnicami na vzmeti, dve posteljni omarici, 1 visoka omara, 1 miza, stol in 1 lepa kuhinjska kredenca, poceni naprodaj. Ogled iz prijaznosti v soboto in nedeljo pri Krušič, Lepodvorska 3, Šiška. 10192-5

VOZ zapravljivček, rabljen na 4 kolesa, naprodaj. Dientl Lojze, Gostinca 23, pošta Polje. 10094-5

OTROŠKA STAJICA in dve omarici naprodaj, Naslov v oglasnem oddelku SP. 10091-5

LESENO OTROŠKO POSTELJO, belo, prodam. Ogled od 11. do 15., Škrabčeva 4. 10086-5

RADIO, starejši tip, dobro ohranjen, prodam. Podmilščakova 41. 10088-5

KUPIM

PREPROGE, domače in perzijske kupuje in prodaja ter sprejema v komisijo Trgovina »Kirman Šah«, pasaža Nebotičnik SP 48-6

KOMISIJSKA TRGOVINA JOS. ROJINA, Prešernova 32 sprejema in prodaja dobro ohranjena oblačila in druge lepe predmete. SP 45-6

TRICIKEL, dobro ohranjen, pogoj dobre gume, nosilnost od 150 do 200 kg, kupimo. Ponudbe pod Dobre gume na oglasni oddelek. 10050-6

MANJŠI TOVORNI AVTO, nosilnost 1500 kg, z rezervnimi gumami in vsem potrebnim orodjem — dobro ohranjen, kupimo. Pismene ponudbe z označbo in navedbo cene poslati na naslov: Delavsko-nameščenska nabavno-prodajna zadruga v Banja Luki, Bosna. 10013-6

OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK, lep, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod Otroški voziček na ogl. odd. 10111-6

ČRNO EMAJL-BROŠKO, medaljon, ev. celo garnituro z zapestnico, kupim. Ponudbe pod Črna emajl-broška na oglasni oddelek. 10108-6

POHIŠTVO, spalnico in kuhinjo iz trdega ali vezanega lesa, kupim. — Ponudbe pod Novo na oglasni oddelek Slov. poročevalca. 10101-6

SPALNICO, mehki les, kompletno za zakonski par, kupim. Arh Franc, Jesenice, Gosposvetska 30. 10119-6

VETROVNO JOPICO, nepremočljivo, za veliko osebo, kupim. — Naslov: Pridgar Maks, Prevalje. 10115-6

MIKROSKOP z boljšo optiko in fotografski aparat za Leica film, kupim. Verstovškova 6, Mirje. 10135-6

CEKAZ ŽICO 0.15 in 0.35, kupim. Naslov v oglasnem oddelku. 10146-6

ŠIVALNI STROJ, ženski, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe pod Singer ali Pfaff na ogl. oddelek. 10138-6

ŠIVALNI STROJ, dobro ohranjen, z okroglim čolničkom, kupim. Ponudbe z opisom in navedbo cene pod Gotovina na podružnico SP Celje ob Savinji. 9778-6

KONJA ali kobilo, zares dobro, kupim ali zamnejam s 7 let staro brejo kobilo 192 cm prsne mere, 162 cm visoko, rdečo in črno deteljo in lucerno za seme. Malj Franc, 7 pri Kranju, Gorenjsko. 9890-6

DVE OPALNI ŽARNICI 220 V in 70—200 V kupim. Plačam dobro, dam tudi protivrednost. Naslov v podružnici SP Celje. 9895-6

KNJIGE, antikvarične, domače in tuje, kupuje Knjigarna Janez Dolžan — Ljubljana, Šelenburgova ulica številka 3. SP 46-6

PLAŠČ in zračnico za motorno kolo 3.00x19 in verigo Puch 250, kupim. Naslov v oglasnem oddelku. 10158-6

ZAMENJAM

POHIŠTVO po izbiri naredim v zameno za moško kolo. Ponudbe poslati na podružnico SP Celje pod: Mizar. 10126-7

MOŠKO ŠPORTNO KOLO, dobro ohranjeno, zamenjam za enakovredno žensko kolo. Kralj Franc, Trbovlje II, št. 196. 10118-7

JAJCA zamenjam za koruzno moko ali pšenične otrobe. Ponudbe poslati na podružnico Slov. poročevalca Zagorje ob Savi. 10132-7

POLSPORTNO KOLO, skoraj novo, zamenjam za klavirsko harmoniko — proti doplačilu. Naslov v oglasnem oddelku. 10150-7

MODRO ŠEVRO USNJE za 1 par čevljev, zamenjam za rjav ševro, še raje boks — z doplačilom. Naslov v oglasnem oddelku. 10188-7

GUMBE ZA PLAŠČ, velike, temnomodre zamenjam za črne. Naslov v ogl. oddelku. 10093-7

NEPREMIČNINE

TRAVNIK v bližini Ljubljane kupim. Ponudbe pod Takojšen plačnik na oglasni oddelek. 10097-8

HIŠICO z vrtom kupim. Ponudbe na podružnico SP Celje pod Savinjska dolina. 10036-8

VRT ali PARCELO v Celju ali okolici kupim. Ponudbe pod Sončno na podružnico SP Celje. 10037-8

KOMFORTNO VILO v Mariboru zamenjam za hišo s štirimi sobami v Ljubljani ali okolici. Hišo tudi kupim. — PRODAM velik zaraščen GOZD 12 tisoč m² z lesom vred pri Kranju, manjše posestvo pri Logatcu in več parcel v Kranju in hišo s 5000 m² sveta, nad sto dreves v Bašlju pri Kranju, Rebolj, Kranj, Koroška cesta 27. 9995-8

VINOGRAD prodam. Ivan Zupan, Sv. Ema štev. 13, pošta Pristava, Štajersko. 10.116-8

ENODRUŽINSKO VILO ali hišo v Ljubljani ali bližnji okolici kupim. Ponudbe pod Vila na oglasni oddelek SP. 10207-8

HIŠO z vrtom v Sevnici zamenjam za enako v Celju. Naslov v podružnici SP Celje. 9771-8

VILO, dvo- do štiristanovanjsko z vrtom do 1,000.000, poleg plačila na razpolago tudi lepa parcela ali tudi polovico vile — kupi Realitetna pisarna Al. Planinšek, Ljubljana, Tyrševa cesta 23. 10202-8

VEČ LEPIH PARCEL na Ježici proda Realitetna pisarna Al. Planinšek — Ljubljana, Tyrševa cesta 23. 10201-8

ENODRUŽINSKO HIŠO prodam. Vselitev takojšnja. Ponudbe pod Skaručna na oglasni oddelek. 10081-8

PARCELA 5600 kv. metrov, idealna za vekend, pri čuvajnici v Vižmarjih — naprodaj. Ponudbe pod Idealna 45 na oglasni oddelek. 10194-8

SOBE — STANOVANJA

VEČJO PRAZNO SOBO išče mirna, ves dan odsotna uradnica. Ponudbe pod Zelo nujno — M. na oglasni oddelek. 10070-10

VEČJE STANOVANJE v Radovljici zamenjam za stanovanje v Ljubljani. Selitev plačam. Ponudbe pod Majjunij-julij na ogl. odd. 10069-10

UPOKOJENKA išče v bližini mesta, najraje na Tržaški cesti, veliko prazno sobo za takoj. Ponudbe pod Sama na oglasni oddelek. 9986-10

MEDICINEC išče sobo; tudi brez perila. Naslov v oglasnem odd. 9942-10

DVOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE v novi hiši zamenjam za enako enosobno s kabinetom ali brez. Ponudbe pod Bežigrad na oglasni oddelek SP. 9673-10

PRAZNO SOBO išče šivilja za takoj ali pozneje kjer koli. Naslov v oglasnem oddelku. 10096-10

SOBICO v bližini Ljubljane oddam starejši osebi upokojenki, ki bi mi pazila čez dan na 3 letno punčko. — Naslov v oglasnem oddelku. 10110-10

LEPO SONČNO DVOSOBNO STANOVANJE s kabinetom, kopalnico, balkonom, uporabo plina, pri parku v Mariboru, zamenjam za enako ali enosobno s kabinetom v Ljubljani. Ponudbe pod Sončno na oglasni oddelek. 10109-10

SOBO s posteljnim perilom oddam starejšemu tovarišu. Ponudbe pod Dober tovariš št. 500 na oglasni oddelek SP. 10133-10

KRASNO SOBO, prazno, v centru — zamenjam za prazno sobo kjer koli. Ponudbe pod Takoj na oglasni oddelek. 10071-10

NEOPREMLJENO SOBO v Ljubljani ali okolici Ljubljane-Polje išče poštena krojačica. Beg, Čret štev. 60, Celje. 9775-10

PRAZNO SOBICO oddam samskemu tovarišu v bližini Bežigrada; vhod skozi kuhinjo. Ponudbe pod Prazna 10 na oglasni oddelek. 10159-10

VELIKO PRAZNO SOBO iščem ali zamenjam za manjšo opremljeno. Ponudbe pod Bližina centra na oglasni oddelek. 10079-10

PRAZEN KABINET oddam ženski, ki bi nekoliko pomagala v gospodinjstvu. Javiti se med 16. in 18. uro. — Naslov v oglasnem oddelku. 10072-10

LEPO ENOSOBNO STANOVANJE zamenjam za garsoniero. Ponudbe na oglasni odd. pod Čim preje. 10205-10

SOBO s posebnim vhodom išče dobra tovarišica, državna uslužbenka, brez posteljnine. Javiti: tel. št. 23-46, razen v nedeljo. 10203-10

SOBO išče študent tehnike; ima lastno perilo. Ponudbe pod Vojvodina na oglasni oddelek. 10167-10

DVOSOBNO STANOVANJE, parketirano, sončno, čisto, nekaj vrta, in s pritiklinami, zamenjam za trisobno ali dvosobno s kabinetom. Ponudbe pod Takoj ali pozneje na oglasni oddelek. 10219-10

STNOVANJE v novi hiši v Vnanjih Goricah pri Brezovici oddam v najem. Obstoji iz velike sobe in kuhinje z vsemi pritiklinami; primerno za upokojenca. Pojasnila: Vidovdanska 20, pri Vrbinc, krojač. 10157-10

SOBO, prazno ali opremljeno, brez perila, išče uradnica. Ponudbe pod Mirna na oglasni oddelek. 10211-10

SOBO, prazno ali opremljeno, iščeta sestri. Ponudbe pod 15. april na ogl. oddelek. 10212-10

STANOVANJE, enosobno, komfortno, zamenjam za enosobno s kabinetom. Dopise pod Center na oglasni oddelek SP. 10090-10

DVE SOBI 5x4 in 4x4, parketirani v vili v bližini centra, vsaka ima poseben vhod s stopnišča, ena prazna, druga opremljena z vsemi pritiklinami in drugimi ugodnostmi, zamenjam za enosobno stanovanje v Ljubljani ali okolici. Ponudbe pod Zelo ugodno na oglasni odd. 10095-10

RAZNO

VSE STRANKE, ki imajo pri meni v popravilu snežke, galoše in čevlje, prosim, da jih dvignejo v teku enega meseca, sicer zapadejo. — Klavžer Vošnjakova ulica 4. 9913-14

LASTNIK izgubljenega foxterijera z znamko 19 KLO Mengeš, naj pride ponj v Ljubljano, Domžalska cesta štev. 17. 10112-14

DNE 8. t. m. sem v vlaku, ki odpelje ob 19.10 iz Ljubljane proti Gorici, pozabil aktovko s šolskimi in fizkulturnimi potrebščinami. — Najditelja prosim, da mi proti nagradi vrne: Novljan Julij, Medvode 10. 10105-14

NAJDENA JE BILA VEZ (30 kom.) ročnih torbic iz koruzne slame. Lastnik naj se javi pri KLO, Planina pri Rakeku. 10130-14

OSEBO, ki je pomotoma vzela v torek zjutraj temnomodro aktovko pri blagajni glavnega kolodvora v Ljubljani prosim, da vrne dokumente na naslov: Vidic, komp., Prešernova ulica 3. Aktovko naj obdrži za nagrado. 10206-14

IZGUBIL SEM vojaško uverenje predhodne regrutne komisije in ga razglašam za neveljavnega. Kaluža Anton, Studenec št. 30, Hrastnik ob Savi. 10127-14

IZGUBILA SEM URO dne 6. aprila zvečer na poti od Drame po Šelenburgovi in Prešernovi ulici. Najditelja lepo prosim, da jo proti nagradi odda v Drami. 10151-14

IZGUBIL SE JE foksterjer z rjavo glavo in štirimi črnimi lisami. Najditelja prosim, naj ga odda proti nagradi M. Vrtačič, Ljubljana, Glinška ulica 8. 10083-14

ZA NEVELJAVNO razglašam osebno izkaznico na ime Jože Fabjan iz Prevola št. 40, KLO Retje, okraj Novo mesto. 10218-14

DNE 29. MARCA 1948 mi je okrog 9. uri zvečer na križišču Mengeš-Kranj padla iz osebnega avtomobila ročna torbica, v kateri je denarnica z večjo vsoto denarja, osebna izkaznica in še več drugih stvari. Poštenega najditelja prosim, naj jo odda proti nagradi din 1000 na KLO Mengeš. — Naslov je v torbici. 10220-14

DNE 7. APRILA zvečer sem v kinu Union pozabila dežnik. Ker ni moja last, in sem revno dekle, prosim poštenega najditelja, da ga vrne proti nagradi. Naslov v oglasnem oddelku Slov. poročevalca. 10084-14

VČERAJ, dne 8. aprila ob 10. dopoldne sem izgubila na trgu pri stojnici za sir listnico z manjšo vsoto denarja, osebno izkaznico, legitimacijo OF, legitimacijo za kolo, prijavnico in odjavnico ter z nekaj fotografijami. — Poštnega najditelja prosim, da mi vsebino vrne, denar pa obdrži kot nagrado. Poleg vsote v denarnici dobi še nagrado. Dokumente naj vrne v oglasnem oddelku, kjer dobi najditelj še nagrado. 10087-14

Takoj sprejmemo

večje število

MLADINCEV-vajencev

v živinoreji, čebelarstvu, perutninarstvu, ribogojstvu, vrtnarstvu, in poljedelstvu za naša posestva.

Javite se pismeno ali ustmeno — tudi za pojasnila.

REPUBLIŠKA

Kmetijska gospodarstva Slovenije

DIREKCIJA — LJUBLJANA

POZIV!

Obnovitvena zadruga z o. j. Studenec

JE V LIKVIDACIJI

Pozivamo vse upnike in dolžnike, da prijavijo svoje terjatve do najkasneje 20. aprila 1948. Po tem roku se prijave ne bodo več upoštevale, terjatve pa se bodo imele za neobstoječe.

GOZDNO GOSPODARSTVO Maribor

sprejme takoj na delo

VEČJE ŠTEVILO

gozdnih delavcev, sekačev, tesačev i. dr.

Plača po uredbi. Za stanovanje in hrano je preskrbljeno. Potne stroške do delovnega mesta in nazaj povrnemo.

Reflektanti naj se takoj javijo pri **gozdnih upravah v Slov. Konjicah in Rušah ali pri ravnateljstvu v Mariboru, Trubarjeva ul. 15.**

Naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je nenadoma umrla v 54. letu starosti naša ljubljena mama, sestra, stara mama in teta

ROZA MIRTIČ
ROJ. KOBLAR

Pokojna leži na žalah, kapela sv. Frančiška. Pogreb bo v nedeljo, 11. t. m. ob 15. popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Beograd, Slov. Konjice, Kos. Mitrovica, 9. aprila 1948.

Globoko žalujoči ostali.

+ Za vedno nas je po dolgem trpljenju zapustil naš srčno ljubljeni oče, stari oče

JANEZ LJUBIČ

Pogreb dragega očeta bo v nedeljo, 11. t. m. ob 16. z žal, iz kapele sv. Antona, na pokopališče k Sv. Križu.

Maša zadušnica se bo darovala v cerkvi Srca Jezusovega dne 20. aprila 1948 ob 7. zjutraj.

Ljubljana, 9. aprila 1948.

Žalujoče hčerke, poročene Januš, Šimenc, Šavs, Koderman in ostalo sorod.

★ Nenadoma je preminul naš ljubljeni brat, svak in stric

BRANKO KRISTANC
absolv. jurist

Našega dragega pokojnika bomo spremili v njegov zadnji domek k njegovi ljubljeni mamici v soboto, 10. t. m. ob 17.30 popoldne z žal. iz kapele sv. Janeza na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 8. aprila 1948.

Globoko žalujoči: Jože, Tone, Anica, Tončka, brata in sestri, ter ostalo sorodstvo.

+ V Mariboru je dotrpel

FRANJO RAVNIKAR
profesor

Vse, ki so poznali njegovo mehko srce in blago dušo, prosimo, da ga ohranijo v trajnem spominu.

Ljubljana, 8. aprila 1948.

KRAMARŠIČEVI.

+ Zapustil nas je naš dobri mož, oče

IVAN GROBELNIK

Pogreb dragega pokojnika bo dne 11. t. m. ob 15. uri na okoliško pokopališče v Celju.

Celje, 9. aprila 1948.

Žalujoča žena, otroci in ostalo sorod.

+ Zapustil nas je naš srčno ljubljeni, dobri in nepozabni mož, ata, stari ata, stric, svak in tast

IVAN JAZBEC
čevljarski mojster in posestnik

Pogreb bo v nedeljo, 11. aprila 1948, ob 9. dopoldne iz hiše žalosti v Sebenjah na domače pokopališče.

Sebenje, 9. aprila 1948.

Žalujoči: Marija, žena; Anica por. Jakovec, Marija por. Ješe in Francka, hčerki; Janez, Anton, Franc in Stanko, sinovi in ostalo sorodstvo.

Sporočamo prijateljem in znancem, da je včeraj zvečer umrl naš dobri oče in stari oče

ANDREJ PAVŠIČ

Pogreb bo v nedeljo, 11. aprila, ob 15.30 iz kapelice sv. Nikolaja na Žalah.

Ljubljana, 9. aprila 1948.

Družine: Pavšič, Tovornik, Miheličl, Skandali.

+ Ugasnilo je življenje moje srčno ljubljene mame

MARIJE MILAVEC

K večnemu počitku jo spremimo v nedeljo, 11. t. m., ob pol 15. pop. iz kapelice sv. Andreja k Sv. Križu. Sv. maša zadušnica se bo brala 15. t. m. ob pol 7. zjutraj v cerkvi Sv. Družine.

Ljubljana. Logatec, Ljutomer, dne 9. aprila 1948.

Žalujoča hčerka Štefka por. Kokalj v imenu vsega sorodstva.

+ Zapustila nas je nenadomestljiva žena in mama

ZORA ŠEMRL
žena mizarja — upravnika

Pogreb z žal, iz kapele sv. Jožefa, k Sv. Križu bo v soboto, 10. aprila 1948 ob 18. uri.

Globoko žalujoči mož Ivan, hčerki Zora, Nada, sinovi Ivan, Milan Igor in sorodstvo.

+ Umrla nam je v 95. letu starosti naša predobra zlata mama, stara mama

JERCA JAPELJ
ROJ. ZALAR

Pogreb predrage nam pokojnice bo v soboto, 10. t. m. ob 17. pop. z žal, iz kapelice sv. Andreja, na pokopališče k Sv. Križu.

ŽALUJOČE DRUŽINE.

+ Umrl je dne 8. aprila 1948 v v 76. letu starosti preč. g.

ŠTEFAN TERŠKAN
kanonik v Novem mestu

Pogreb bo v nedeljo, 11. aprila 1948, ob pol 16. pop. iz kapiteljske kripte na pokopališče v Novem mestu. Slovesna zadušnica bo opravljena v kapiteljski cerkvi.

R. i. p.

Kolegiatni kapitelj v Novem mestu.

ZAHVALA. — Za vse izraze sočutstvovanja ob težki izgubi našega dragega brata in strica

LOVRA ZATLERJA
železniškega upokojenca

za mnogoštevilno spremstvo na njegovi zadnji poti, za v srce segajoči poslovilni govor g. župnika Janeza Puclja, za pretresljive žalostinke cerkvenega pevskega zbora na Ježici pod vodstvom tov. Antona Mazovnika in za vse izraze sožalja prav iskrena in topla zahvala.

Savlje, 10. aprila 1948.

Žalujoči bratje in sestre in ostalo sorodstvo.

Ivan Ribič - Stojan:

Ljudje onkraj reke

Roman 122

Skrušeno je sklonil glavo.

»Vem, vem... Neumnost sem storil.«

Peter je ogorčeno vzkipel.

»Kako praviš!?« Skoraj zavpil je. »Tomaževa smrt in vsi drugi — to je zate neumnost?«

Zaprl je oči in se še bolj zgrbil.

»Nisem toliko kriv, kot misliš, verjemi...«

»Hm.« Prezir je bil v Petrovem glasu. »Govoriš kot Komatar. Tudi on je bil nedolžen, dokler...«

Štefan je zasopel, kot da se duši.

»Komatar?« Glas se mu je trgal. »Ti... Ubil si ga? Si prišel tudi mene — ubit?«

»Ubit?« je Peter zategnjeno vprašal. Potem se je počasi dvignil, se s prsti trdno oprijel roba mize in se nagnil naprej. »Kaznovat sem te prišel.«

Štefan je planil kvišku in se opotekel k njemu. Zmedeno je lovil njegovo roko.

»Peter, poslušaj...«

»Nazaj!« Odrinil ga je od sebe in mu z ukazujočim pogledom pokazal proti naslanjaču. »Če imaš kaj, povej hitro! Blizu pa mi ne hodi!«...

Štefan je zahlipal in iskal odgovora v njegovih očeh.

Peter pa se je le še s težavo krotil.

»Si že pozabil — kaj si storil s Tomažem in njegovimi?... Spomni se onih šest novincev, ki so jih poklali... Izdana organizacija v Celovcu in...«

»Jaz...«

»Kako je bilo tisto noč, povej!«

»Misliš...«

»Ko si izdal Tomaža in njegove.«

Štefan je lomil prste in se ogibal Petrovemu pogledu.

Peter pa je spet sedel.

»Naj ti jaz povem? Komatarja si poslal po policijo...« je rekel s poudarkom. »Potem si se — znebil straže, a?«

Štefan je gledal v tla in molčal.

»Kdo je bil ob napadu na straži?« Ostro mu je pogledal v oči. »Si bil ti, ali ne? Ne lažil«

Štefanu se je vzbudilo nenadno upanje.

»Ne, ne, nisem bil jaz! Korej je bil... Jaz sam ne vem... Verjemi...«

Petra je prevzela slutnja. Tvegal je in s stisnjenim glasom vprašal:

»Koreja si torej — ti sam ubil?«

Štefan je nekaj zajecljal, se dvignil in se pomaknil k oknu.

»Da ali ne?« ga je Peter grozeče vprašal. V Štefanovih očeh je videl, da je zadel. Vsa resnica tiste noči je vstajala pred njim.

»Peter, če bi ti...« Videti je bilo, da Štefana zapuščajo moči. »Pusti mi, da ti povem. Bil sem partizan...«

»Molči, bandit gestapovski!«

»Ne, ne! Že prej sem bil partizan...«

»Kako?«...

»V vzhodnem odredu sem bil.«

»Dalje, dalje!« ga je nestrpno silil.

»Ujeli so me...«

»No — in potem?«

»V lager so me dali. Tam sem...«

»Tam si se prodal, a?«

»Pred krematorijem sem že stal...«

Peter ga je prekinil z zamahom roke.

»Pa si se odločil — da boš rajši druge pošiljal v smrt. Razumem, razumem — za življenje si se tresel.«

V Štefanu se je spet budilo upanje.

»Vse strahote sem gledal dan za dnem...«

»Tako! Videl si, kaj počnejo te zveri pa si jim šel še sam pomagat. Ti, ti..«

»Rekli so mi...«

Urejuje uredniški odbor, Ljubljana, Knafljeva ulica št. 5/II — Telefon uredništva in uprave št. 55-22 do 55-26, telefon uprave za ljubljanske naročnike št. 38-23 — Tiskarna »Slovenskega poročevalca« — Odgovorni urednik Cene Kranjc